

Anita Pyrek-Nackiewicz

**LAMENTACJE JEREMIASZA
W XV-WIECZNYCH RĘKOPISACH
ARCHIWUM KRAKOWSKIEJ
KAPITUŁY KATEDRALNEJ
(AKKK 58, 59, 241) – TRANSKRYPCJA**

LAMENTACJE JEREMIASZA
W XV-WIECZNYCH RĘKOPISACH
ARCHIWUM KRAKOWSKIEJ
KAPITUŁY KATEDRALNEJ
(AKKK Ms 58, 59, 241)
– TRANSKRYPCJA

Anita Pyrek-Nackiewicz

LAMENTACJE JEREMIASZA
W XV-WIECZNYCH RĘKOPISACH
ARCHIWUM KRAKOWSKIEJ
KAPITUŁY KATEDRALNEJ
(AKKK Ms 58, 59, 241)
– TRANSKRYPCJA

KRAKÓW 2019

Recenzje wydawnicze
dr hab. Michał Sławecki

Redakcja językowa
Katarzyna Kastelik

Projekt okładki oraz redakcja techniczna
Justyna Kastelik

Wyniki badań zrealizowane w ramach tematu pn. "Lamentacje Jeremiasza w XV-wiecznych rękopisach Archiwum Krakowskiej Kapituły Katedralnej" zostały sfinansowane z dotacji celowej na naukę przyznanej przez MNiSW w roku 2017.

Copyright © 2019 by Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ISBN 978-83-7438-775-0 (wersja drukowana)
ISBN 978-83-7438-776-7 (wersja online)
DOI: <https://doi.org/10.15633/9788374387767>

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe
30-348 Kraków, ul. Bobrzyńskiego 10
tel. +48 (12) 422 60 40, e-mail: wydawnictwo@upjp2.edu.pl
<https://ksiegarnia.upjp2.edu.pl>

Spis treści

WSTĘP	7
OPIS RĘKOPISÓW.....	9
LAMENTACJE JEREMIASZA	11
PROBLEMATYKA TRANSKRYPCJI	17
PODSUMOWANIE	19
TEKSTY I TŁUMACZENIA	21
TRANSKRYPCJA	43
RĘKOPIS AKKK MS 59	43
• LAMENTACJA I	46
• LAMENTACJA II	48
• LAMENTACJA III	54
• LAMENTACJA IV	58
• LAMENTACJA V	60
• LAMENTACJA VI	62
• LAMENTACJA VII	66
• LAMENTACJA VIII	68
• LAMENTACJA IX	73
RĘKOPIS AKKK MS 58	77
• LAMENTACJA I	79
• LAMENTACJA II	80
• LAMENTACJA III	84
• LAMENTACJA IV	88
• LAMENTACJA V	90
• LAMENTACJA VI	92
• LAMENTACJA VII	96
• LAMENTACJA VIII	98
• LAMENTACJA IX	103
RĘKOPIS AKKK MS 241	107
• LAMENTACJA I	109
• LAMENTACJA II	111
• LAMENTACJA III	113
• LAMENTACJA IV	115
• LAMENTACJA V	116

• LAMENTACJA VI	118
• LAMENTACJA VII	122
• LAMENTACJA VIII	124
• LAMENTACJA IX	126
• <i>VERE, VERE HODIERNA DIES</i>	129
• <i>DE MISERICORDIA</i>	137
KOMENTARZ REWIZYJNY	149
BIBLIOGRAFIA	151

WSTĘP

Archiwum kapitulne na Wawelu jest miejscem, w którym przechowywane są niezwykle istotne dla polskiej kultury zbiory muzyczne. Należą one do najstarszych i najcenniejszych w Polsce. Składa się na nie ok. 800 rękopisów muzycznych, kilkadziesiąt starodruków i ponad 200 druków muzycznych z XIX i XX wieku. Znajdują się wśród nich utwory wykonywane przez Kapelę Rorantystów oraz dzieła wybitnych kompozytorów i kapelmistrzów kapeli królewskiej – Bartłomieja Pękiela czy Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego. Dzieła te doczekały się licznych opracowań naukowych i transkrypcji, dzięki którym dziś również można je wykonywać i próbować odtworzyć brzmienie muzyki w katedrze wawelskiej w okresie renesansu i baroku. Archiwum kapitulne przechowuje również wiele niezwykle cennych średniowiecznych rękopisów liturgiczno-muzycznych. Zawierają one śpiew gregoriański, który w tradycji łacińskiej zawsze pełnił rolę podstawowego repertuaru liturgicznego. Wiele z nich zachowało się do czasów dzisiejszych, jednak pomimo ich niezwyklej wagi doczekały się jedynie fragmentarycznych opracowań.

Pierwsze opisy katalogowe manuskryptów wawelskich, w tym rękopisów liturgicznych, zawdzięczamy ks. Ignacemu Polkowskiemu, który stworzył *Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej*. Polkowski w następujący sposób charakteryzuje zbiór katedralnych rękopisów:

Dział ten bogaty liczy 20 woluminów ksiąg liturgicznych do chóru katedralnego przeznaczonych z nutami i miniaturami, z tych 11 ksiąg ma ściśle oznaczoną datę od roku mianowicie 1451 do 1540. Dziewięć pozostałych do tejże mniej więcej należy epoki. Ciekawszą jeszcze z tego działu zaznaczamy wiadomość, iż w dziesięciu woluminach znajdujemy imiona pisarzy i miniaturzystów Polaków: Tomka i Stanisława z Wieliczki, Piotra Postawę z Proszowic, Jana Złotkowskiego z Góry Ś. Małgorzaty, Macieja Górkę, Walentego Jastrzębskiego z Poznania, Jana z Sambora, Mikołaja z przemyskiej dyecezyi i Stanisława Górskiego; wszystkich księży świeckich. Dziesięć drugich foliów lubo bezimiennych przez porównanie jednak tekstu pisma, nut, ozdób, miniatur, wskazujących najwyraźniej, że w Polsce i dla Polski pisane były. Znaczenie tych ksiąg tak dla badaczów historii sztuki malarstwa w Polsce w kodeksach rękopiśmiennych przechowywanych, jak dla badaczów muzyki i kantu kościelnego w katedrze krakowskiej, niemniej i dla rubry-

cystów śledzących dawne ceremonie kościelne, bogaty niezmiernie przedstawia materiał nietknięty dotąd a pożądany wielce¹.

Katalog Polkowskiego pozostaje nadal podstawowym źródłem informacji o katedralnych rękopisach, pomimo tego, że zawiera również sporo błędnych informacji. Obszerne badania nad rękopisami liturgicznymi przeprowadził ks. Szymon Fedorowicz², a uzupełnienia i poprawy niektórych nieścisłości pracy Polkowskiego dotyczącej kancjonałów dokonał w latach 70. XX wieku ks. Wojciech Danielski³. Katedralne zbiory liturgiczno-muzyczne czekają jednak wciąż na wnikliwe badania, które pozwolą na odtworzenie i pełną analizę liturgii sprawowanej w średniowiecznej katedrze wawelskiej. Niniejsza praca jest próbą przedstawienia zaledwie małej części tego bogatego zbioru – *Lamentacji Jeremiasza*, zachowanych w trzech XV-wiecznych rękopisach: AKKK MS 58, 59 i 241. Śpiewy te związane są z najważniejszym w kalendarzu liturgicznym okresem: *Triduum Sacrum*. Obszerłą analizę tonów lamentacyjnych w źródłach krakowskich przeprowadził Jakub Kubieniec⁴. Celem niniejszej pracy nie jest jednak analiza muzykologiczna melodii lamentacji, ale przygotowanie ich transkrypcji i przedstawienie ich w formie czytelnej dla dzisiejszego wykonawcy, aby ta część wielkiego dziedzictwa muzycznego katedry również miała szansę zabrzmieć ponownie.

¹ I. Polkowski, *Katalog rękopisów kapitułnych katedry krakowskiej*, Kraków 1884, s. 44–45.

² Por. S. Fedorowicz, *Liturgia biskupa Wielkiego Czwartku w wawelskich ceremoniałach z XVI w.*, w: „Roczniki Liturgiczne” 1 (2009); *Agendy katedry wawelskiej*, w: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (2008) nr 90; *Ołomuniecki pontyfikał na Wawelu*, w: „Analecta Cracoviensia” 51 (2009); *Ewangeliarze wawelskie biskupa Piotra Tomickiego*, w: „Liturgia Sacra” 14 (2008) nr 2; *Średniowieczne lekcjonarze w zbiorach wawelskich*, w: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (2008) nr 89.

³ W. Danielski, *Agendy i kancjonały katedry krakowskiej na Wawelu*, w: „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 24 (1977) z. 4, s. 35–53.

⁴ J. Kubieniec, *Lamentacje chorałowe w krakowskich rękopisach liturgicznych XII–XVIII wieku*, w: „Muzyka” (1999) nr 1.

OPIS RĘKOPISÓW

W archiwum kapitulnym znajdują się trzy XV-wieczne rękopisy zawierające lamentacje. Są to rękopisy: AKKK MS 58 (lamentacje znajdują się na kartach: 60v–80), AKKK MS 59 (44–59v), AKKK MS 241 (105v–123, 129, 130v–132v). Manuskrypty te zawierają śpiewy związane z *Triduum Sacrum*, ale nie ma w nich pozostałych śpiewów Ciemnych Jutrzni.

Ignacy Polkowski opisuje dwie księgi w następujący sposób:

58. *Passionale*.

Kodeks ten pergaminowy in folio z XV wieku z roku 1489, oprawny w skórę [...] z ozdobnemi inicjałami zawiera: Cztery passye według czterech ewangelistów z nutami, tudzież lamentacye także z nutami na wielki tydzień, Antyfony, Hymny, Responsorya na Wielki Piątek i wielką sobotę z nutami, msze św. na wielki czwartek z konsekracją olejów św., Officium Defunctorum i benedykcję gromnic. Na karcie pierwszej jest napis: Iste liber est comparatus per venerabilem virum Dominum Johannem Goslawski Canonicum Cracoviensem et custodem Visliciensem Anno Domini MCCCCLXXXIX et donatus Ecclesie Cracoviensi. Ideo oretur pro eo⁵.

59. *Passionale, Lamentationes*.

Kodeks z XVI wieku, in folio, pergaminowych kart nie liczbowych 66, oprawny w pergamin. [...] zawiera cztery passye z nutami według czterech ewangelistów, lamentacye Jeremiasza na wielki tydzień i początki lekcji i ewangelii w różnych tonach. Ozdobiony dwiema miniaturami, P. Jezusa na krzyżu i proroka Jeremiasza⁶.

Polkowski błędnie określa czas powstania rękopisu AKKK MS 59⁷ na XVI wiek⁸ i nie uwzględnia w swoim katalogu manuskryptu AKKK MS 241. Nie wiadomo, czy w trakcie swoich badań nie odnalazł rękopisu, czy w tym cza-

⁵ I. Polkowski, *Katalog...*, dz. cyt., s. 51–52.

⁶ I. Polkowski, *Katalog...*, dz. cyt., s. 52.

⁷ Por. P. Gancarczyk, *Cantus planus multiplex*, w: *Notae musicae artis*, red. E. Witkowska-Zaremba, Kraków 1999, s. 353.

⁸ Zob. W. Danielski, *Agendy...*, dz. cyt., s. 45.

sie jeszcze go tam nie było. W archiwum kapitulnym został mu nadany numer 241⁹. Figuruje w katalogu jako odręczna notatka, według której rękopis pochodzi z Wieliczki i datowany jest na lata 1447–56. Manuskrypt zawiera 132 karty, na których zapisane zostały śpiewy wykonywane w okresie Wielkiego Tygodnia. Oprawiony jest w późniejszą oprawę ze skóry z napisem PASSIO DOMINI i datą MDXLIX. Księga zawiera: Pasję wg św. Mateusza, Pasję wg św. Łukasza, improperia, exsultet, prefacje, lamentacje, dialog *De misericordia, Liber generationis* oraz utwór *Alleph. Vere, vere hodierna dies*. Ostatnie karty (od 226) zapisane są wyraźnie innym pismem. Manuskrypt nie posiada iluminacji, pisany jest przy użyciu dwóch kolorów atramentu. Rubryki, linie i inicjały zapisane są kolorem czerwonym, pozostałe elementy – czarnym. Notacja muzyczna, którą obserwujemy w manuskrypcie, określana jest jako notacja krakowska późna¹⁰.

⁹ W. Danielski posługuje się nr 240 i nazwą *Cantionale Cracoviense*, por. W. Danielski, *Agendy...*, dz. cyt., s. 48.

¹⁰ Por. J. Szendrei, *Notacja liniowa w polskich źródłach chorałowych XII–XVI wieku*, w: *Notae musicae artis...*, dz. cyt., s. 219.

LAMENTACJE JEREMIASZA

Lamentacje (Treny) Jeremiasza to jedna z ksiąg Starego Testamentu. Jest to tekst poetycki, którego autorstwo przypisuje się prorokowi Jeremiaszowi. Prorok opłakuje w nich podbicie Judei podczas najazdu babilońskiego (587/586 rok p.n.e.), zniszczenie świątyni oraz cierpienia ludu izraelskiego spowodowane tymi wydarzeniami. Nawołuje do wyznania grzechów i poddania się woli Boga.

Teksty lamentacji zajmują bardzo ważne miejsce w liturgii Wielkiego Tygodnia, podczas tzw. Ciemnych Jutrzni – *matutinum tenebrarum*. Ciemne Jutrzenie sprawowane były przez trzy noce z rzędu poprzedzające Wielki Czwartek, Wielki Piątek i Wielką Sobotę. Na liturgię każdego z tych dni składały się trzy nokturny, w ramach których śpiewano antyfony i psalmy, czytano lekcje oraz śpiewano responsoria. Lamentacje wykonywane były w trakcie pierwszych nokturnów Ciemnych Jutrzni, w ramach trzech kolejnych lekcji. Pierwsze wzmianki o wykonywaniu lamentacji podczas Triduum Sacrum pochodzą z VIII wieku¹¹, jednak sam zwyczaj odprawiania *matutinum tenebrarum*, którego lamentacje są częścią, jest prawdopodobnie starszy, co zdają się potwierdzać rubryki źródeł średniowiecznych, które polecają ominięcie pewnych elementów charakterystycznych dla odprawiania oficjum (m.in. wersetów *Domine labia mea aperis, Deus in adiutorium meum intende*, pominięcie invatorium, hymnu, *Gloria* po psalmach). Może to świadczyć o zachowaniu bardziej pierwotnej formy obrzędu. Bardzo istotną, symboliczną, rolę w trakcie sprawowania obrzędu pełnił świecznik w kształcie trójkąta (tzw. trianguł), na którym umieszczano 15 świec. Po odśpiewaniu każdego z psalmów gaszono jedną świecę, aż na świeczniku pozostawała tylko jedna, którą umieszczano pod ołtarzem¹². Śpiew lamentacji rozpoczynali kantorzy. Przed soborem trydenckim powstawało wiele melodii do tekstów lamentacji, związanych z lokalnymi tradycjami. Bruno Stäblein szacuje ich liczbę na około 150–200¹³. Po reformie trydenckiej liczbę melodii ograniczono do jednej.

¹¹ J. Kubieniec, *Lamentacje...*, dz. cyt., s. 16.

¹² A. Kłoczek, *Obrzędowość „matutinum tenebrarum” w XVI-wiecznych edycjach „Ceremoniału rzymskiego” i potrydenckim „Caeremoniale episcoporum”*, „Studia Włocławskie” 4 (2001), s. 182.

¹³ B. Stäblein [hasło]: *Lamentatio*. MGG t. 8, Kassel-Basel 1960, szp. 136.

XV-wieczne rękopisy krakowskie zawierają jeszcze, co zrozumiałe, repertuar miejscowy, a zawarte w nich lamentacje charakteryzują się dużym bogactwem i różnorodnością melodyczną. Część melodii była powszechnie znana i wykonywana poza Polską, część była charakterystyczna tylko dla regionu środkowoeuropejskiego, ale niektóre melodie mają prawdopodobnie polskie pochodzenie¹⁴. Średniowieczne lokalne melodie lamentacji funkcjonowały w polskiej liturgii aż do początku XX wieku, pomimo powstania przygotowanej w Solemes nowej edycji śpiewu gregoriańskiego, obejmującej także lamentacje¹⁵.

W każdym z opisywanych powyżej wawelskich rękopisów znajduje się po dziewięć lamentacji, przewidzianych do wykonania po trzy podczas kolejnych trzech nabożeństw. Korzystają z tych samych tekstów biblijnych, chociaż lamentacje z rękopisu AKKK MS 241 są zazwyczaj krótsze. Zestawienie tekstów znajduje się w tabeli poniżej (Tabela 1). Również melodie poszczególnych lamentacji są do siebie bardzo podobne, a w rękopisach AKKK MS 58 i 59 są niemal identyczne; różnice wynikają głównie z przedłużeń innych dźwięków i nieco innego podłożenia tekstu. W manuskrypcie AKKK MS 59 występuje też druga wersja Lamentacji II z inną melodią i krótszym tekstem. Lamentacje z rękopisu AKKK MS 241 oparte są na tych samych tonach, co śpiewy w pozostałych dwóch rękopisach, jednak, oprócz wykorzystywania mniejszej ilości tekstu, zawierają także więcej różnic melodycznych. Lamentacja IX zapisana jest o kwintę niżej niż w pozostałych dwóch przykładach.

¹⁴ J. Kubieniec, *Treny Jeremiasza w polskiej liturgii potrydenckiej*, w: „Muzyka jest zawsze współczesna”. *Studia dedykowane Alicji Jarzębskiej*, red. M. Woźna-Stankiewicz, A. Sitarz, Kraków 2011, s. 277.

¹⁵ J. Kubieniec, *Treny Jeremiasza w polskiej liturgii potrydenckiej*, w: „Muzyka jest zawsze...”, dz. cyt., s. 279.

Tabela 1

Rękopisy AKKK MS 58, 59	Rękopis AKKK MS 241
Lamentacja I	Lamentacja I
Lm 1.1 – 1.3	Lm 1.1 – 1.3
Lamentacja II	Lamentacja II
Lm 1.4 – 1.13 (AKKK MS 59	Lm 1.4 – 1.7
Lamentacja II melodia II Lm 1.4 – 1.7)	
Lamentacja III	Lamentacja III
Lm 1.14 – 1.22	Lm 1.14 – 1.18
Lamentacja IV	Lamentacja IV
Lm 3.1 – 3.9	Lm 3.1 – 3.9
Lamentacja V	Lamentacja V
Lm 3.10 – 3.24	Lm 3.10 – 3.21
Lamentacja VI	Lamentacja VI
Lm 3.25 – 3.51	Lm 3.25 – 3.51
Lamentacja VII	Lamentacja VII
Lm 4.1 – 4.6	Lm 4.1 – 4.6
Lamentacja VIII	Lamentacja VIII
Lm 4.7 – 4.22	Lm 4.7 – 4.16
Lamentacja IX	Lamentacja IX
Lm 5.1 – 5.22	Lm 5.1 – 5.14

Oprócz Lamentacji Jeremiasza w rękopisie AKKK MS 241 znajdują się również dwa utwory, które nawiązują do lamentacji poprzez stosowanie liter z alfabetu hebrajskiego oraz zakończenie wezwaniem: *Jerusalem, Jerusalem convertere ad Dominum Deum tuum*¹⁶. Jest to śpiew rozpoczynający się od słów *Vere, vere hodierna dies* oraz utwór pod tytułem *De misericordia*. Pierwszy ze wspomnianych śpiewów to rymowany tekst o męce Pańskiej, w którym po każdej literze hebrajskiej następują dwa wersety rozpoczynające się za każdym razem od słów *hec est dies*. Na ostatniej karcie rękopisu nie ma zakończenia tego śpiewu. Odnajdujemy je na karcie 129.

Drugi z omawianych śpiewów to dialog, w którym, na wzór procesu sądowego, przedstawiony jest spór dwóch cnót – Sprawiedliwości (*Iustitia*) i Miłosierdzia (*Misericordia*). W sporze tym Sprawiedliwość reprezentuje Chrystusa, a Miłosierdzie – grzesznego człowieka. Całość rozpoczyna narrator, a na zakończenie wyrok wypowiada Chrystus. W utworze odnajdujemy wiele biblijnych cytatów.

W rękopisie nie opisano, kiedy te śpiewy są wykonywane, można jednak przypuszczać, że zastępowały któreś z lamentacji biblijnych. Przypuszczenie to zdaje się potwierdzać znajdujący się w Bibliotece Książąt Czarторыskich druk *Godzinki i ciemne jutrznie Wielki Tydzień*, wydany w 1582 roku w Krakowie (sygn. cim. 1189)¹⁷. Jest to podręczna książeczka zawierająca polskie przekłady liturgii godzin na Wielki Tydzień. Zawiera więc także teksty Ciemnych Jutrzni oraz przekład wspomnianych śpiewów. W miejscu, w którym znajdują się teksty drugiej i trzeciej lamentacji Ciemnej Jutrzni odprawianej przed Wielką Sobotą, widnieją następujące komentarze:

*Miasto tey wtórey Lamentaciy, bywa insza Lamentacia śpiewana, która jest na końcu*¹⁸

oraz

*Miasto tey trzeciej Lekciey bywa też insza Lamentacia śpiewana, która jest na końcu*¹⁹.

Bezpośrednio przed tłumaczeniem *Vere, vere hodierna dies*:

¹⁶ Zawołanie to występuje na zakończenie każdej lamentacji.

¹⁷ J. Kubieniec, *Lamentacje...*, dz. cyt., s. 20.

¹⁸ Karta 411.

¹⁹ Karta 413.

Lamentacja ta niżej położona, bywa śpiewana w wielki Piątek, miasto oney wtórey Lamentaciy, która jest na Karcie, 411. Wyższy²⁰.

Natomiast przed ostatnim tekstem czytamy²¹:

Lamentacja druga, która bywa śpiewana miasto oney modlitwy Hieremiaszowej, która jest na karcie 413, w której dwie cnoty przeciwne, wstąpiwszy, jedna instiguie, druga broni człowieka grzesznego przed Majestatem Bożym.

Dzięki tym instrukcjom dowiadujemy się, że istniała praktyka zastępowania dwóch ostatnich lamentacji śpiewami *Vere, vere hodierna dies* oraz dialogiem *De misericordia*.

²⁰ Karta 461.

²¹ Karta 465.

PROBLEMATYKA TRANSKRYPCJI

Celem dokonanej transkrypcji jest przedstawienie utworu w formie czytelnej dla wykonawcy (wzorowanej na *Editio Vaticana*), przy jak najmniejszej ingerencji w materiał źródłowy. W efekcie przyjęto następujące zasady:

a) w edycji tekstów:

- zachowano oryginalny tekst liturgiczny, nie poprawiając odstępstw od Wulgaty;
- zachowano oryginalną pisownię, charakterystyczną dla łaciny średniowiecznej (z wyjątkiem pisowni imion i nazw własnych małą literą);
- rozwiązano, nie zaznaczając tego w komentarzu, wszystkie skróty, także abreviacje osobliwe dla nomina sacra (np. xps = Christus);
- nie poprawiano – niekiedy błędnego w stosunku do tekstu biblijnego – zapisu i kolejności hebrajskich liter;
- w przypadku poprawek tekstu naniesionych w rękopisie uwzględniono jedną z wersji (poprawną pod względem gramatycznym), drugą wersję zaznaczając w komentarzu;
- nie wprowadzono współczesnej interpunkcji;
- dla czytelności nadano kolejnym lamentacjom numery od I do IX. Pod numerem lamentacji umieszczono oryginalny tekst łaciński z rubryk poszczególnych rękopisów.

b) w transkrypcji melodii:

- oryginalną notację zamieniono na notację kwadratową, powszechnie używaną we współczesnych edycjach śpiewu gregoriańskiego;
- skorygowano błędy melodyczne (opisane w komentarzu rewizyjnym po transkrypcji);
- zastosowano podziały za pomocą pionowych kresek, które w rękopisie nie występują;
- nie wprowadzano niewystępujących w źródle bemoli, chociaż melodia i modus sugerują, że w praktyce mógł być stosowany. Uwzględniono tylko bemole występujące w rękopisie;
- w przypadku przedłużeń przyjęto następującą zasadę: *bipunctum* bez spinającej od góry klamry zapisywano jako dwie neumy, z klamrą – jako jedną neumę z kropką lub *episemą*. Możliwe, że w praktyce obydwa sposoby oznaczały prze-

dłużenie dźwięku²², ponieważ jednak w rękopisie funkcjonują obie formy, zostało to uwzględnione w transkrypcji, do rozstrzygnięcia przez wykonawców.

²² Paweł Gancarczyk uznaje *bipunctum* za przedłużenie; por. *Cantus planus multiplex*, w: *Notae musicae...*, dz. cyt., s. 369.

PODSUMOWANIE

Zbiory rękopiśmienne przechowywane w archiwum kapitulnym przypominają o świetności średniowiecznej katedry i dbałości o piękno sprawowanej w niej liturgii, której śpiew gregoriański był nieodzowną częścią. To niezwykle dziedzictwo pozostaje nadal wyzwaniem dla współczesnych badaczy. Przedstawiona poniżej transkrypcja jest efektem pracy nad zaledwie małą częścią tego dziedzictwa. Być może będzie również zachętą dla grup zajmujących się wykonywaniem śpiewu gregoriańskiego, które zechcą po nią sięgnąć i włączyć w swój repertuar śpiewy rozbrzmiewające w Wielkim Tygodniu w średniowiecznej katedrze wawelskiej.

TEKSTY I TŁUMACZENIA

LAMENTATIO I ²⁴

Et factum est postquam in captivitatem ductus est Israel et Ierusalem destructa est sedit Ieremias flens et planxit lamentationem hanc in Ierusalem et dixit:

2 BETH. *Plorans plorat in nocte, et lacrimae eius in maxillis eius; non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius: omnes amici eius spreverunt eam et facti sunt ei inimici.*

3 GHIMEL. *Migravit Iudas prae afflictione et multitudine servitutis; habitat inter gentes nec invenit requiem: omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias.*

LAMENTACJA I ²⁵

I stało się potem, gdy w niewolę został uprowadzony Izrael i Jeruzalem opustoszało, siedział Jeremiasz płacząc, i lamentował tym narzekaniem nad Jeruzalem, a gorzkim sercem wzdychając i łkając mówił:

2 Bet. Płacząc płakała w nocy, a łzy jej na policzkach jej; nie ma, kto by ją pocieszał ze wszystkich miłośników jej: wszyscy przyjaciele jej wzgardzili nią i stali się jej nieprzyjaciółmi.

3 Gimel. Przeniósł się Juda z utrapienia i ze zbytku pańszczyzny; zamieszkał między narodami i nie znalazł odpoczynku: wszyscy goniący pojмали go wśród ucisku.

²⁴ Tekst łaciński Lamentacji – Wulgata.

²⁵ Tłumaczenie: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka S.J., wydanie 3 popr., Kraków 1962.

LAMENTATIO II

4 DALETH. *Viae Sion lugent, eo quod non sint qui veniant ad sollemnitatem; omnes portae eius destructae, sacerdotes eius gementes, virgines eius afflictae, et ipsa oppressa amaritudine.*

5 HE. *Facti sunt hostes eius in caput, inimici eius in securitate, quia Dominus afflixit eam propter multitudinem iniquitatum eius; parvuli eius ducti sunt captivi ante faciem tribulantis.*

6 VAU. *Et egressus est a filia Sion omnis decor eius; facti sunt principes eius velut cervi non inveniētes pascua et abierunt absque fortitudine ante faciem persequentis.*

7 ZAIN. *Recordata est Ierusalem dierum afflictionis suae et peregrinationis, omnium desiderabilium suorum, quae habuerat a diebus antiquis, cum caderet populus eius in manu hostili, et non esset auxiliator; viderunt eam hostes et deriserunt interitum eius.*

LAMENTACJA II

4 Dalet. Drogi Syjonu płaczą, bo nie ma, kto by szedł na święto uroczyste; wszystkie bramy jego zburzone, kapłani jego vzdychający, panny jego znękanie, a sam gorzkością ściśniony.

5 He. Stali się przeciwnicy jego głową, nieprzyjaciele jego wzbogacili się, bo Pan odezwał się przeciw niemu dla mnóstwa nieprawości jego; dziatki jego zaprowadzono w niewolę przed obliczem trapiącego.

6 Wau. I odstąpiła od córki Syjońskiej wszystka ozdoba jej; stali się książęta jej jak barany nie znajdujące paszy i poszli bez siły przed obliczem goniącego.

7 Zain. Wspomniało Jeruzalem na dni utrapienia swego i na przestępstwa, na wszystkie swe cenne rzeczy, które miało od dni dawnych, gdy padał lud jego z ręki nieprzyjacielskiej, a nie było pomocnika; widzieli je nieprzyjaciele i nasmiewali się z sabatów jego.

- 8 HETH. *Peccatum peccavit Ierusalem, propterea abominabilis facta est; omnes, qui glorificabant eam, spreverunt illam, quia viderunt ignominiam eius: ipsa autem gemens conversa est retrorsum.* 8 Het. Ciężko zgrzeszyło Jeruzalem, dlatego się niestatecznym stało; wszyscy, którzy je czcili, wzgardzili nim, bo ujrzeli hańbę jego: samo też wzdychając, obróciło się w tył.
- 9 TETH. *Sordes eius in fimbriis eius, nec recordata est finis sui; deposita est vehementer, non habens consolatorem. "Vide, Domine, afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus!"* 9 Tet. Brud jego na nogach jego, a nie pomniało na swój koniec; ponżone jest bardzo, nie mając pocieszyciela. „Obacz, Panie, utrapienie moje, bo się podniósł nieprzyjacieli!”
- 10 IOD. *Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius, quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum, de quibus praeceperas, ne intrarent in ecclesiam tuam.* 10 Jod. Rękę swoją wyciągnął nieprzyjacieli na wszystkie skarby jego, bo widziało pogan wchodzących do świątyni jego, tych, którym zakazałeś być wchodzić do kościoła twego.
- 11 CAPH. *Omnis populus eius gemens et quaerens panem; dederunt pretiosa quaeque pro cibo ad refocillandam animam.* „Vide, Domine, et considera, quoniam facta sum vilis!” 11 Kaf. Wszystek lud jego wzdycha i szuka chleba, wydali wszystkie kosztowności na jadło dla posilenia duszy. „Wejrzyj, Panie, a obacz, żem się stała upodlona!”
- 12 LAMED. *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte, si est dolor sicut dolor meus, quem paravit mihi, quo afflixit me Dominus in die irae furoris sui.* 12 Lamed. O wy wszyscy, którzy idziecie przez drogę, obaczcie i przypatrzcie się, czy jest boleść jako boleść moja; bo mię jak winnicę obrał Pan, jak mówił, w dzień gniewu zapalczywości swojej.

13 MEM. *De excelso misit ignem, in ossa mea immisit eum; expandit rete pedibus meis, convertit me retrorsum: posuit me desolatam, tota die maerore confectam.*

13 Mem. Z wysoka spuścił ogień na kości moje i ukarał mię; zastawił sieć na nogi moje, obrócił mię w tył, uczynił mię spustoszoną, przez wszystkie dni żalością utrapioną.

LAMENTATIO III

LAMENTACJA III

14 NUN. *Vigilavit super iniquitates meas, in manu eius convolutae sunt et impositae collo meo; debilitavit virtutem meam: dedit me Dominus in manu, de qua non potero surgere.*

14 Nun. Ocknęło się jarzmo nieprawości moich w ręce jego, splotły się i włożone są na szyję moją; omdlała siła moja: podał mię Pan w rękę, z której nie będę mogła powstać.

15 SAMECH. *Sprevit omnes fortes meos Dominus in medio mei; vocavit adversum me conventum, ut contereret iuvenes meos: torcular calcavit Dominus virgini filiae Iudae.*

15 Samech. Zabrał Pan wszystkich wielmożnych spośród mnie; przyzywał przeciwko mnie czas, aby zetrzeć wybranych moich: prasę deptał Pan pannie, córce Judzkiej.

16 AIN. *Idcirco ego plorans, et oculus meus deducens aquas, quia longe factus est a me consolator reficiens animam meam; facti sunt filii mei desolati, quoniam invaluit inimicus.*

16 Ain. Przeto ja płaczę, a z oczu moich płyną wody, bo się oddalił ode mnie pocieszyciel, nawracający duszę moją; stali się synowie moi straconymi, bo prze-mógł nieprzyjaciół.

17 PHE. *Expandit Sion manus suas, non est qui consoletur eam; mandavit Dominus adversum Iacob in circuitu eius hostes eius: facta est Ierusalem quasi polluta menstruis inter eos.*

17 Pe. Rozciągnął Syjon ręce swe, nie ma, kto by go pocieszał. Rozkazał Pan przeciw Jakubowi nieprzyjaciołom jego wokoło niego: stało się Jeruzalem między nimi jak splugawiona krewią miesięczną.

18 SADE. *"Iustus est Dominus, quia contra os eius rebellis fui. Audite, obsecro, universi populi, et videte dolorem meum: virgines meae et iuvenes mei abierunt in captivitatem.*

19 CAPH. *Vocavi amicos meos, et ipsi deceperunt me; sacerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt, quia quaesierunt cibum sibi, ut refocillarent animam suam.*

20 RES. *Vide, Domine, quoniam tribulor; efferbuerunt viscera mea, subversum est cor meum in memetipsa, quoniam valde rebellis fui; foris orbavit me gladius et domi mors.*

21 SIN. *Audi, quia ingemisco ego, et non est qui consoletur me; omnes inimici mei audierunt malum meum, laetati sunt quoniam tu fecisti. Adduc diem, quem proclamasti, et fient similes mei.*

22 THAU. *Ingrediatur omne malum eorum coram te, et fac eis, sicut fecisti mihi propter omnes iniquitates meas; multi enim gemitus mei, et cor meum maerens".*

18 Sade. "Sprawiedliwy jest Pan, bo usta jego do gniewu przywiodłam. Słuchajcie, proszę, wszystkie narody, a obaczcie boleść moją: dziewice moje i młodzieńcy moi poszli w niewolę.

19 Kof. Wołałem przyjaciół moich, oni mię zdradzili; kapłani moi i starcy moi w mieście zginęli, gdy szukali sobie jada, aby posilić dusze swoje.

20 Resz. Obacz, Panie, żem uciśniona; wzruszyło się wnętrze moje, przewróciło się serce moje we mnie, bom gorzkości jest pełna; na dworze miecz zabija, a w domu śmierć podobna jest.

21 Szin. Usłyszeli, że ja wzdycham, a nie ma, kto by mię pocieszył; wszyscy nieprzyjaciele moi usłyszeli o nieszczęściu moim, weselili się, żeś ty uczynił. Przywiedziesz dzień pociechy, a staną się podobni do mnie.

22 Tau. Niech wejdzie wszystko ich zło przed ciebie, a zbierz ich, jak mnie zebrałeś dla wszystkich nieprawości moich; bo liczne są wzdychania moje i serce moje smętne".

LAMENTATIO IV

1 ALEPH. *Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius.*

2 ALEPH. *Me minavit et adduxit in tenebras et non in lucem.*

3 ALEPH. *Tantum in me vertit et convertit manum suam tota die.*

4 BETH. *Consumpsit pellem meam et carnem meam, contrivit ossa mea.*

5 BETH. *Aedificavit in gyro meo et circumdedit me felle et labore.*

6 BETH. *In tenebris collocavit me quasi mortuos sempiternos.*

7 GHIMEL. *Circumaedificavit adversum me, ut non egrediar, aggravavit compedem meum.*

8 GHIMEL. *Sed et cum clamavero et rogavero, exclusit orationem meam.*

9 GHIMEL. *Conclusit vias meas lapidibus quadris, semitas meas subvertit.*

LAMENTATIO V

10 DALETH. *Ursus insidians factus est mihi, leo in absconditis.*

11 DALETH. *Semitas meas subvertit et confregit me, posuit me desolatam.*

LAMENTACJA IV

1 Alef. Jam mąż, widzący nędzę swoją w różdże zagniewania Jego.

2 Alef. Zaprowadził mię i zawiódł do ciemności, a nie do światła.

3 Alef. Tylko przeciw mnie się obrócił i obraca rękę swą przez cały dzień.

4 Bet. Starą uczynił skórę moją i ciało moje, połamiał kości moje.

5 Bet. Obudował mnie wkoło i ogarnął mię żółcią i trudem.

6 Bet. W ciemnościach posadził mię jak u umarłych na wieki.

7 Gimel. Obudował przeciwko mnie, żebym nie wyszedł, obciążył okowy moje.

8 Gimel. Ale i gdy wołać będę i prosić, odrzuci modlitwę moją.

9 Gimel. Zagroził drogi moje kamieniem kwadratowym, ścieżki moje wywrócił.

LAMENTACJA V

10 Dalet. Stał mi się jak niedźwiedź w zasadzce, jak lew na skrytych miejscach.

11 Dalet. Ścieżki moje wywrócił i zламаł mię, uczynił mi spustoszenie.

- 12 DALETH. *Tetendit arcum suum et posuit me quasi signum ad sagittam.* 12 Dalet. Naciągnął łuk swój i postawił mię jako cel dla strzały.
- 13 HE. *Misit in renibus meis filias pharaetae suae.* 13 He. Wystrzelił w nerki moje córki sajdaka swego.
- 14 HE. *Factus sum in derisum omni populo meo, canticum eorum tota die.* 14 He. Stałem się pośmiewiskiem wszystkiemu ludowi memu, pieśnią ich przez cały dzień.
- 15 HE. *Replevit me amaritudinibus, inebriavit me absinthio.* 15 He. Napęłnił mię gorzkościami, напоił mię piołunem.
- 16 VAU. *Et fregit in glarea dentes meos, depressit me cinere.* 16 Wau. I połamał do jednego zębę moje, nakarmił mię popiołem.
- 17 VAU. *Et repulsa est a pace anima mea, oblitus sum bonorum.* 17 Wau. I odepchnięta jest od pokoju dusza moja, zapomniałem dobra.
- 18 VAU. *Et dixi: "Periit splendor meus et spes mea a Domino".* 18 Wau. I rzekłem: „Zginął koniec mój i nadzieja moja od Pana.”-
- 19 ZAIN. *Recordare paupertatis et peregrinationis meae, absinthii et fellis.* 19 Zain. Wspomnij na nędzę i na występstwa moje, na piołun i na żółć.
- 20 ZAIN. *Memoria memor est et tabescit in me anima mea.* 20 Zain. Pamiętać zawsze będę i uschnie we mnie dusza moja.
- 21 ZAIN. *Haec recolam in corde meo, ideo sperabo.* 21 Zain. To wspominać będę w sercu moim, dlatego nadzieję mieć będę.
- 22 HETH. *Misericordiae Domini, quia non sumus consumpti, quia non defecerunt miserationes eius.* 22 Het. Miłosierdzie Pańskie, żeśmy nie zniszczeli, bo nie ustały litości jego!
- 23 HETH. *Novae sunt omni mane, magna est fides tua.* 23 Het. Nowe są co rano, wielka jest wierność twoja!
- 24 HETH. *"Pars mea Dominus, dixit anima mea; propterea exspectabo eum".* 24 Het. Działem moim Pan, rzekła dusza moja, dlatego nań czekać będę.

LAMENTATIO VI

25 TETH. *Bonus est Dominus sperantibus in eum, animae quaerenti illum.*

26 TETH. *Bonum est praestolari cum silentio salutare Domini.*

27 TETH. *Bonum est viro, cum portaveri iugum ab adolescentia sua.*

28 IOD. *Sedebit solitarius et tacebit, quia levavit super se.*

29 IOD. *Ponet in pulvere os suum, si forte sit spes.*

30 IOD. *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis.*

31 CAPH. *Quia non repellet in sempiternum Dominus.*

32 CAPH. *Quia si afflixit, et miserebitur secundum multitudinem misericordiarum suarum.*

33 CAPH. *Non enim humiliat ex corde suo et affligit filios hominum.*

34 LAMED. *Conterere sub pedibus suis omnes vinctos terrae.*

35 LAMED. *Declinare iudicium viri in conspectu vultus Altissimi.*

36 LAMED. *Pervertere hominem in iudicio suo, num Dominus haec ignorat?*

37 MEM. *Quis est iste, qui dixit, et factum est? Dominus non iussit?*

LAMENTACJA VI

25 Tet. Dobry jest Pan dla mających nadzieję w nim, dla duszy szukającej go.

26 Tet. Dobrze jest oczekiwać w milczeniu zbawienia Bożego.

27 Tet. Dobrze jest mężowi, gdy nosi jarzmo od młodości swojej.

28 Jod. Siedzieć sam i milczeć będzie, bo poniósł na sobie.

29 Jod. Położy w prochu usta swe: może jest nadzieja.

30 Jod. Nadstawi bijącemu go policzek, nasycony będzie urąganiem.

31 Kaf. Albowiem nie odrzuci Pan na wieki.

32 Kaf. Bo jeśli odrzucił, zmiłuje się też według mnóstwa miłosierdzia swego.

33 Kaf. Bo nie uniżył ze serca swego i nie odrzucił synów człowieczych.

34 Lamed. aby zetrzeć pod nogami swymi wszystkich więźniów ziemi.

35 Lamed. aby uchylić sąd męża przed obliczem Najwyższego.

36 Lamed. aby wywrócić człowieka w sądzie jego, Pan nie wiedział.

37 Mem. Któż to jest, który rzekł, aby się stało, gdy Pan nie rozkazał?

- 38 MEM. *Ex ore Altissimi nonne egrediuntur et mala et bona?* 38 Mem. Z ust Najwyższego nie wyjdzie ani złe ani dobre?
- 39 MEM. *Quid murmurabit homo vivens, vir pro peccatis suis?* 39 Mem. Cóż szemrał człowiek żyjący, mąż za grzechy swoje?
- 40 NUN. *“Scrutemur vias nostras et quaeramus et revertamur ad Dominum.* 40 Nun. Badajmy drogi nasze, a szukajmy i nawróćmy się do Pana.
- 41 NUN. *Levemus corda nostra cum manibus ad Dominum in caelos.* 41 Nun. Podnieśmy serca nasze z rękoma do Pana w niebo.
- 42 NUN. *Nos inique egimus et rebelles fuimus; idcirco tu inexorabilis fuisti.* 42 Nun. Myśmy nieprawość czynili i do gniewu pobudzaliśmy, przeto jesteś nieubłagany.
- 43 SAMECH. *Operuisti in furore et percussisti nos; occidisti nec pepercisti.* 43 Samech. Okryłeś się zapalczliwością i ubiłeś nas, zabiłeś, nie oszczędzając.
- 44 SAMECH. *Opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio.* 44 Samech. Zastawiłeś się obłokiem, aby nie przeszła modlitwa.
- 45 SAMECH. *In eradicationem et abiectionem posuisti nos in medio populorum.* 45 Samech. Wykorzenieniem i odrzuceniem uczyniłeś mię wśród narodów.
- 46 PHE. *Aperuerunt super nos os suum omnes inimici nostri.* 46 Pe. Otworzyli na nas usta swe wszyscy nieprzyjaciele.
- 47 PHE. *Formido et fovea facta est nobis, vastatio et contritio”.* 47 Pe. Strachem i siłłem stało się nam proroctwo i skruszeniem.
- 48 PHE. *Rivos aquarum deducit oculus meus in contritione filiae populi mei.* 48 Pe. Potoki wód wypuściło oko moje nad zagładą córki ludu mego.
- 49 AIN. *Oculus meus lacrimas effundit nec tacet, eo quod non sit requies.* 49 Ain. Oko moje strapione jest a nie umilkło, przeto że nie ma odpoczynku.
- 50 AIN. *Donec respiciat et videat Dominus de caelis.* 50 Ain. ażby spojrział i ujrzał Pan z nieba.
- 51 AIN. *Oculus meus affligit animam meam prae cunctis filiabus urbis meae.* 51 Ain. Oko moje złupiło duszę moją z powodu wszystkich córek miasta mego.

LAMENTATIO VII

1 ALEPH. *Quomodo obscuratum est aurum, mutatum est obryzum optimum! Dispersi sunt lapides sancti in capite omnium platearum.*

2 BETH. *Filii Sion incliti et ponderati auro primo, quomodo reputati sunt in vasa testea, opus manuum figuli!*

3 GHIMEL. *Sed et thoes nudaverunt mammas, lactaverunt catulos suos; filia populi mei crudelis quasi struthio in deserto.*

4 DALETH. *Adhaesit lingua lactantis ad palatum eius in siti; parvuli petierunt panem, et non erat qui frangeret eis.*

5 HE. *Qui vescebantur voluptuose, interierunt in viis; qui nutriebantur in coccinis, amplexati sunt stercora.*

6 VAU. *Et maior effecta est iniquitas filiae populi mei peccato Sodoma, quae subversa est in momento, et non laborabant in ea manus.*

LAMENTATIO VIII

7 ZAIN. *Candidiores nazaraei eius nive, nitidiores lacte, rubicundiores in corpore coralliis, sapphirus aspectus eorum.*

LAMENTACJA VII

1 Alef. Jakże pośniedziało złoto, zmieniła się barwa najlepsza, rozmiotano kamienie świątyni po rogach wszystkich ulic!

2 Bet. Synowie Syjonu szlachetni i ubrani w przedniejsze złoto: jakże poczytani są za naczynia gliniane za robotę rąk garncarzowych!

3 Gimel. Nawet jędze odkryły pierś, karmiły szczenięta swe; córka ludu mego okrutna jak struś na puszczy.

4 Dalet. Przysechł język ssącego do podniebienia jego dla upragnienia, dzieci prosiły chleba, a nie było, kto by im ułamał.

5 He. Którzy jadał rozkosznie, ginęli po drogach, którzy się wychowali w szkarłacie, obłapiali gnój.

6 Wau. I stała się nieprawość córki ludu mego większa niżli grzech Sodomy, która wywrócona została w okamgnieniu, a nie dotknęły jej ręce.

LAMENTACJA VIII

7 Zain. Bielsi nad śnieg nazarejczycy jej, jaśniejsi nad mleko, bardziej rumiani niż stara kość słoniowa, piękniejsi niżli szafir.

8 HETH. *Denigrata est super carbones facies eorum et non sunt cogniti in plateis: adhaesit cutis eorum ossibus, aruit et facta est quasi lignum.*

9 TETH. *Melius fuit occisis gladio quam interfectis fame, quoniam isti extabuerunt consumpti a sterilitate terrae.*

10 IOD. *Manus mulierum misericordium coxerunt filios suos: facti sunt cibus earum in contritione filiae populi mei.*

11 CAPH. *Complevit Dominus furorem suum, effudit iram indignationis suae; et succendit ignem in Sion, qui devoravit fundamenta eius.*

12 LAMED. *Non crediderunt reges terrae et universi habitatores orbis, quoniam ingrederetur hostis et inimicus per portas Ierusalem.*

13 MEM. *Propter peccata prophetarum eius et iniquitates sacerdotum eius, qui effuderunt in medio eius sanguinem iustorum.*

14 NUN. *Erraverunt caeci in plateis, polluti sunt in sanguine, ita ut nemo posset attingere lacinias eorum.*

15 SAMECH. *“Recedite! Pollutus est”, clamaverunt eis; “Recedite, abite, nolite tangere!”. Cum fugerent et errarent, dixerunt inter gentes: “Non addent ultra ut incolant”.*

8 Het. Szczerniało nad węgle oblicze ich, i nie poznano ich na ulicach; przyschła skóra ich do kości, wyschła i stała się jak drewno.

9 Tet. Lepiej było pobitym od miecza, niżli pozabijanym od głodu; bo ci uwiędli strawieni dla niepłodności ziemi.

10 Jod. Ręce niewiast litościwych wazyły dzieci swe, były im pokarmem w skruszeniu córki ludu mego.

11 Kaf. Wykonał Pan popędlivość swoją, wylał gniew zapalczywości swej i zapalił ogień na Syjonie, i pożarł fundamenty jej.

12 Lamed. Nie wierzyli królowie ziemi i wszyscy mieszkańcy świata, żeby miał wejść nieprzyjaciół i przeciwnik przez bramy Jeruzalem

13 Mem. dla grzechów proroków jego i dla nieprawości kapłanów jego, którzy wylewali wśród niego krew sprawiedliwych.

14 Nun. Błądzili ślepo po ulicach, zmazali się krwią, a gdy nie mogli, trzymali się za szaty swoje.

15 Samech. „Odstąpcie, nieczyści!” wołano na nich. „Ustąpcie, idźcie precz, nie dotykajcie się!”. Bo się swarzyli i wzruszeni mówili między narodami: „Nie przyjdą więcej mieszkać między nimi.”

16 PHE. *Facies Domini dispersit eos, non addet ut respiciat eos; facies sacerdotum non respexerunt neque senum miserti sunt.*

17 AIN. *Adhuc deficiunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum? In specula nostra respeximus ad gentem, quae salvare non potest.*

18 SADE. *Insidiati sunt vestigiis nostris, ne iremus per plateas nostras. "Appropinquavit finis noster, completi sunt dies nostri, quia venit finis noster".*

19 COPH. *Velociores fuerunt persecutores nostri aquilis caeli; super montes persecuti sunt nos, in deserto insidiati sunt nobis.*

20 RES. *Spiritus oris nostri, unctus Domini, captus est in foveis eorum, de quo dicebamus: "Sub umbra sua vivemus in gentibus".*

21 SIN. *Gaude et laetare, filia Edom, quae habitas in terra Us; ad te quoque perveniet calix, inebriaberis atque nudaberis.*

22 THAU. *Completa est iniquitas tua, filia Sion, non addet ultra ut transmigret te; visitavit iniquitatem tuam, filia Edom, discooperuit peccata tua.*

16 Pe. Oblicze Pańskie oddzieliło ich, nie spojrzysz więcej na nich. Oblicza kapłanów nie wstydziło się, ani się nie zli towali nad starymi.

17 Ain. Gdyśmy jeszcze stali, tęskniły oczy nasze za pomocą dla nas na próżno, gdyśmy się oglądali pilnie na naród, który zbawić nie mógł.

18 Sade. Ślizgały się nogi nasze po drodze ulic naszych; przybliżył się koniec nasz, wypełniły się dni nasze, bo przyszedł koniec nasz.

19 Kof. Prędsi byli goniący nas, niż orły powietrzne, po górach gonili nas, w puszczy zasadzkę czynili na nas.

20 Resz. Tchnienie ust naszych, Chrystus Pan, pojmany został dla grzechów naszych, on, któremuśmy mówili: „W cieniu twoim żyć będziemy między narodami.”

21 Szin. Raduj się i wesel się, córko Edom, która mieszkasz w ziemi.

22 Hus. Do ciebie też przyjdzie kielich, upijesz się i obnażona będziesz.

22 Tau. Skończyła się nieprawość twoja, córko Syjon; już cię więcej nie zaprowadzi. Nawiedził nieprawość twoją, córko Edom; odkrył grzechy twoje.

LAMENTATIO IX

1 *Recordare, Domine, quid acci derit nobis; intueri et respice opprobrium nostrum.*

2 *Hereditas nostra versa est ad alienos, domus nostrae ad extraneos.*

3 *Pupilli facti sumus absque patre, matres nostrae quasi viduae.*

4 *Aquam nostram pecunia bibimus, ligna nostra pretio comparamus.*

5 *Iugum in cervicibus nostris minamur; lassissimis non datur requies.*

6 *Aegyptiis dedimus manum et Assyriis, ut saturaremur pane.*

7 *Patres nostri peccaverunt et non sunt, et nos iniquitates eorum portamus.*

8 *Servi dominantur nostri; non est qui redimat de manu eorum.*

9 *Vitae nostrae periculo afferimus panem nobis a facie gladii in deserto.*

10 *Pellis nostra quasi clibanus exusta est propter aestum famis.*

11 *Mulieres in Sion humiliaverunt et virgines in civitatibus Iudae.*

12 *Principes manu eorum suspensi sunt; facies senum honorem non habuerunt.*

13 *Adulcentes molam portaverunt, et pueri sub lignis corruerunt.*

LAMENTACJA IX

1 Wspomnij, Panie, na to, co nas spotkało, wejrzyj, a obacz żelżywość naszą!

2 Dziedzictwo nasze obróciło się do cudzych, domy nasze do obcych.

3 Sierotami zostaliśmy bez ojca, matki nasze jak wdowy.

4 Wodę naszą piliśmy za pieniądze, drwa nasze za pieniądze kupowaliśmy.

5 Za szyję nasze gnano nas, utrudzonym nie dawano odpoczynku.

6 Do Egiptu wyciągaliśmy rękę i do Asyryjczyków, żeby się najeść chleba.

7 Ojcowie nasi zgrzeszyli i nie ma ich, a my ponieśliśmy nieprawości ich.

8. Niewolnicy zapanowali nad nami, nie było, kto by z rąk ich wykupił.

9 Z niebezpieczeństwem dusz naszych przynosiliśmy sobie chleb przed mleczem w pustyni.

10 Skóra nasza jak piec zgorzała od gwałtownego głodu.

11 Niewiasty na Syjonie ponizono i dziewice w miastach judzkich.

12 Książęta ręką są powieszeni, nie wstydzono się oblicza starców.

13 Młodzieńców na psotę używano, a pacholęta pod drzwami legły.

14 <i>Senes deficiunt de portis, iuvenes de choro psallentium.</i>	14 Starcy zniknęli z bramy, młodzieńcy z tańca śpiewających.
15 <i>Defecit gaudium cordis nostri; versus est in luctum chorus noster.</i>	15 Ustało wesele serca naszego, odmienił się w żałobę taniec nasz.
16 <i>Cecidit corona capitis nostri; vae nobis, quia peccavimus!</i>	16 Spadła korona z głowy naszej; biada nam, bośmy zgrzeszyli!
17 <i>Propterea maestum factum est cor nostrum, ideo contenebrati sunt oculi nostri,</i>	17 Dlatego stało się smętne serce nasze, dlatego zaćmiły się oczy nasze,
18 <i>propter montem Sion, quia desolatus est: vulpes ambulant in eo.</i>	18 Dla góry Syjon, że zginęła; lisy chodziły po niej.
19 <i>Tu autem, Domine, in aeternum permanebis, solium tuum in generationem et generationem.</i>	19 A ty, Panie, na wieki trwać będziesz, stolica twoja od pokolenia w pokolenie.
20 <i>Quare in perpetuum oblivisceris nostri, derelinques nos in longitudinem dierum?</i>	20 Czemu nas na wieki zapominasz, opuszczasz nas na długie dni?
21 <i>Converte nos, Domine, ad te, et convertemur; innova dies nostros sicut a principio.</i>	21 Nawróć nas, Panie, ku sobie, a nawrócimy się, odnow dni nasze jak pierwej!
22 <i>Ergone proiciens reppulisti nos, iratus es contra nos vehementer?</i>	22 Ale zupełnie odrzuciłeś nas, rozgniewałeś się na nas bardzo.

VERE, VERE HODIERNA DIES

ALLEPH

*Vere, vere hodierna dies est omni compas-
sione persequenda*

*Et merito a cunctis Christi fidelibus re-
colenda.*

Hec est enim dies nostre redemcionis,

*In qua redempti sumus Christi sanguine
de captivitate pharaonis.*

BETH

*Hec est dies, in qua Christus pro nobis te-
dium passus est cum²⁷ dolore*

*Et orans in orto sudavit sanguineo
sudore.*

*Hec est dies, in qua Christus pacis osculo
passus est tradicionem²⁸*

*Et pro nostra salute non renuit subire di-
ram passionem.*

HYMEE²⁹

*Hec est dies, in qua Christus captus
a gente perversa*

Ducebatur acriter per loca durosa.

*Hec est dies, in qua Christum Iudei blas-
femantes deriserunt*

*Et eius sanctam faciem collafizantes con-
spuerunt.*

VERE, VERE HODIERNA DIES²⁶

ALLEPH

Zaprawdę dzień dzisiejszy godny jest,
abyśmy go z wielkim żalem obchodzili

I słusznie ma być przez wszystkich wie-
rzących w Chrystusa rozpamiętywany.

To jest bowiem dzień naszego odkupie-
nia,

w którym zostaliśmy odkupieni krwią
Chrystusa z niewoli faraona.

BETH

Oto jest dzień, w którym Chrystus za
nas przecierpiał znużenie i ból

I modląc się w ogrodzie, pocił się krwa-
wym potem.

Oto jest dzień, w którym Chrystus do-
znaje zdrady przez pocałunek pokoju
i dla naszego zbawienia nie odmówił
poddania się srogiej męce.

HYMEE

Oto jest dzień, w którym Chrystus poj-
many został przez naród wiałołomny

I prowadzony był brutalnie z miejsca na
miejsce.

Oto jest dzień, w którym bluźniący ży-
dzi wyśmiali Chrystusa

I policzkując Go, opluwali Jego święte
oblicze.

DELETH

Hec est dies, in qua Christus Pilato presentatur

Et ab iniquis testibus false accusatur.

Hec est dies in qua Christus flagellatur

Et spinea corona in mortem conde[m]natur.

ZAY

Hec est dies, in qua Christus gestans crucem suis humeris,

Ductus est ad suplicium pro nobis miseris.

Hec est dies, in qua gens perversa Christum crucifixit³⁰

Et iniquis ludibriis Christo contradixit.

VAV

Hec est dies, in qua Christus inter duos latrones collocatur viliter³¹

Et per suis tortoribus orat humiliter.

Hec est dies, in qua Christus per nobis voluit immolari

Et felle cum aceto potari.

DELETH

Oto jest dzień, w którym Chrystus został przedstawiony Piłatowi

I przez niegodziwych świadków fałszywie oskarżony

Oto jest dzień, w którym Chrystusa ubiczowano

I w cierniowej koronie na śmierć skazano.

ZAY

Oto jest dzień, w którym Chrystus, niosąc krzyż na swoich ramionach,

Zaprowadzony został na mękę za nas nieszczęsnych.

Oto jest dzień, w którym Chrystusa lud niewierny ukrzyżował

I sprzeciwiał się Chrystusowi złośliwymi szyderstwami.

VAV

Oto jest dzień, w którym Chrystus między dwoma łotrami został umieszczony nikczemnie

I za swoich katów modlił się pokornie.

Oto jest dzień, w którym Chrystus chciał być złożony w ofierze

I pojony żółcią z octem

BETH

Hec est dies, in qua Christus clamans heloy heloy

Et animam commendans supremo³² Deo celi.

Hec est dies, in qua Christus sua morte nostram mortem reparavit,³³

Quando tradens spiritum caput inclinavit.

BETH

Oto jest dzień, w którym Chrystus wołał heloy, heloy

I polecał duszę najwyższemu Bogu nieba.

Oto jest dzień, w którym Chrystus swoją śmiercią naszą śmierć naprawił,

kiedy oddając ducha, skłonił głowę.

KAPH

Hec est dies, in qua Christi de latere fluxit sanguis unda,

Unde loti sumus morte a secunda.

Hec est dies, in qua Christo conpaciebantur elementa

Et mortuorum aperta sunt monumenta.

KAPH

Oto jest dzień, w którym z boku Chrystusa wypłynęła fala krwi, którą zostaliśmy obmyci od drugiej śmierci.

Oto jest dzień, w którym Chrystusowi współczuły żywioły

I otwarły się groby umarłych.

LAMETH

Ergo Jerusalem luge et plange planctu magno

pascali condolens pro nobis mortuo agno.

Jerusalem propera penitentiam agere

Et ad Dominum Deum tuum convertere.

LAMETH

Przeto Jeruzalem płacz, i łkaj płaczem wielkim,

Ubolewając nad umarłym za nas Barankiem Wielkanocnym.

Jeruzalem, spiesz się czynić pokutę i nawróć się do Pana Boga Twego.

DE MISERICORDIA

LAMETH

In die furoris Domini, quando veniet Dominus iudicare vivos et mortuos peccatores stabunt in magna angustia ante faciem tribulantis.

Tunc procedent due advocatrices videlicet iusticia pro actore Christi allegans et misericordia pro reis peccatoribus interpellans.

Misericordia dicet:

Memento pater misericordiarum tuarum et pater tocius consolacionis.

Ad hec misericordia dicet:

Effunde iram tuam in gentem que te non novit et in regnum quod nomen tuum non invocavit.

MEY

Ad hec misericordia dicet:

Parce Domine, parce populo tuo et ne des hereditatem tuam in perdicionem.

Iusticia respondebit:

Exurge Domine et iudica causam meam!

Memor esto improperorum tuorum.

DE MISERICORDIA³⁴

LAMETH

W dzień gniewu pańskiego, kiedy przyjdzie Pan sądzić żywych i umarłych, grzesznicy staną w wielkiej trwodze przed obliczem ciemności. Następnie wystąpią dwie strony – Sprawiedliwość staje w imieniu poszkodowanego – Chrystusa i Miłosierdzie wstawia się za oskarżonymi grzesznikami.

Miłosierdzie powie:

Pamiętaj, Ojczy, na swoje miłosierdzie, Ojczy wszelkiej pociechy.

Na to Sprawiedliwość powie:

Wylej gniew Twój na naród, który Cię nie zna i królestwo, które imienia Twojego nie wzywa.

MEY

Na to Miłosierdzie powie:

Oszczędź Panie, oszczędź ludowi Twojemu i nie daj dziedzictwa Twojego na zniszczenie.

Sprawiedliwość odpowie:

Powstań Panie i osądź moją sprawę. Pamiętaj jednak o zniewagach przeciw Tobie.

Item misericordia dicet:

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, citto anticipent nos misericordie tue.

Dalej Miłosierdzie powie:

Nie pamiętaj nieprawości naszych dawnych, prędko niech nas wyprzedzi miłosierdzie Twoje.

Iusticia dicet:

*Da illis secundum opera ipsorum et secundum nequiciam ipsorum.
Noluerunt enim intelligere ut bene agerent.*

Sprawiedliwość powie:

Oddaj im według ich uczynków i według ich nieprawości. Nie chcieli bowiem zrozumieć i dobrze czynić.

NUM

Misericordia dicet:

Reminescere miserationum tuarum que a seculo sunt et non secundum peccata nostra facias nobis. Sed convertere Domine et deprecabilis esto super servos tuos

NUM

Miłosierdzie powie:

Pamiętaj o miłosierdziu Twoim, które trwa od wieków i nie czyń nam według naszych grzechów, ale odwróć się Panie i bądź łaskaw nad swoimi sługami.

Ad hec iusticia:

Usque quo Domine peccatores gloriabuntur?

Depone illos protector noster, Domine.

Na to Sprawiedliwość:

Dokąd Panie grzesznicy będą się chlubić? Odrzuć ich, obrońco nasz, Panie.

Item misericordia dicet:

Memento salutis autor, quod nostri quondam corporis ex illibata virgine nascendo formam sumpseris, et averte iram tuam a nobis.

Na to Miłosierdzie powie:

Pamiętaj, zbawienia naszego twórco, i Ty, który wziąłeś kształt naszego ciała, rodząc się z czystej Dziewicy i odwróć gniew swój od nas.

Iusticia dicet:

Conterre peccatores in viis eorum!

Redde illis iniquitatem ipsorum et in malicia eorum disperge illos protector noster, Domine

Sprawiedliwość powie:

Zetrzyj grzeszników na drogach ich.

Oddaj im według nieprawości ich i w złości ich rozprosz ich.

AY

Misericordia vultu inclinato dicet:

O Iusticia! Vis iniquum hominem pro peccato momentaneo eternaliter punire? Et sine termino nunquam in eternum irasceris nobis aut extendas iram tuam a generatione et generationem?

Sufficit tibi ut tam diu puniatur in inferno quam diu peccavit in mundo.

Quid si plus vis non es iusticia, sed des malicia!

Ad hec iusticia:

Iuste puniatur in die eterno quia peccavit in suo eterno.

Peccavit in eum qui est infinitus, ergo pena eius erit infinita.

Peccavit enim quam diu voluit, et Deus eum torquetur quam diu voluerit.

AY

Miłosierdzie z opuszczoną głową powie:

O Sprawiedliwości, czy chcesz niesprawiedliwego człowieka za grzech chwilo-
wy na wieki karać i bez żadnego końca na wieki będziesz się gniewał na nas i rozciągniesz gniew Twój z pokolenia na pokolenia. Wystarczy Tobie, że tak długo podlega karze w piekle, jak długo grzeszył na ziemi.

Cóż, jeśli chcesz więcej, nie jesteś sprawiedliwością, ale jesteś złością.

Na to Sprawiedliwość:

Słusznie jest karany na dni wieczne, kto zgrzeszył na swoją wieczność. Zgrzeszył wobec tego, który jest nieskończony, więc jego kara będzie nieskończona. Grzeszył bowiem, jak długo chciał, więc Bóg go będzie dręczył, ile będzie chciał.

BETH

Tandem Christus iudex respondebit ad argumenta dicens:

Noluerunt enim benedictionem quando tempus fuit acceptabile et dies salutis.

Unde nunc elongabitur ab eis quia tempus est reddendi unicuique quod suum est et filius hominis dabit sententiam suam:

Tollatur impius, ne videat gloriam Dei et iterum discedite a me omnes maligni in ignem eternum.

O sententia flebilis et amara et omnimodo intolerabilis!

Avertat nos, Deus, ab ira sua tam gravissima et donet nobis spacium penitendi et post hoc gaudia celorum in secula seculorum. Amen

Ierusalem, Ierusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

BETH

Wreszcie Chrystus – sędzia odpowiedział na spór, mówiąc:

Nie chcieli błogosławieństwa, kiedy czas był odpowiedni i dzień zbawienia. Dlatego teraz oddalone będzie od nich, ponieważ jest czas odpłaty każdemu, co jest jego, a Syn Człowieczy wyda swój wyrok.

Niech będzie oddalony bezbożny, aby nie widział chwały Bożej. I dalej odejdźcie ode mnie wszyscy źli do ognia wiecznego.

O wyroku żałosny i gorzki i żaden sposób nie do zniesienia!

Niech odwróci od nas Bóg tak ciężki gniew. I niech da nam pokutę, a później radość niebios na wieki wieków. Amen.

Jeruzalem, Jeruzalem, nawróć się do Pana Boga twego.

²⁶ Tłumaczenie własne.

²⁷ W rękopisie naniesiono szereg poprawek. Wykreślono słowo *Christi* z wersetu *tedium passus est cum Christi dolore*. W transkrypcji uwzględniono wersję poprawioną.

²⁸ W rękopisie *tradicionis* poprawiono na *tradicionem*. W transkrypcji uwzględniono wersję poprawioną.

²⁹ Na marginesie rękopisu dopisano poprawną nazwę litery Gimel. W transkrypcji zachowano wersję pierwotną.

³⁰ Słowo *Christum* zostało dopisane. W transkrypcji uwzględniono wersję poprawioną.

³¹ W rękopisie *viriliter* poprawiono na *viliter*. W transkrypcji uwzględniono wersję poprawioną.

³² W rękopisie słowo *supremo* zostało wykreślone. W transkrypcji zostało zachowane, aby nie naruszać warstwy melodycznej.

³³ W rękopisie słowo *reparavit* poprawiono na *prostravit*. W transkrypcji zachowano wersję pierwotną.

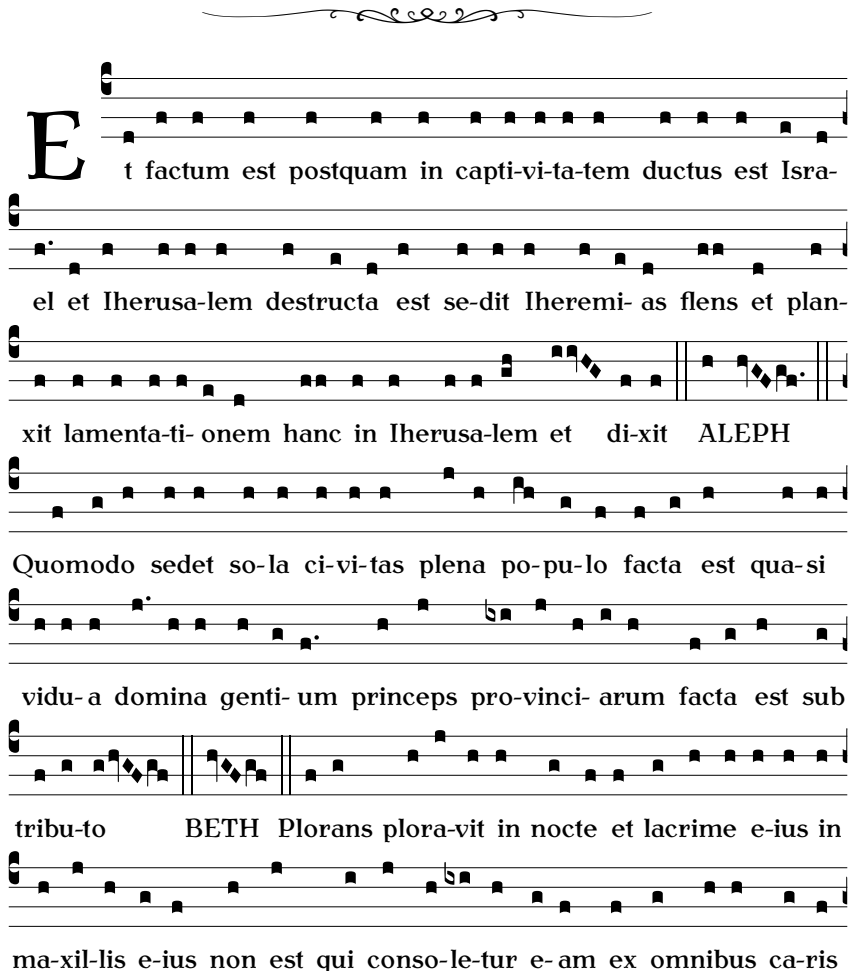
³⁴ Tłumaczenie własne.

TRANSKRYPCJA

LAMENTACJE JEREMIASZA

REKOPIS AKKK MS 59 (1430-40)

E t factum est postquam in capti-vi-ta-tem ductus est Isra-
el et Iherusa-lem destructa est se-dit Iheremi- as flens et plan-
xit lamenta-ti-onem hanc in Iherusa-lem et di-xit ALEPH
Quomodo sedet so-la ci-vi-tas plena po-pu-lo facta est qua-si
vidu-a domina genti-um princeps pro-vinci-arum facta est sub
tribu-to BETH Plorans plora-vit in nocte et lacrimae e-ius in
ma-xil-lis e-ius non est qui conso-le-tur e-am ex omnibus ca-ris

e-ius Omnes ami-ci e-ius spreverunt e-am et facti sunt e- i

i-nimi-ci GYMEL Migra-vit Iuda propter afflicti-onem

et multi-tudinem servi-tu-tis ha-bi-ta-vit inter gentes nec invenit

requi-em Omnes persecu-tores e-ius adprehenderunt e-am

inter angusti-as Iherusa-lem Iherusa-lem convertere ad

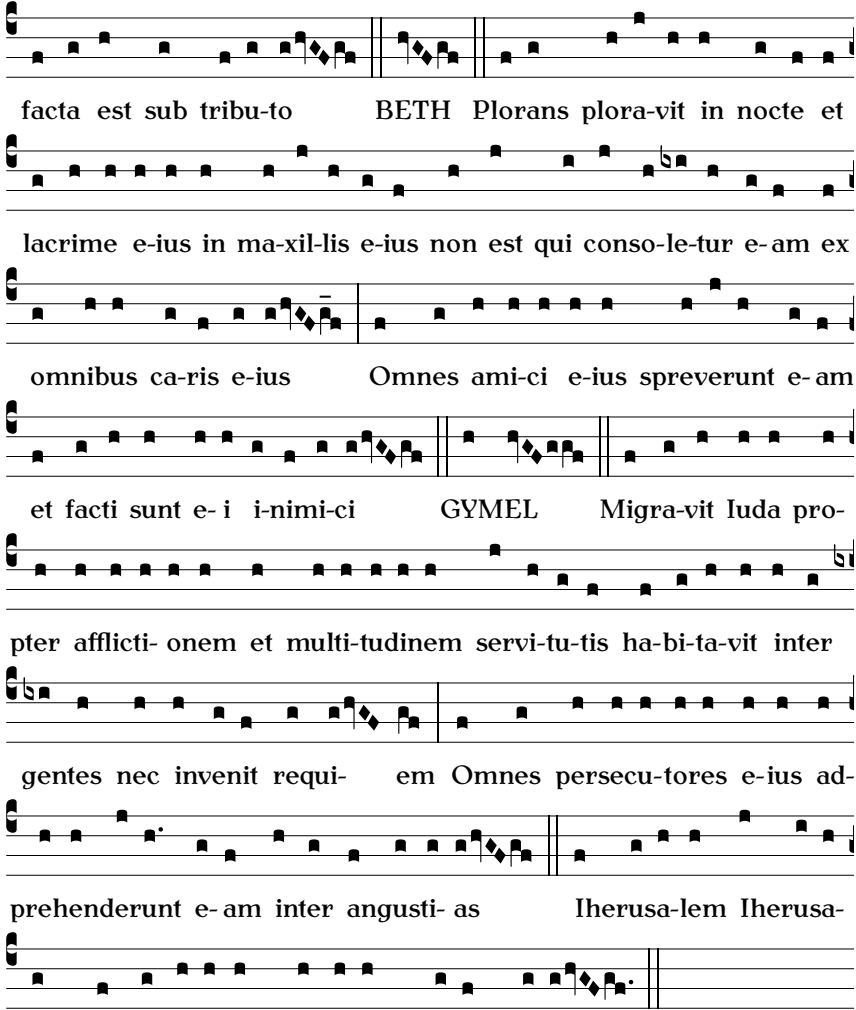
Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA I

LAMENTACIO PRIMI NOTURNI

A-LEPH Quomodo sedet so-la ci-vi-tas plena po-pu-lo

facta est qua-si vidu-a domina genti-um princeps pro-vinci-arum

facta est sub tribu-to BETH Plorans plora-vit in nocte et

lacrime e-ius in ma-xil-lis e-ius non est qui conso-le-tur e-am ex

omnibus ca-ris e-ius Omnes ami-ci e-ius spreverunt e-am

et facti sunt e-i i-nimi-ci GYMEL Migra-vit Iuda pro-

pter afflicti-onem et multi-tudinem servi-tu-tis ha-bi-ta-vit inter

gentes nec invenit requi-em Omnes persecu-tores e-ius ad-

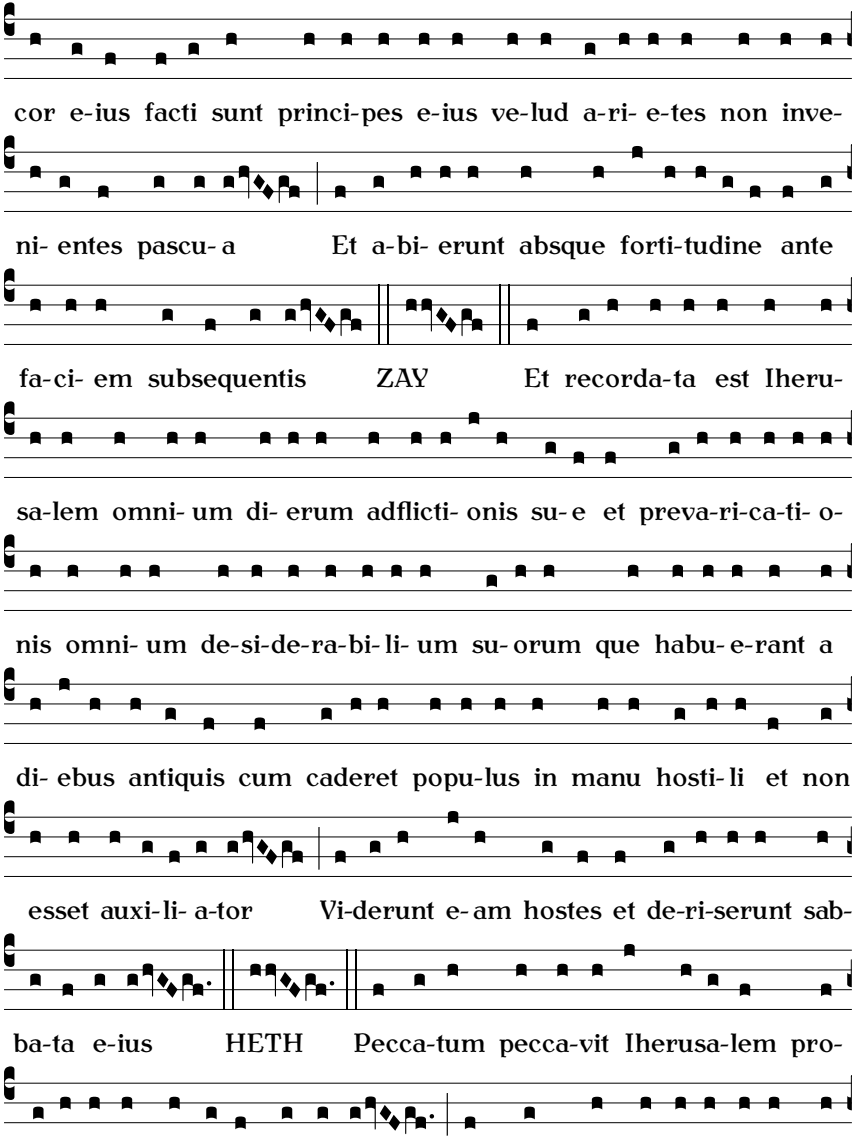
prehenderunt e-am inter angusti-as Iherusa-lem Iherusa-

lem convertere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA II

LAMENTACIO SECUNDA

D ELETH Vi-e Sy-on lugent e-o quod non sint qui veni-
ant ad so-lempni-ta-tem Omnes porte e-ius destructe sacer-
do-tes e-ius gementes virgines e-ius squa-li-de et ipsa oppressa
est ama-ri-tudine HEE Facti sunt hostes e-ius in ca-
pi-te i-nimi-ci e-ius locuple-ta-ti sunt qui- a Dominus locu-tus
est super e-am propter multi-tudinem i-niqui-ta-tum e-ius
Parvu-li e-ius ducti sunt in capti-vi-ta-tem ante fa-ci-em tribu-
lantis VAV Et egressus est a fi-li-a Sy-on omnis de-

cor e-ius facti sunt princi-pes e-ius ve-lud a-ri- e-tes non inve-
 ni- entes pascu- a Et a-bi- erunt absque forti- tudine ante
 fa- ci- em subsequentis ZAY Et recorda- ta est Iheru-
 sa- lem omni- um di- erum adflicti- onis su- e et preva- ri- ca- ti- o-
 nis omni- um de- si- de- ra- bi- li- um su- orum que habu- e- rant a
 di- ebus antiquis cum caderet popu- lus in manu hosti- li et non
 esset auxi- li- a- tor Vi- derunt e- am hostes et de- ri- serunt sab-
 ba- ta e- ius HETH Pecca- tum pecca- vit Iherusa- lem pro-
 ptere- a insta- bi- lis facta est Omnes qui glo- ri- fi- cabant e-

am spreverunt il-lam qui- a vi-derunt ignomi-ni- am e-ius ipsa

autem gemens conversa est retrorsum TETH Sordes in

pe-dibus e-ius nec recorda-ta est fi-nis su- i Depo-si-ta est

vehementer non habens conso-la-to-rem Vi-de Domine affli-

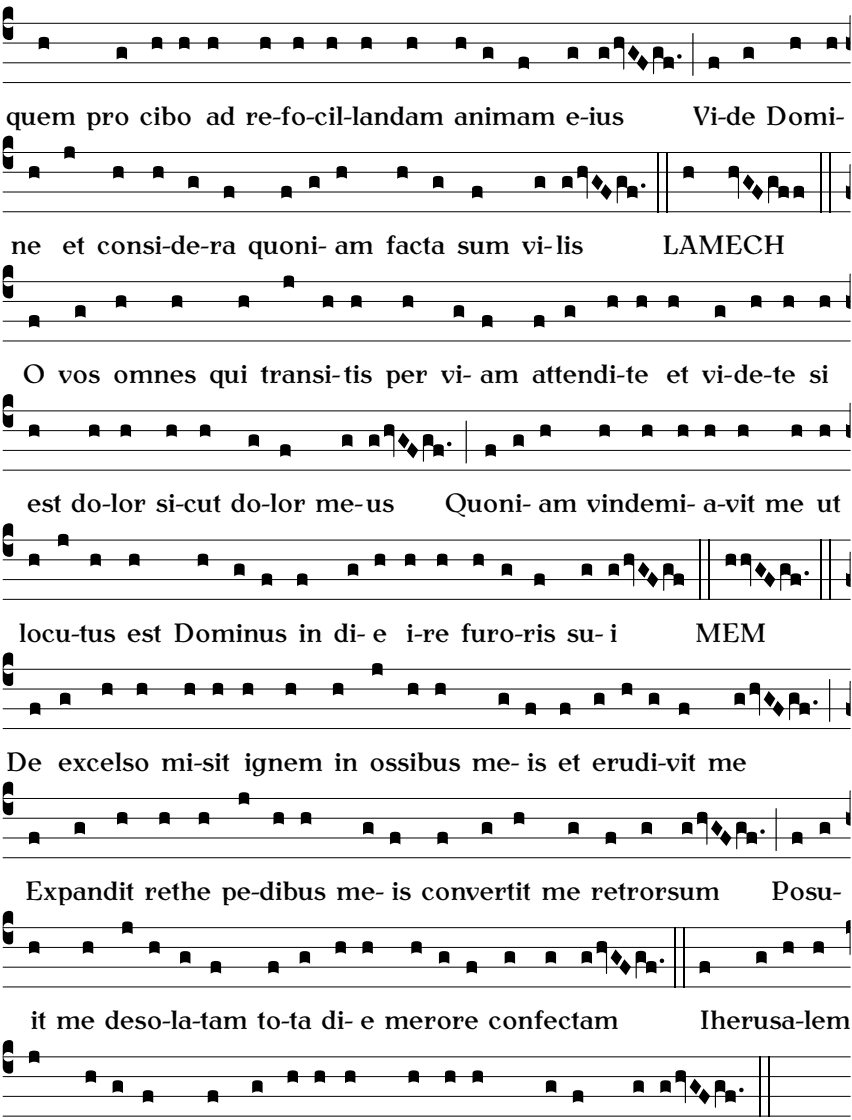
cti- onem me- am quoni- am erectus est i-nimi- cus me- us

IOTH Manum su- am mi-sit hostis ad omnia de-si- de- ra- bi- li- a

e-ius Qui- a vi-dit gentes ingressas sanctu- a- ri- um su- um de

quibus precepe- ras ne intra- rent eccle- si- am tu- am CAPH

Omnis popu- lus gemens et querens panem de- dit pre- ti- o- sa que-

quem pro cibo ad re-fo-cil-landam animam e-ius Vi-de Domi-
 ne et consi-de-ra quoni-am facta sum vi-lis LAMECH
 O vos omnes qui transi-tis per vi-am attendi-te et vi-de-te si
 est do-lor si-cut do-lor me-us Quoni-am vindemi-a-vit me ut
 locu-tus est Dominus in di-e i-re furo-ris su-i MEM
 De excelso mi-sit ignem in ossibus me-is et erudi-vit me
 Expandit rethe pe-dibus me-is convertit me retrorsum Posu-
 it me deso-la-tam to-ta di-e merore confectam Iherusa-lem
 Iherusa-lem convertere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA II

SEQUITUR EADEM LAMENTACIO SUB ALIA NOTA

D ELETH- Vi-e Sy-on lu- gent e- o quod
 non sint qui veni-ant ad so-lem-pni-ta-tem Omnes por-
 te e- ius destructe sa- cer- do-tes e-ius gementes virgines
 e-ius squa-li-de et ipsa oppressa est ama- ri-tudine
HEE Facti sunt ho- stes e-ius in ca-pi-
 te i-nimi-ci e-ius locuple-ta-ti sunt qui a Dominus locu-tus est
 super e- am Propter multi-tudinem i-niqui-ta- tum
 e-ius Par- vu- li e-ius ducti sunt in capti-vi-ta-tem ante fa-ci-

em tribu- lantis VAV Et egressus est

a fi-li- a Sy-on omnis decor e- ius fa- cti sunt princi-pes

e-ius ve-lut a-ri- e-tes non inve-ni- entes pascu-am

Et abierunt absque for- ti- tudine an- te fa-ci- em subse-

quentis ZAY Recorda-ta est Iherusa-

lem omni- um di- erum afflicti- onis su-e et preva-ri-ca-

ti- onis omni- um de-si- de-ra-bi- li- um su- orum que habu- e-

rat a di- ebus anti- quis Cum caderet popu-lus e-ius in

ma- nu hosti- li et non esset auxi- li- a- tor

Vi- derunt e- am ho- stes et de- ri- serunt sabba- ta e-

ius Iherusa- lem Iheru- sa- lem con- vertere ad

Dominum De- um tu- um

LAMENTACJA III

LAMENTATIO TERCIA PRIMI NOTURNI

N UN Vi- gi- la- vit iugum i- niqui- ta- tum me- arum

in manu e- ius convo- lu- te sunt et impo- si- te col- lo me-

o Infirma- ta est virtus me- a de- dit me Dominus in

manum de qua non po-te-ro surge- re SAMECH Abstulit Dominus omnes magni-fi-cos me-os de me-di-o me- i
voca-vit adversum me tempus ut contereret e-lectas me- os
Torcu-lar calca-vit Domi- nus virgi-ni fi-li-e lu-da A-
YN Idcirco ego plorans et ocu-lus me-us deducens
a- quas qui- a longe factus est a me conso-la-tor convertens
a-nimam me- am Facti sunt fi-li- i me- i per- di-ti quoni-
am inva-lu- it i-nimi-cus HEE Expandit Sy-on ma-
nus su- as non est qui conso-le-tur e-am Manda-vit Do-

minus adversus Iacob in circumitu eius hostes eius

Facta est Iherusalem quasi polluta menstruis inter

eos SADETH Iustus est Dominus qui a os eius

ad iracundiam provocavit Audi te obsecro universi populi

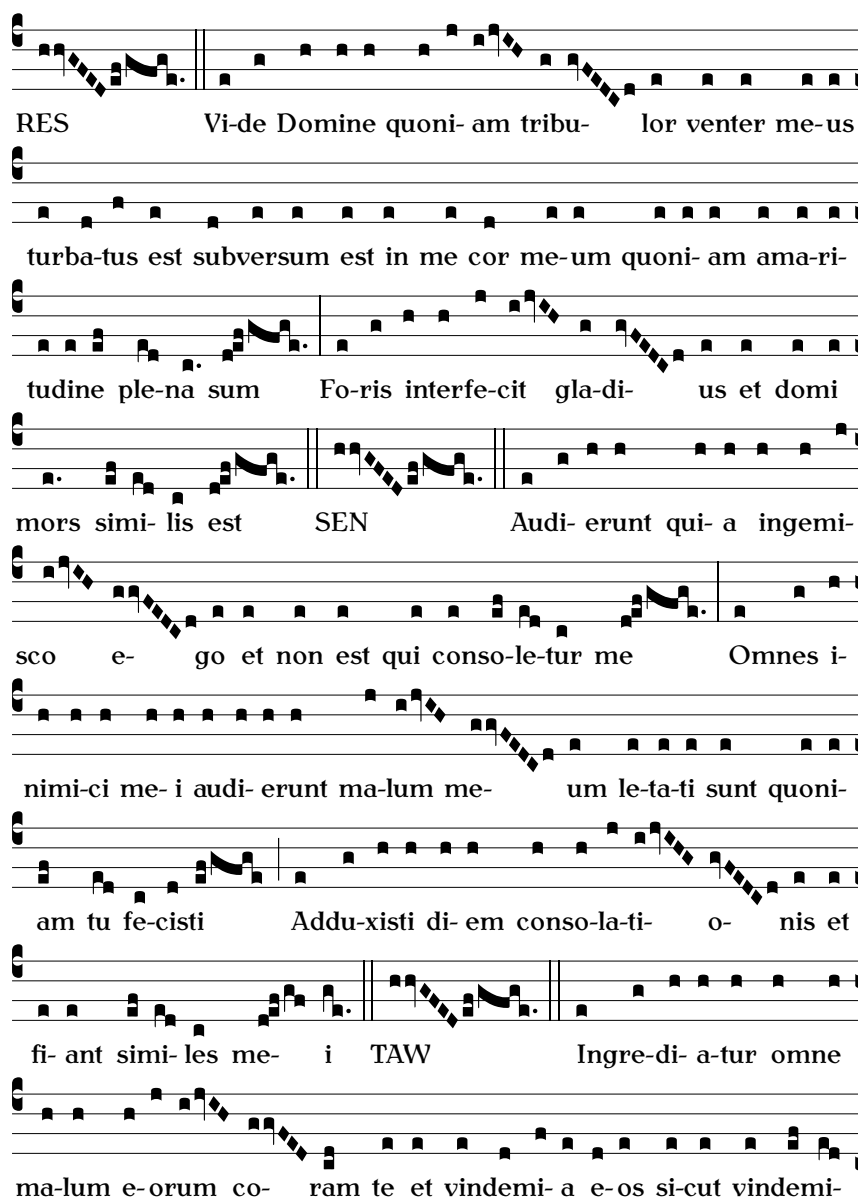
et videte dolorem meum Virgines meae et iuvenes

mei abi erunt in captivitatem COPH

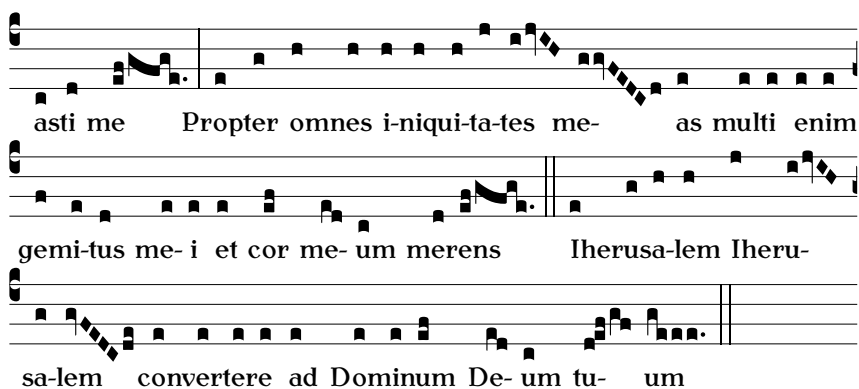
Vocaui amicos meos et ipsi deceperunt me Sa-

cerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt qui a

que si erunt cibum sibi ut refocillarent animam suam

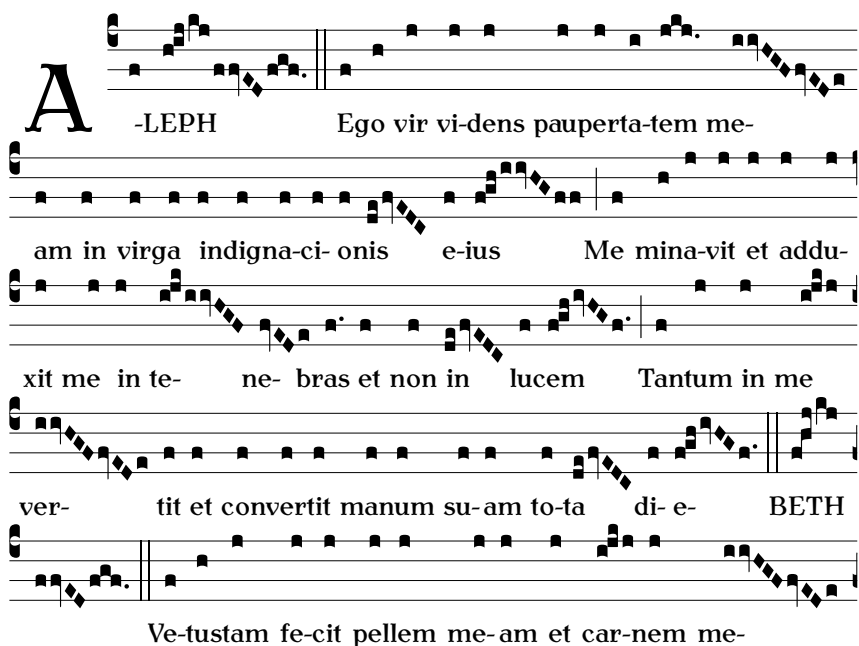
RES Vi-de Domine quoni-am tribu-lor venter me-us
 turba-tus est subversum est in me cor me-um quoni-am ama-ri-
 tudine ple-na sum Fo-ris interfe-cit gla-di-us et domi-
 mors simi-lis est SEN Audi-erunt qui-a ingemi-
 sco e-go et non est qui conso-le-tur me Omnes i-
 nimi-ci me-i audi-erunt ma-lum me-um le-ta-ti sunt quoni-
 am tu fe-cisti Addu-xisti di-em conso-la-ti-o-nis et
 fi-ant simi-les me-i TAW Ingre-di-a-tur omne
 ma-lum e-orum co-ram te et vindemi-a e-os si-cut vindemi-

asti me Propter omnes i-niqui-ta-tes me- as multi enim
 gemi-tus me- i et cor me- um merens Iherusa-lem Iheru-
 sa-lem convertere ad Dominum De- um tu- um

LAMENTACJA IV

FERIA SEXTA VIGILII LAMENTACIO PRIMA PRIMI NOTURNI

A-LEPH Ego vir vi-dens pauperta-tem me-
 am in virga indigna-ci-onis e-ius Me mina-vit et addu-
 xit me in te- ne- bras et non in lucem Tantum in me
 ver- tit et convertit manum su-am to-ta di- e- BETH
 Ve-tustam fe-cit pellem me-am et car-nem me-

am contri-vit omni- a ossa me- a Edi- fi- ca- vit in gy-
 ro me- o et circumde- dit me felle et la- bore
 In tenebro- sis collo- ca- vit me qua- si mortu- os sempi- ter-
 nos GYMEL Circume- di- fi- ca- vit adversum me tem-
 pus ut non e- gre- di- ar aggrava- vit conpe- dem me- am
 Sed et cum clamavero et ro- gave- ro exclu- sit ora- ci- o-
 nem me- am Conclu- sit vi- as me- as la- pi- dibus qua- dris
 semi- tas me- as sub- vertit Iherusa- lem Iheru- sa-
 lem convertere ad Dominum De- um tu- um

LAMENTACJA V

FERIA SEXTA LAMENTATIO SECUNDA

D ELETH Ursus insi-di-ans factus est mi-

chi le-o in abscon-di-to Semi-tas me-as subvertit et con-

fre-git posu-it me deso-la-tam Te-tendit arcum su-

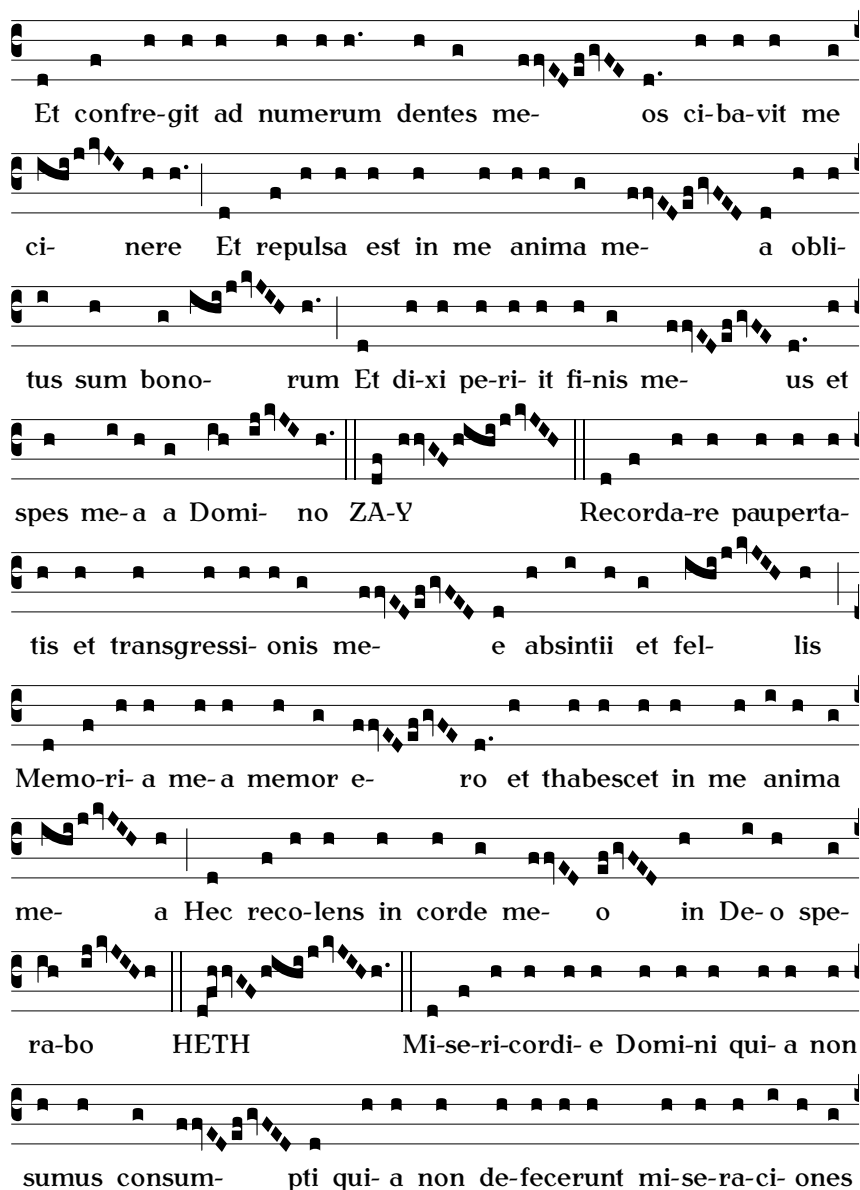
um posu-it me qua-si signum ad sa-git-tam HEE

Mi-sit in renibus me-is fi-li-as pha-retre su-

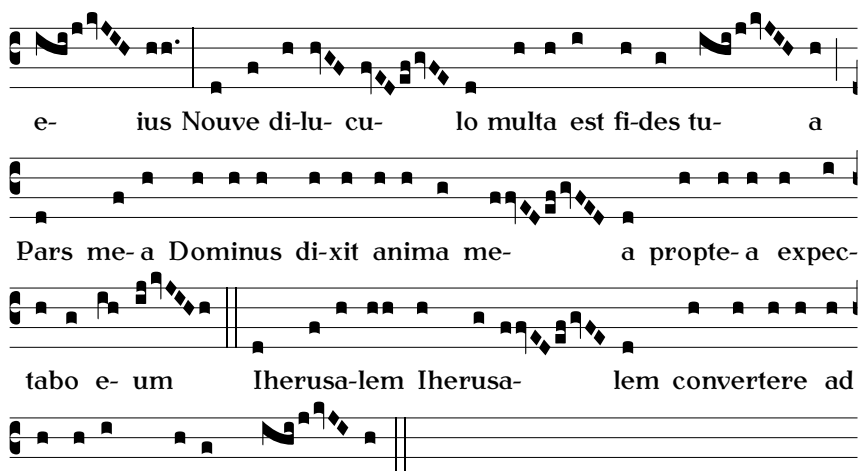
e Factus sum in de-ri-sum omni popu-lo me-o canti-

cum e-orum to-ta di-e Reple-vit me ama-ri-tudi-nibus

me-is inebri-a-vit me absin-thio VAV

Et confre-git ad numerum dentes me- os ci-ba-vit me
ci- nere Et repulsa est in me anima me- a obli-
tus sum bono- rum Et di-xi pe-ri- it fi-nis me- us et
spes me-a a Domi- no ZA-Y Recorda-re paupertas-
tis et transgressi- onis me- e absintii et fel- lis
Memo-ri- a me-a memor e- ro et thabescet in me anima
me- a Hec reco-lens in corde me- o in De-o spe-
ra-bo HETH Mi-se-ri-cordi- e Domi-ni qui- a non
sumus consum- pti qui- a non de-fecerunt mi-se-ra-ci- ones

e- ius Noue di-lu- cu- lo multa est fi-des tu- a

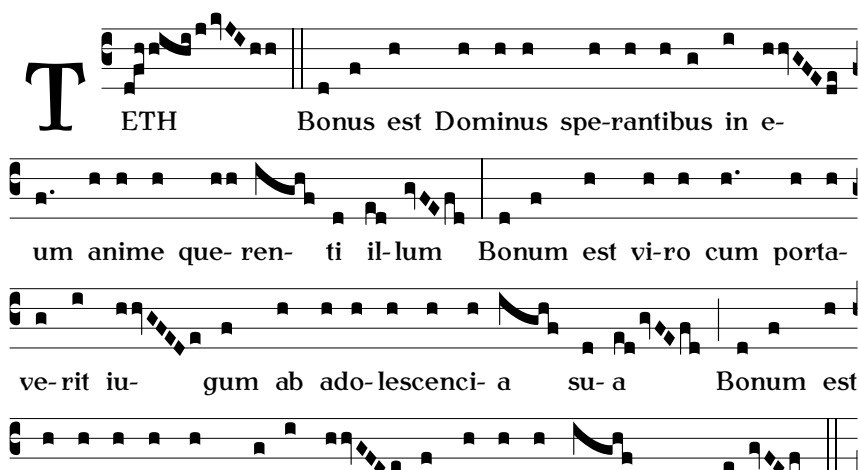
Pars me-a Dominus di-xit anima me- a prop-te-a expec-

tabo e- um Iherusa-lem Iherusa- lem convertere ad

Dominum De-um tu- um

LAMENTACJA VI

LAMENTACIO TERCIA

T ETH Bonus est Dominus spe-rantibus in e-

um anime que- ren- ti il-lum Bonum est vi-ro cum porta-

ve-rit iu- gum ab ado-lescenci- a su- a Bonum est

presto-la-ri cum si-lenci- o sa-lu-ta-re Domi-ni

IOTH Sede-bit so-li-ta-ri-us et tace- bit qui-a leva-

vit se super se Ponet in pulvere os su- um si for-

te sit spes Da-bit percu-ci-enti se ma-xil- lam sa-

tura-bi-tur obprobri- is qui-a non repellet in sempi-ternum Do-

minus CAPH Qui-a si a-bi-e-cit et mi-sere-bi-

tur secundum multi-tudinem mi-se-ra-ci-onem su-arum

Non enim humi-li-a-vit se in corde su- o et a-bi-e-cit fi-li-

os ho-mi-num LAMECH Ut conterret sub pe-dibus

su- is omnes victos ter- re Ut declina-ret iudi-ci-

um vi-ri in conspectu al-tissimi vul-tus Ut perver-

teret hominem in iudi-ci-o su-o Dominus igno-ra-

vit MEM Quis est iste qui di-xit ut fi-eret Domino

non iuben-te Ex ore al-tissimi non egre-di-en-tur

nec bona nec ma-la Quis murmura-bit homo vi-

vens vir pro pecca-tis su-is NUN Levemus cor-

da nostra cum mani-bus ad Domi-num in ce-lis Nos i-

nique e-gimus et ad i-racundi-am provoca-vi-mus idcirco

tu inexora-bi-lis es SAMECH Operu-isti in fu-

rore et percussisti nos occi-distu nec peper- ci-sti

Opposu-isti nubem ti- bi ne transi-ret ora- ci-o

Era-di-cationem et abiectionem posu-isti me in me-di-o

popu-lo- rum FEE Apperu-erunt super me os

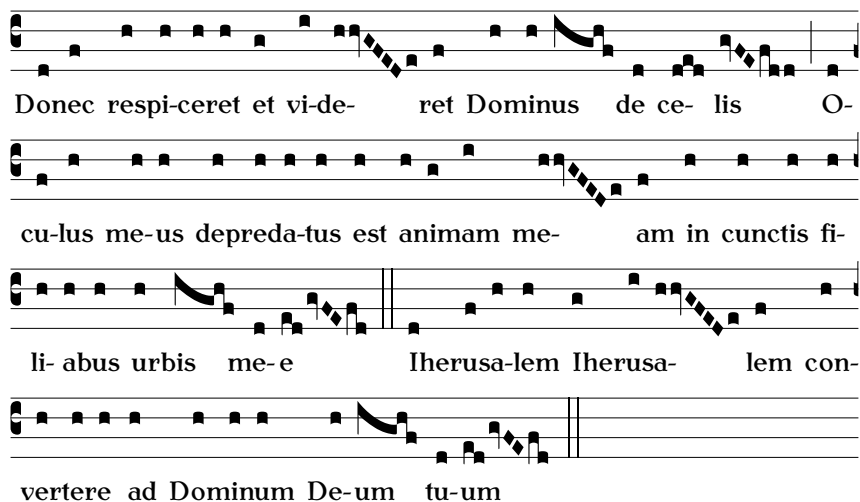
su- um omnes i-nimi-ci me- i Formi-do et laque-

us facta est no- bis va-ti-cina-ci-o et con- tri-ci-o

Di-vi-si-ones aquarum dedu-xit ocu-lus me- us in contri-ci-o-

ne fi-li-e popu-li me- i A-IM Ocu-lus me-us af-

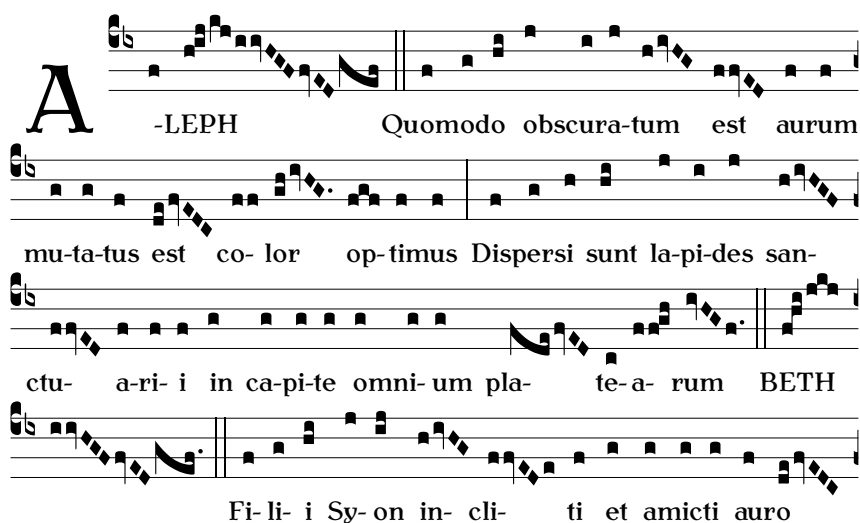
flictus est nec tacu- it e-o quod non esset requi-es

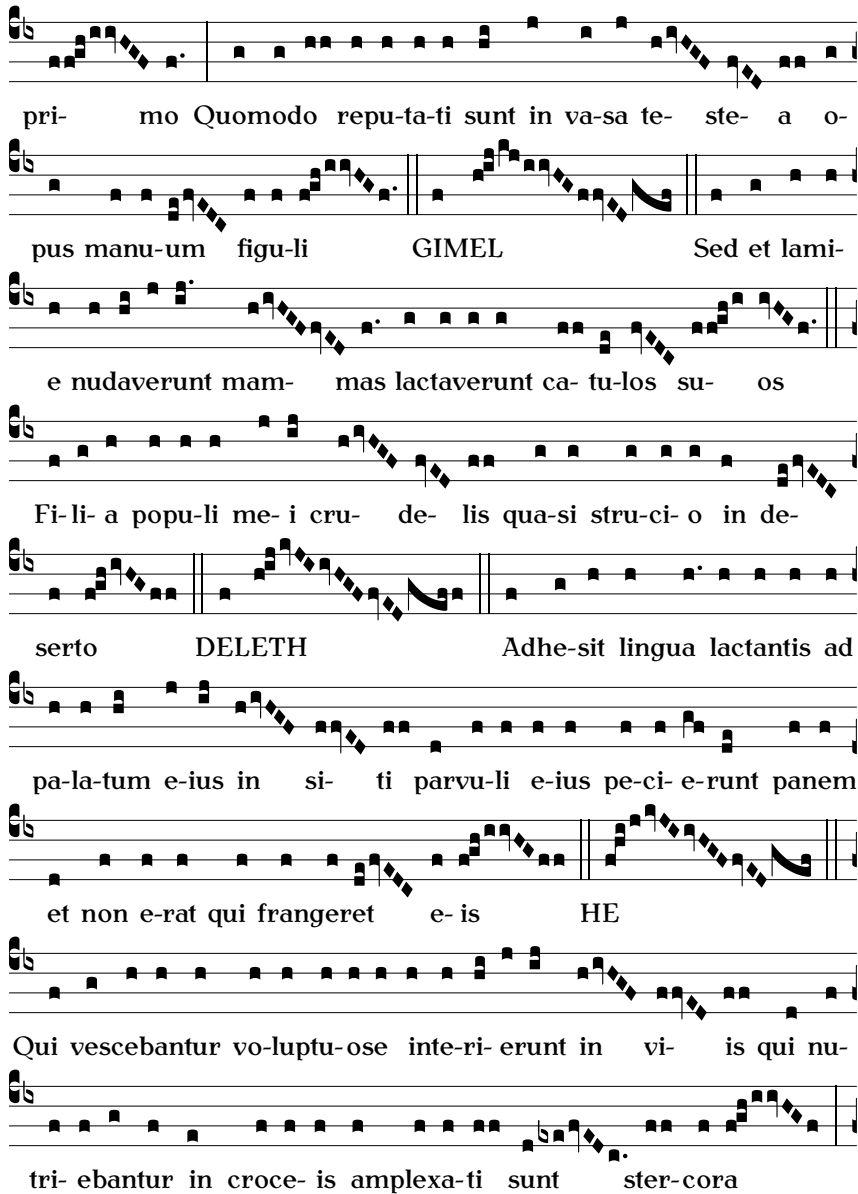
Donec respi-ceret et vi-de- ret Dominus de ce- lis O-
 cu-lus me-us depreda-tus est animam me- am in cunctis fi-
 li- abus urbis me-e Iherusa-lem Iherusa- lem con-
 vertere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA VII

SABBATO LAMENTACIO PRIMA

A -LEPH Quomodo obscura-tum est aurum
 mu-ta-tus est co- lor op-timus Dispersi sunt la-pi-des san-
 ctu- a-ri- i in ca-pi-te omni-um pla- te-a- rum BETH
 Fi- li- i Sy- on in- cli- ti et amicti auro

pri- mo Quomodo repu-ta-ti sunt in va-sa te- ste- a o-

pus manu-um figu-li GIMEL Sed et lami-

e nudaverunt mam- mas lactaverunt ca- tu-los su- os

Fi-li- a popu-li me- i cru- de- lis qua-si stru-ci- o in de-

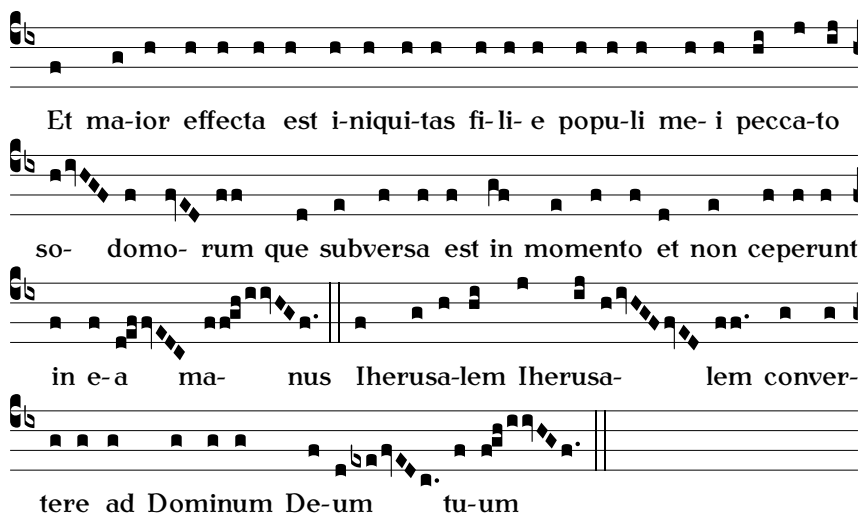
serto DELETH Adhe-sit lingua lactantis ad

pa-la-tum e-ius in si- ti parvu-li e-ius pe-ci- e-runt panem

et non e-rat qui frangeret e- is HE

Qui vescebantur vo-luptu-ose inte-ri-erunt in vi- is qui nu-

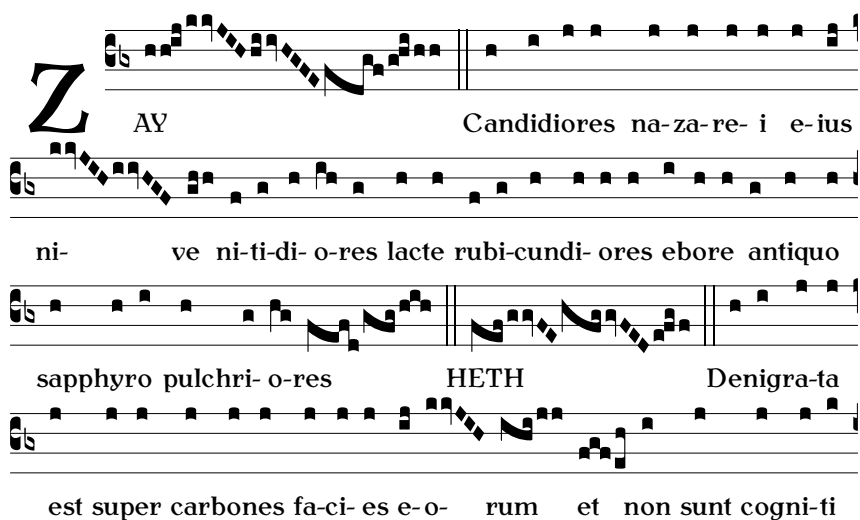
tri-ebantur in croce- is amplexa-ti sunt ster-cora

Et ma-ior effecta est i-niqui-tas fi-li-e popu-li me-i pec-ca-to
 so- domo- rum que subversa est in momento et non ceperunt
 in e-a ma- nus Iherusa-lem Iherusa- lem conver-
 tere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA VIII

LAMENTACIO SECUNDA

Z AY Candidiores na-za-re- i e-ius
 ni- ve ni-ti-di- o-res lacte rubi-cundi- ores ebore antiquo
 sapphyro pulchri- o-res HETH Denigra-ta
 est super carbones fa-ci- es e-o- rum et non sunt cogni-ti

in pla-te- is Adhe-sit cu-tis e-orum ossibus

et aru- it et facta est qua-si lig-num

THETH Me-li- us fu- it occi-sis gla-di- o quam in-

terfectis fa- me quoni- am isti exthabu-erunt consumpti

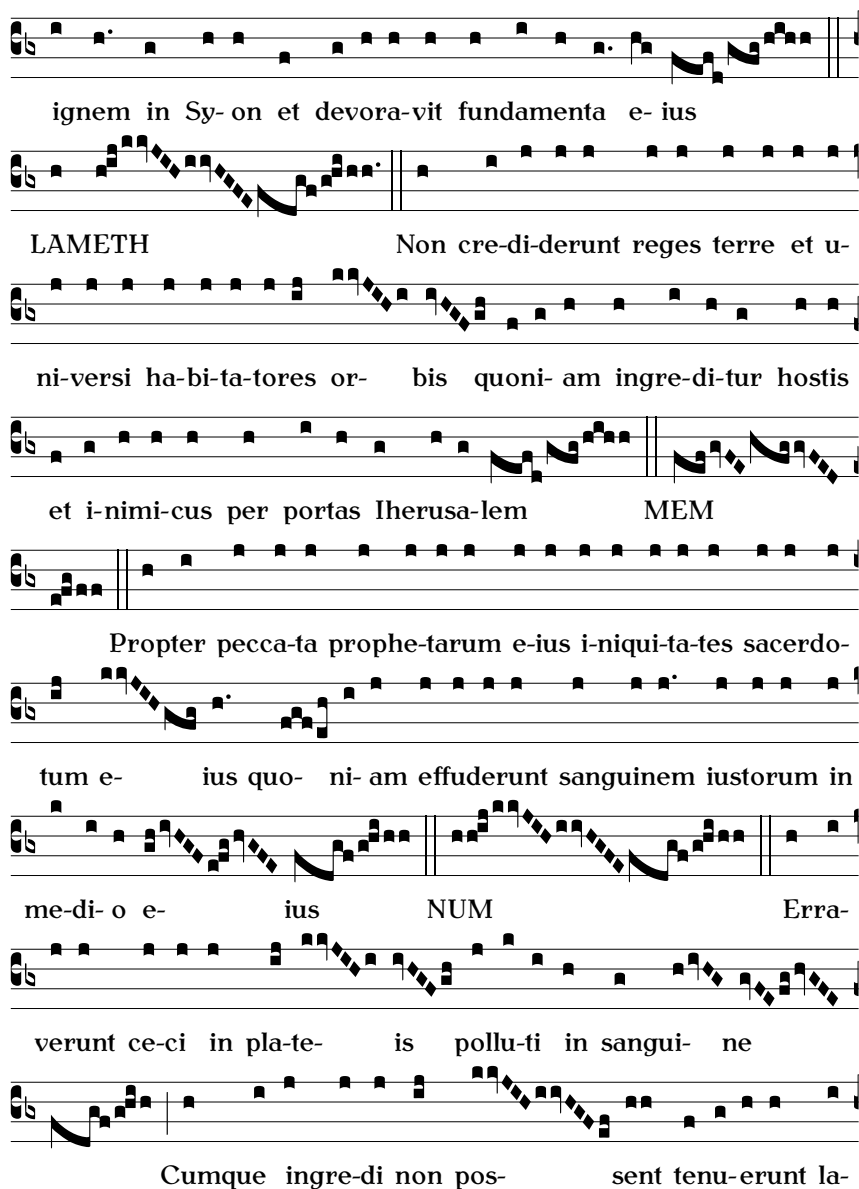
aste-ri-li-ta-te ter- re IOTH Manus mu-li- e-

rum mi-se-ri-cordi- um coxerunt fi-li- os su- os fa- cti sunt

cibus e-arum in contri-ci- one fi-li- e popu-li me- i

CAPH Comple-vit Dominus furorem

su-um effudit i-ram indigna-ci- onis su- e et succendit

ignem in Sy-on et devora-vit fundamenta e- ius

LAMETH Non cre-di-derunt reges terre et u-

ni-versi ha-bi-ta-tores or- bis quoni- am ingre-di-tur hostis

et i-nimi-cus per portas Iherusa-lem **MEM**

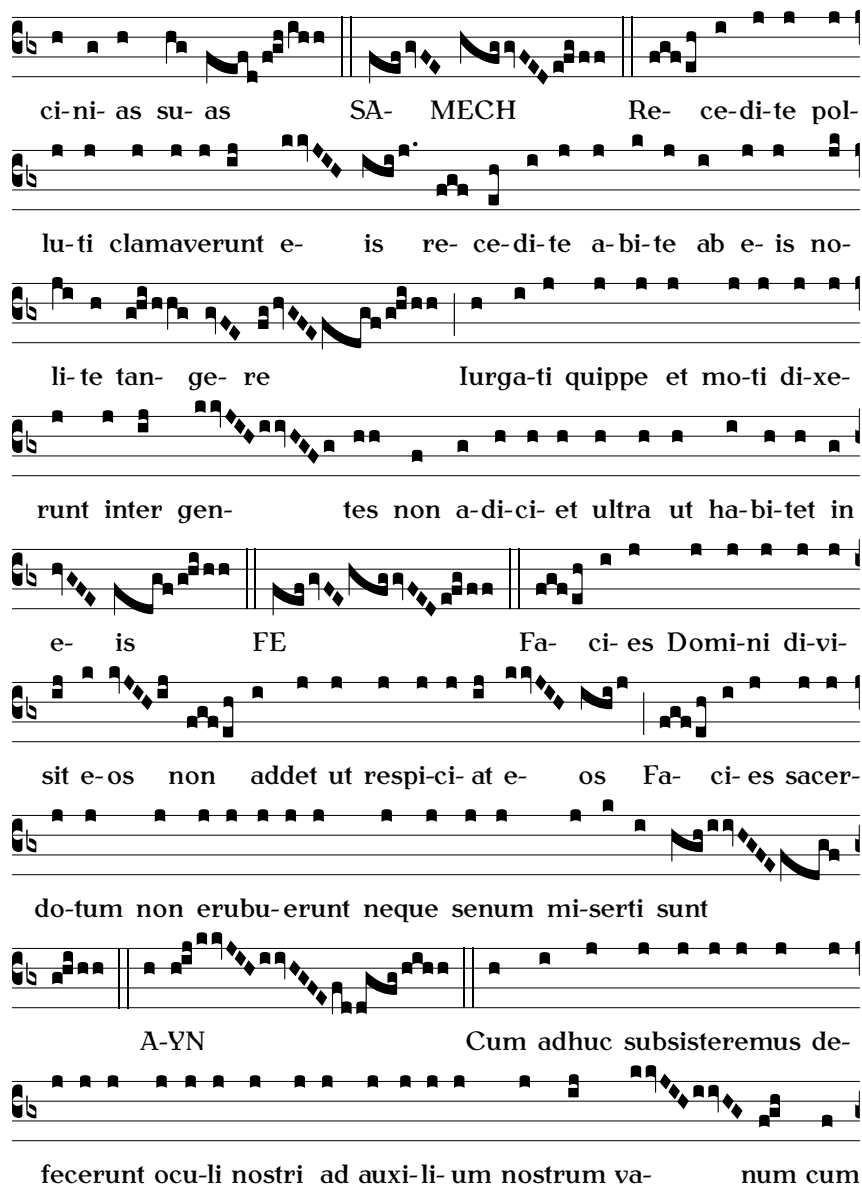
Propter pecca-ta prophe-tarum e-ius i-niqui-ta-tes sacerdo-

tum e- ius quo- ni- am effuderunt sanguinem iustorum in

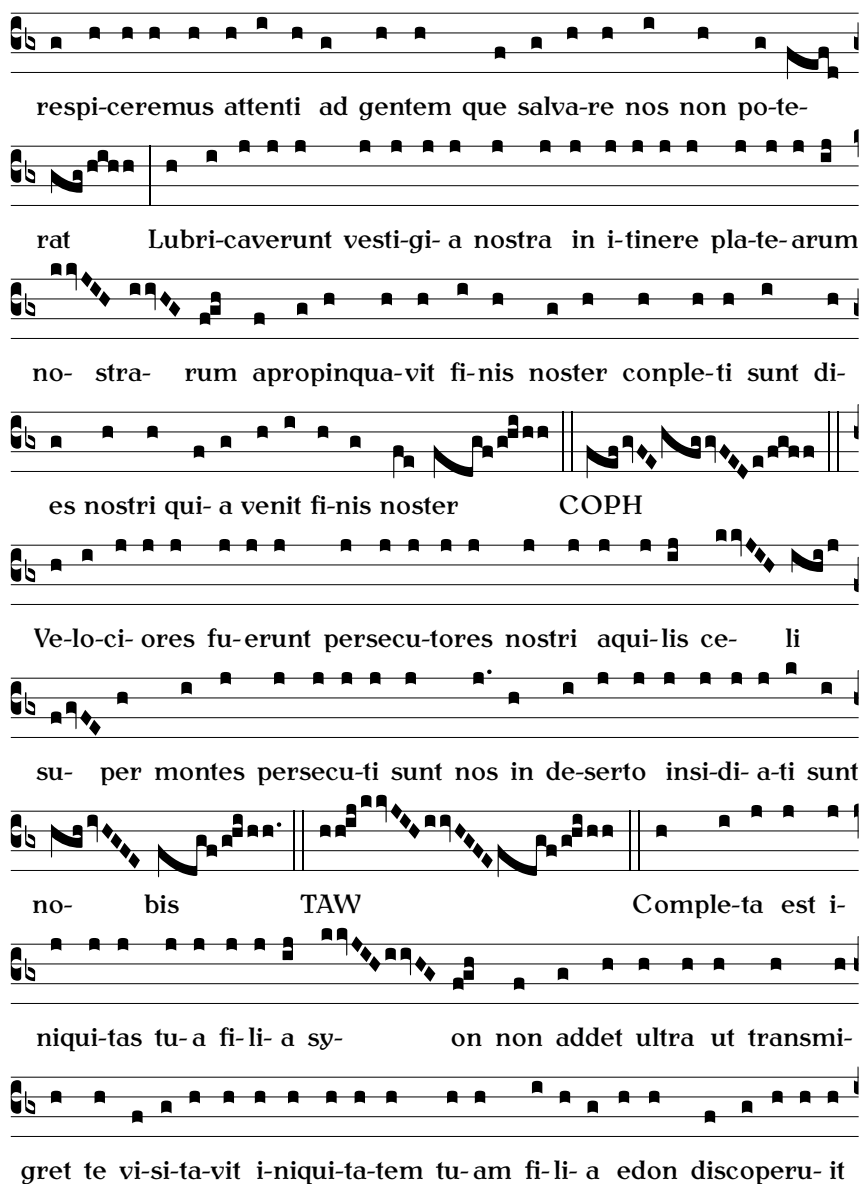
me-di- o e- ius **NUM** Erra-

verunt ce-ci in pla-te- is pollu-ti in sangui- ne

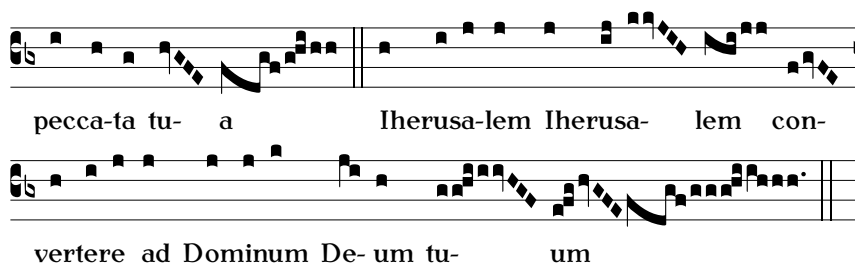
Cumque ingre-di non pos- sent tenu-erunt la-

ci-ni- as su- as SA- MECH Re- ce-di-te pol-
 lu-ti clamaverunt e- is re- ce-di-te a-bi-te ab e- is no-
 li-te tan- ge- re Iurga-ti quippe et mo-ti di-xe-
 runt inter gen- tes non a-di-ci- et ultra ut ha-bi-tet in
 e- is FE Fa- ci- es Domi-ni di-vi-
 sit e-os non addet ut respi-ci- at e- os Fa- ci- es sacer-
 do-tum non erubu-erunt neque senum mi-serti sunt
 A-YN Cum adhuc subsisteremus de-
 fecerunt ocu-li nostri ad auxi-li- um nostrum va- num cum

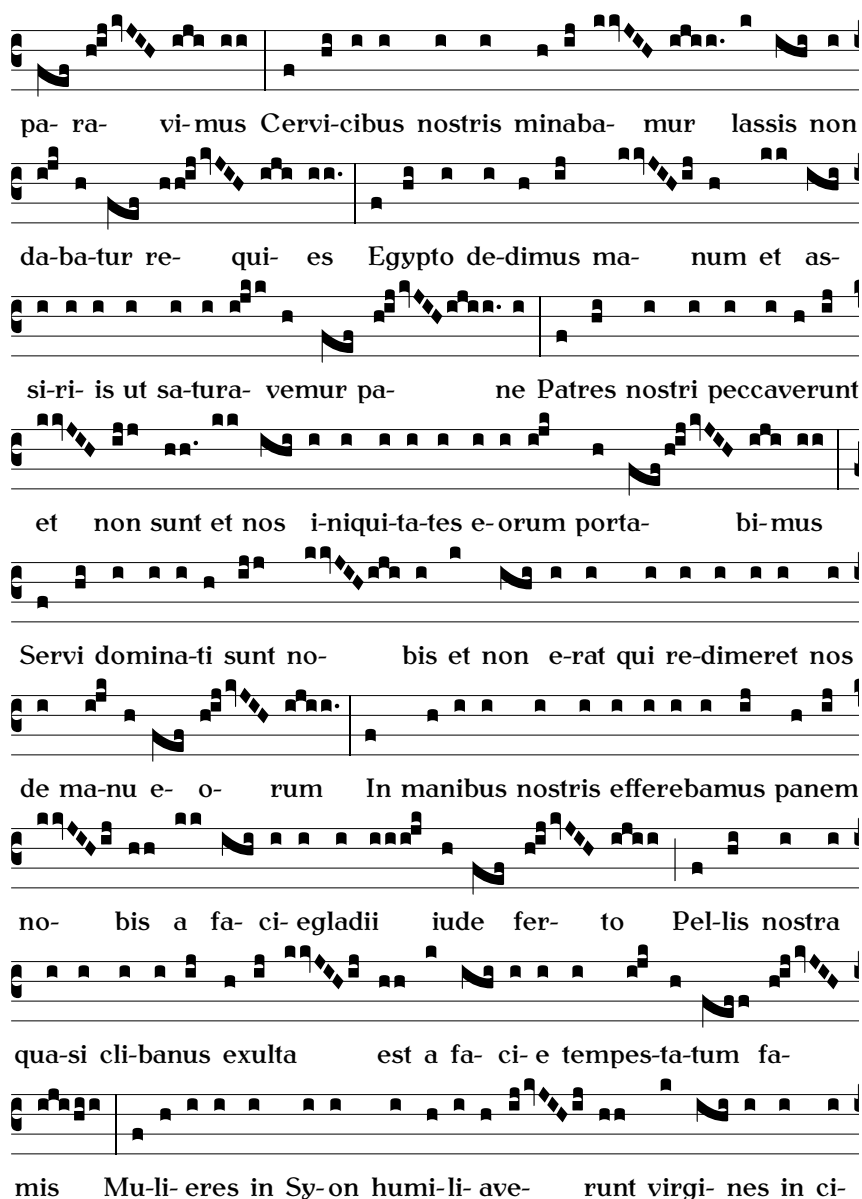

respi-ceremus attenti ad gentem que salva-re nos non po-te-
 rat Lubri-caverunt vesti-gi-a nostra in i-tinere pla-te-arum
 no-stra-rum apropinqua-vit fi-nis noster comple-ti sunt di-
 es nostri qui-a venit fi-nis noster COPH
 Ve-lo-ci-ores fu-erunt persecu-tores nostri aqui-lis ce-li
 su-per montes persecu-ti sunt nos in de-ser-to insi-di-a-ti sunt
 no-bis TAW Comple-ta est i-
 niqui-tas tu-a fi-li-a sy-on non addet ultra ut transmi-
 gret te vi-si-ta-vit i-niqui-ta-tem tu-am fi-li-a edon discoperu-it

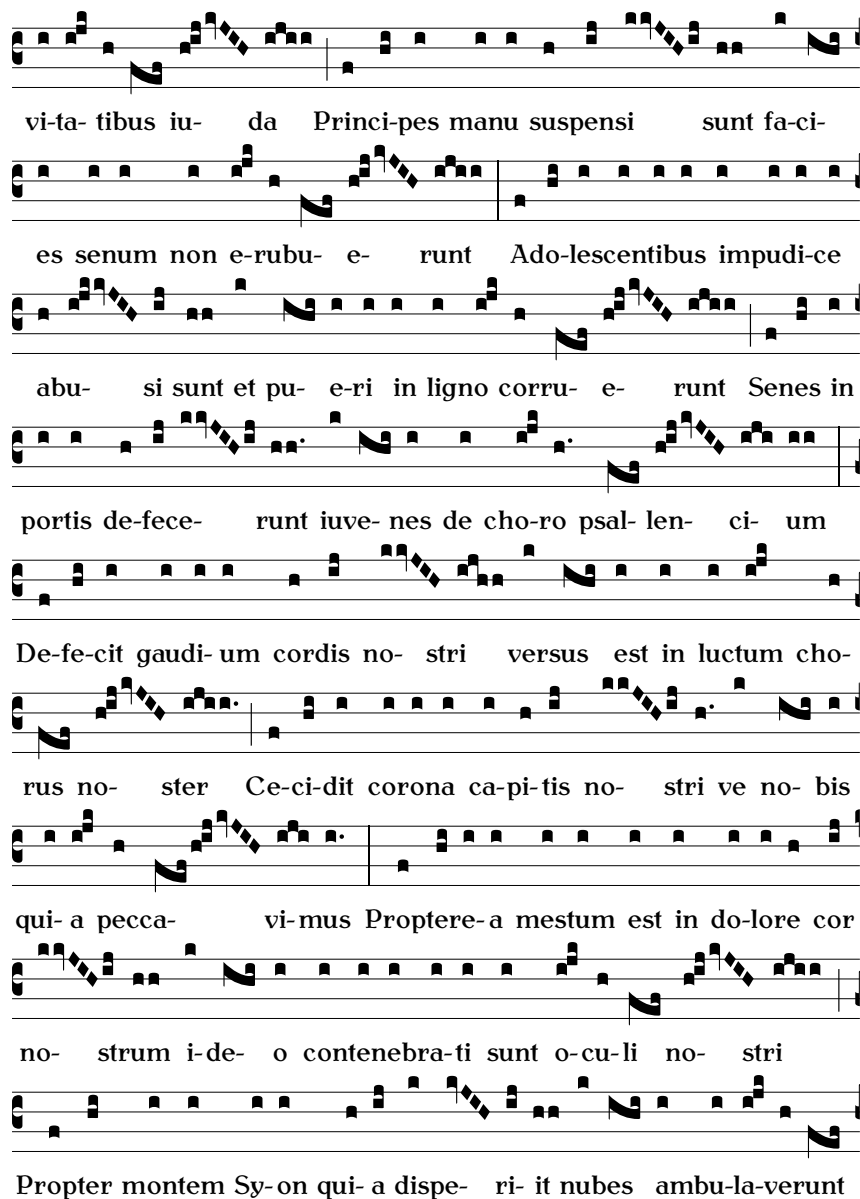

LAMENTACJA IX

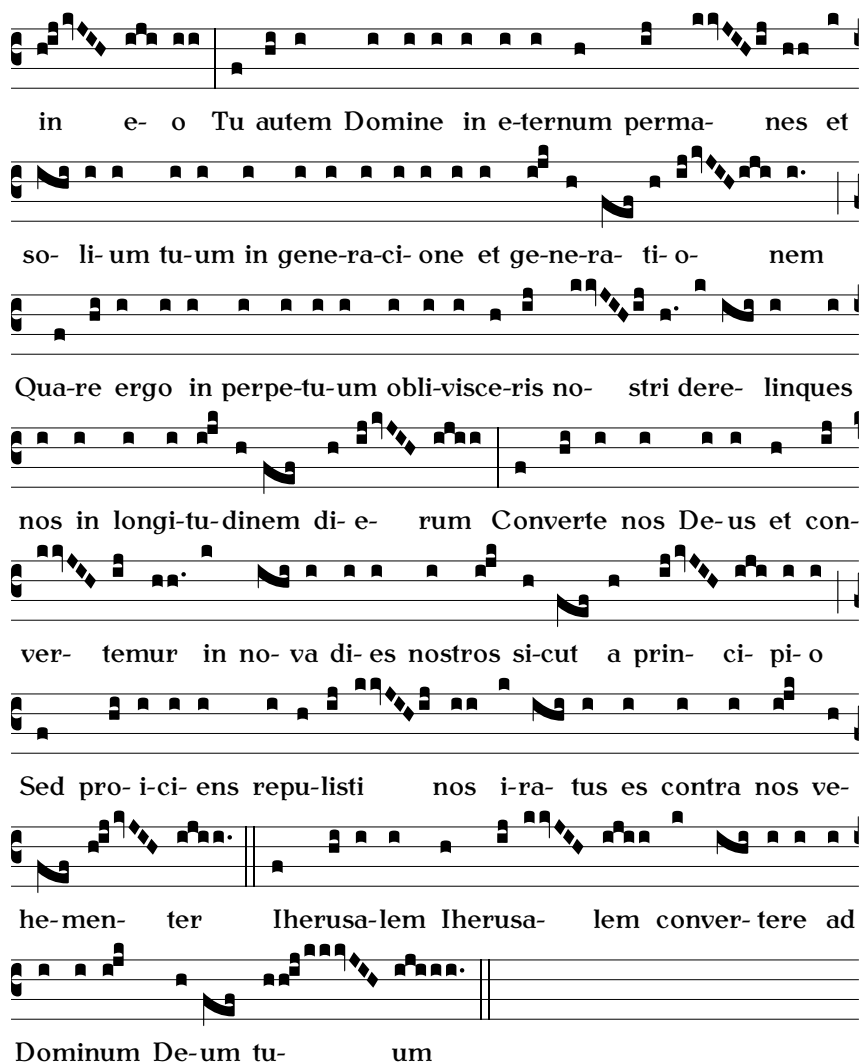
O -ra-ci-o Iheremi- e pro-phe-te Recorda- re Do-
mine et vi-de quid acci-de-rit no- bis intu- ere et respi-ce
obprobri-um no- strum Here-di-tas nostra versa est ad a-li-
e- nos do-mus nostre ad extra- ne- os Pupil-li facti su-
mus absque pa- tre ma-tres nostre qua-si vi- du- e A-
quam nostram pecuni- a bi- mus ligna nostra pre-ci- o com-

pa-ra- vi-mus Cervi-cibus nostris minaba- mur lassis non
 da-ba-tur re- qui- es Egypto de-dimus ma- num et as-
 si-ri- is ut sa-tura- vemur pa- ne Patres nostri peccaverunt
 et non sunt et nos i-niqui-ta-tes e-orum porta- bi-mus
 Servi domina-ti sunt no- bis et non e-rat qui re-dimeret nos
 de ma-nu e- o- rum In manibus nostris efferebamus panem
 no- bis a fa- ci- e gladii iude fer- to Pel-lis nostra
 qua-si cli-banus exulta est a fa- ci- e tem-pes-ta-tum fa-
 mis Mu-li-eres in Sy-on humi-li-ave- runt virgi- nes in ci-

vi-ta-tibus iu- da Prin-ci-pes manu sus-pen-si sunt fa-ci-
 es se-num non e-rubu- e- runt Ado-les-centi-bus impu-di-ce
 abu- si sunt et pu- e-ri in li-gno corru- e- runt Se-nes in
 por-tis de-fece- runt iu-ve-nes de cho-ro psal-len- ci- um
 De-fe-cit gau-di-um cor-dis no- stri ver-sus est in luctum cho-
 rus no- ster Ce-ci-dit co-rona ca-pi-tis no- stri ve no- bis
 qui-a pec-ca- vi-mus Pro-p-te-re-a me-stum est in do-lo-re cor
 no- strum i-de- o con-te-ne-bra-ti sunt o-cu-li no- stri
 Pro-p-ter mon-tem Sy-on qui-a dis-pe- ri-it nu-bes am-bu-la-verunt

in e- o Tu autem Domine in e-ternum perma- nes et

so- li-um tu-um in gene-ra-ci- one et ge-ne-ra- ti- o- nem

Qua-re ergo in perpe-tu-um obli-visce-ris no- stri dere- linques

nos in longi-tu-dinem di- e- rum Converte nos De- us et con-

ver- temur in no- va di- es nostros si- cut a prin- ci- pi- o

Sed pro- i- ci- ens repu- listi nos i- ra- tus es contra nos ve-

he- men- ter Iherusa- lem Iherusa- lem conver- tere ad

Dominum De-um tu- um

Secuntur lamentationes. prima.

Et factum est postquam in captiuitatem ductus

est israel et iherusalem destructa est sedit iheremias

flens et plauxit lamentationem hanc in iherusalem

et dixit **A**leph Quomodo sedet sola

ciuitas plena populo facta est quasi vidua domina

gentium princeps prouinciarum facta est sub tribu

to **B**eth Plorans plorauit in nocte

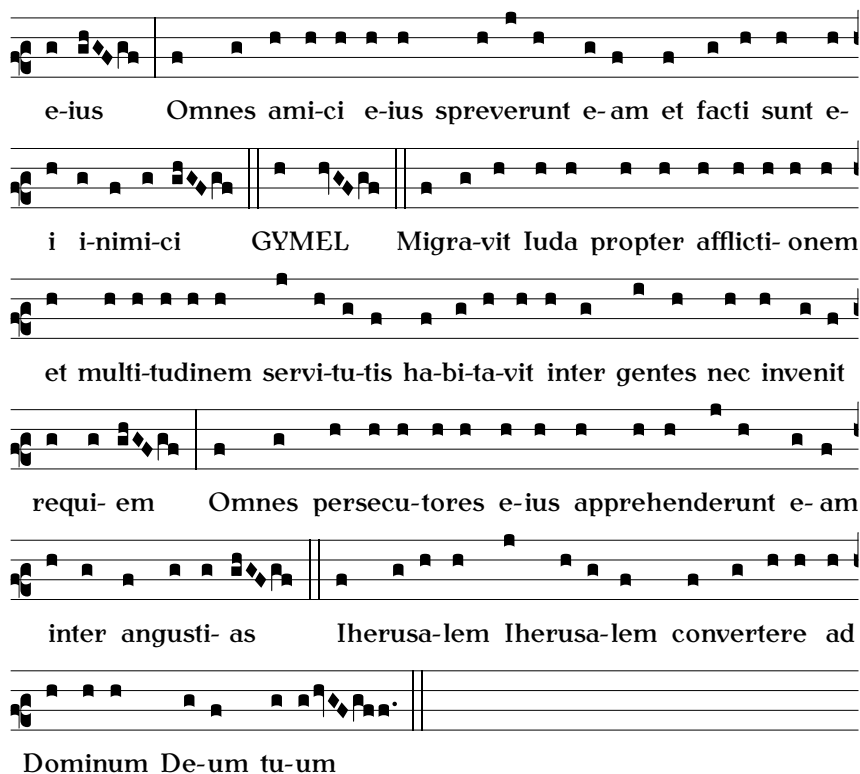
et lacrimae eius in maxillis eius non est qui consoletur

REKOPIS AKKK MS 58 (1489)

LAMENTACJA I

SECUNTUR LAMENTACIONES * PRIMA

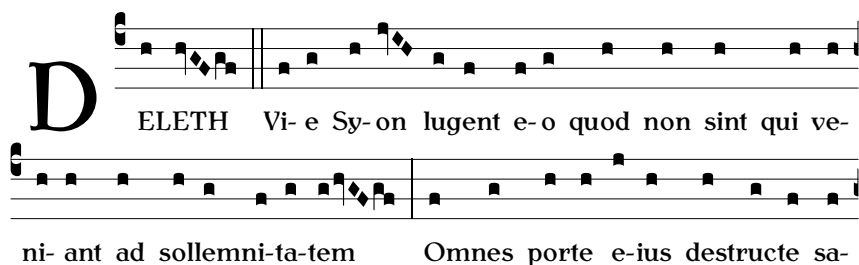
E T factum est postquam in capti-vi-ta-tem ductus est Isra-
hel et Iherusa-lem destructa est se-dit Iheremi- as flens et plan-
xit lamenta-ti-onem hanc in Iherusa-lem et di-xit ALEPH
Quomodo sedet so-la ci-vi-tas plena po-pu-lo facta est qua-si
vidu-a domina genti-um princeps pro-vinci-arum facta est sub
tribu-to BETH Plorans plora-vit in nocte et lacrimae e-ius in
ma-xil-lis e-ius non est qui conso-le-tur e-am ex omnibus ca-ris

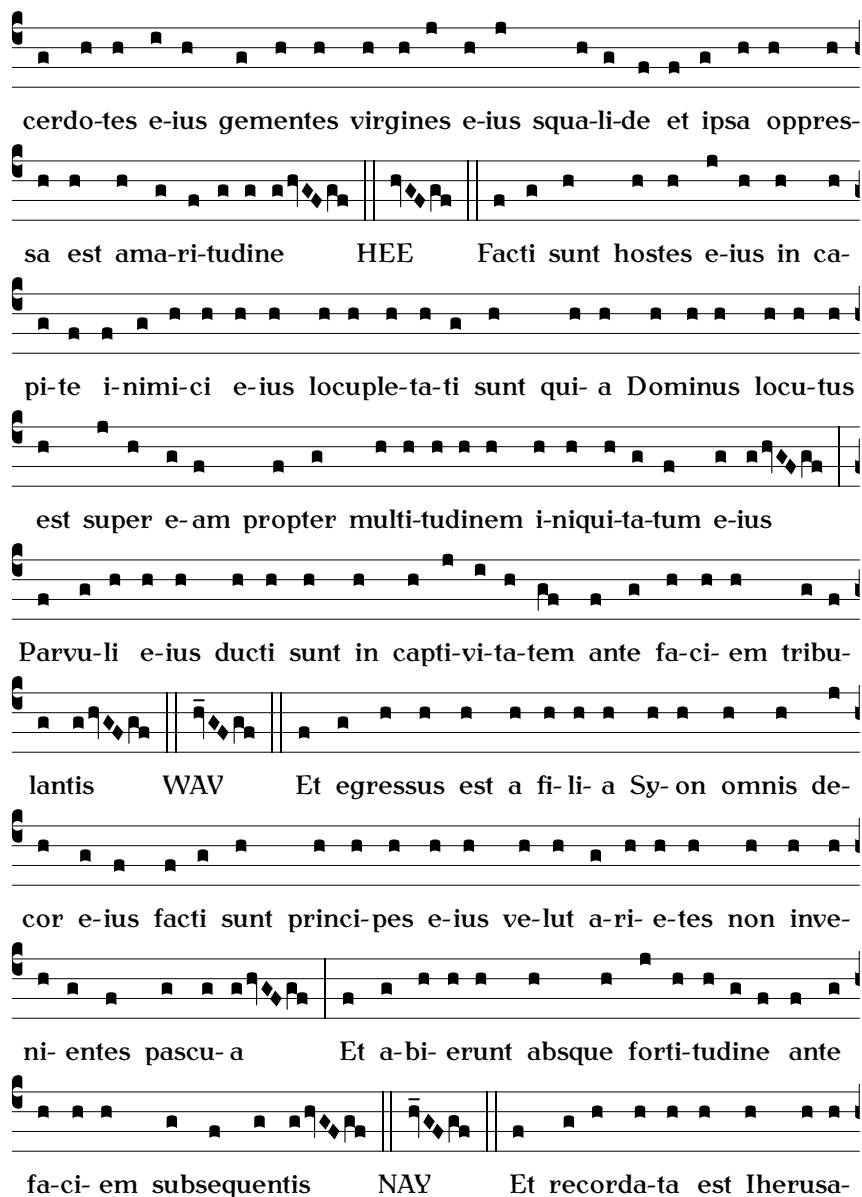
e-ius Omnes ami-ci e-ius spreverunt e-am et facti sunt e-
i i-nimi-ci GYMEL Migra-vit Iuda propter afflicti-onem
et multi-tudinem servi-tu-tis ha-bi-ta-vit inter gentes nec invenit
requi-em Omnes persecu-tores e-ius apprehenderunt e-am
inter angusti-as Iherusa-lem Iherusa-lem convertere ad
Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA II

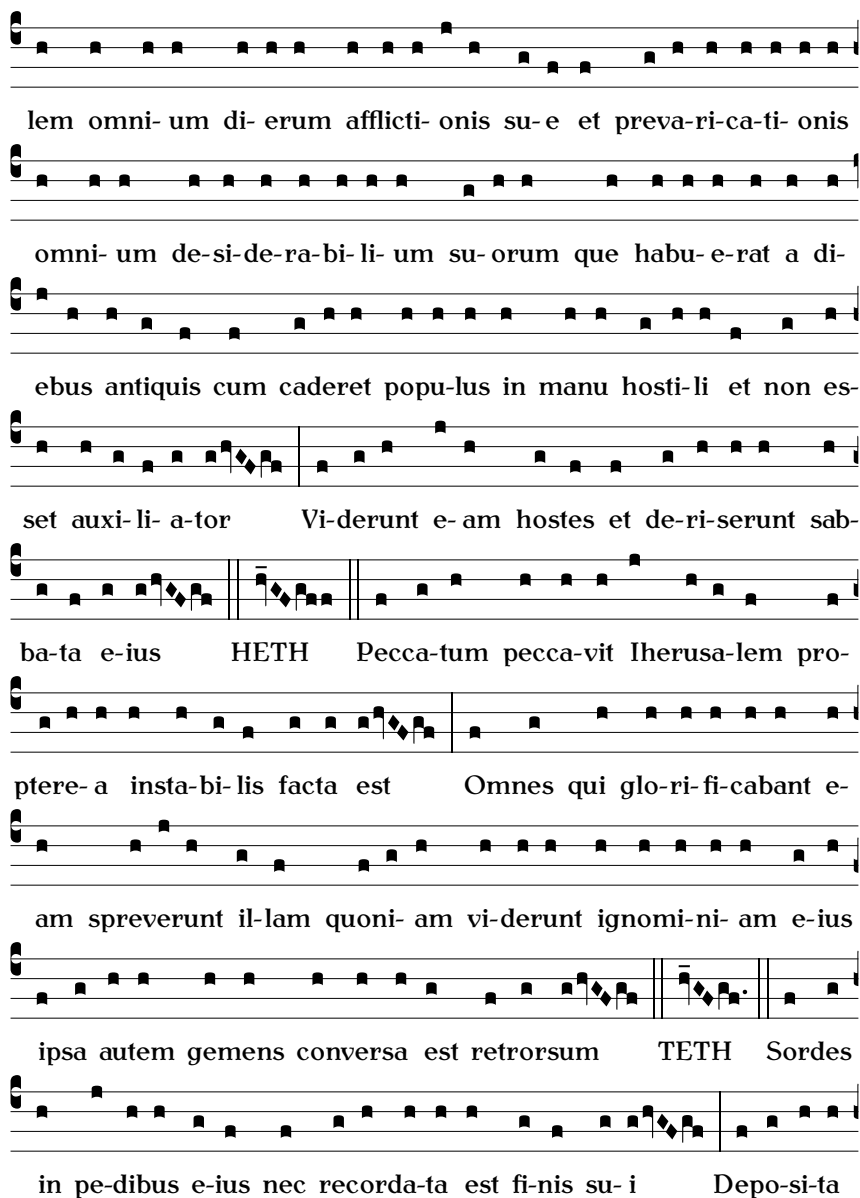
LAMENTACIO SECUNDA INCIPIT

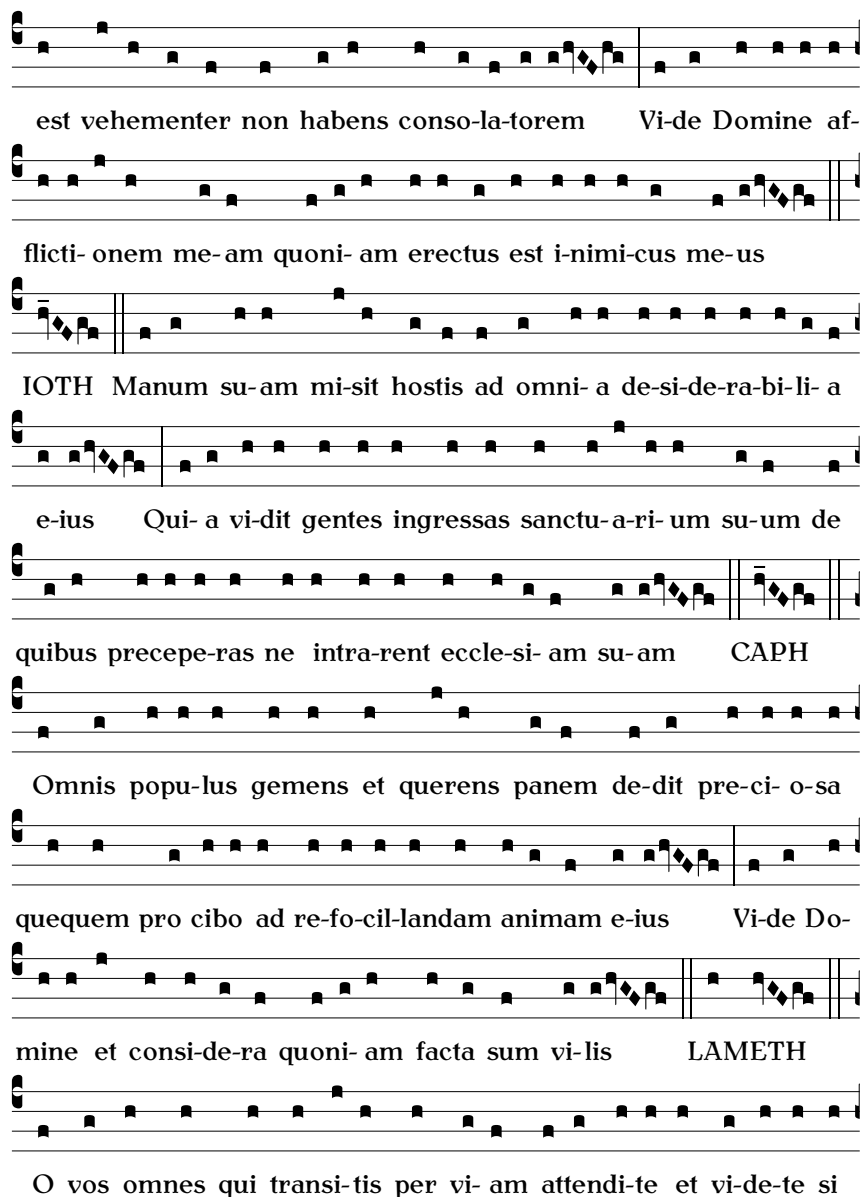
D ELETH Vi-e Sy-on lugent e-o quod non sint qui ve-
ni-ant ad sollemni-ta-tem Omnes porte e-ius destructe sa-

cerdo-tes e-ius gementes virgines e-ius squa-li-de et ipsa oppres-
sa est ama-ri-tudine HEE Facti sunt hostes e-ius in ca-
pi-te i-nimi-ci e-ius locuple-ta-ti sunt qui- a Dominus locu-tus
est super e-am propter multi-tudinem i-niqui-ta-tum e-ius
Parvu-li e-ius ducti sunt in capti-vi-ta-tem ante fa-ci-em tribu-
lantis WAV Et egressus est a fi-li-a Sy-on omnis de-
cor e-ius facti sunt princi-pes e-ius ve-lut a-ri-e-tes non inve-
ni-entes pascu-a Et a-bi-erunt absque forti-tudine ante
fa-ci-em subsequentis NAY Et recorda-ta est Iherusa-

lem omni-um di-erum afflicti-onis su-e et preva-ri-ca-ti-onis
 omni-um de-si-de-ra-bi-li-um su-orum que habu-e-rat a di-
 ebus antiquis cum caderet popu-lus in manu hosti-li et non es-
 set auxi-li-a-tor Vi-derunt e-am hostes et de-ri-serunt sab-
 ba-ta e-ius HETH Pecca-tum pecca-vit Iherusa-lem pro-
 ptere-a insta-bi-lis facta est Omnes qui glo-ri-fi-cabant e-
 am spreverunt il-lam quoni-am vi-derunt ignomi-ni-am e-ius
 ipsa autem gemens conversa est retrorsum TETH Sordes
 in pe-dibus e-ius nec recorda-ta est fi-nis su-i Depo-si-ta

est vehementer non habens conso-la-torem Vi-de Domine af-

flicti-onem me-am quoni-am erectus est i-nimi-cus me-us

IOTH Manum su-am mi-sit hostis ad omni-a de-si-de-ra-bi-li-a

e-ius Qui-a vi-dit gentes ingressas sanctu-a-ri-um su-um de

quibus precepe-ras ne intra-rent eccle-si-am su-am CAPH

Omnis popu-lus gemens et querens panem de-dit pre-ci-o-sa

quequem pro cibo ad re-fo-cil-landam animam e-ius Vi-de Do-

mine et consi-de-ra quoni-am facta sum vi-lis LAMETH

O vos omnes qui transi-tis per vi-am attendi-te et vi-de-te si

est do-lor si-cut do-lor me-us Quoni-am vindemi-a-vit me ut
 locu-tus est Dominus in di-e i-re furo-ris su-i MEM
 De excelso mi-sit ignem in ossibus me-is et erudi-vit me
 Expandit rethe pe-dibus me-is convertit me retrorsum Posu-
 it me deso-la-tam to-ta di-e merore confectam Iherusa-lem
 Iherusa-lem convertere ad Dominum De-um tu-um

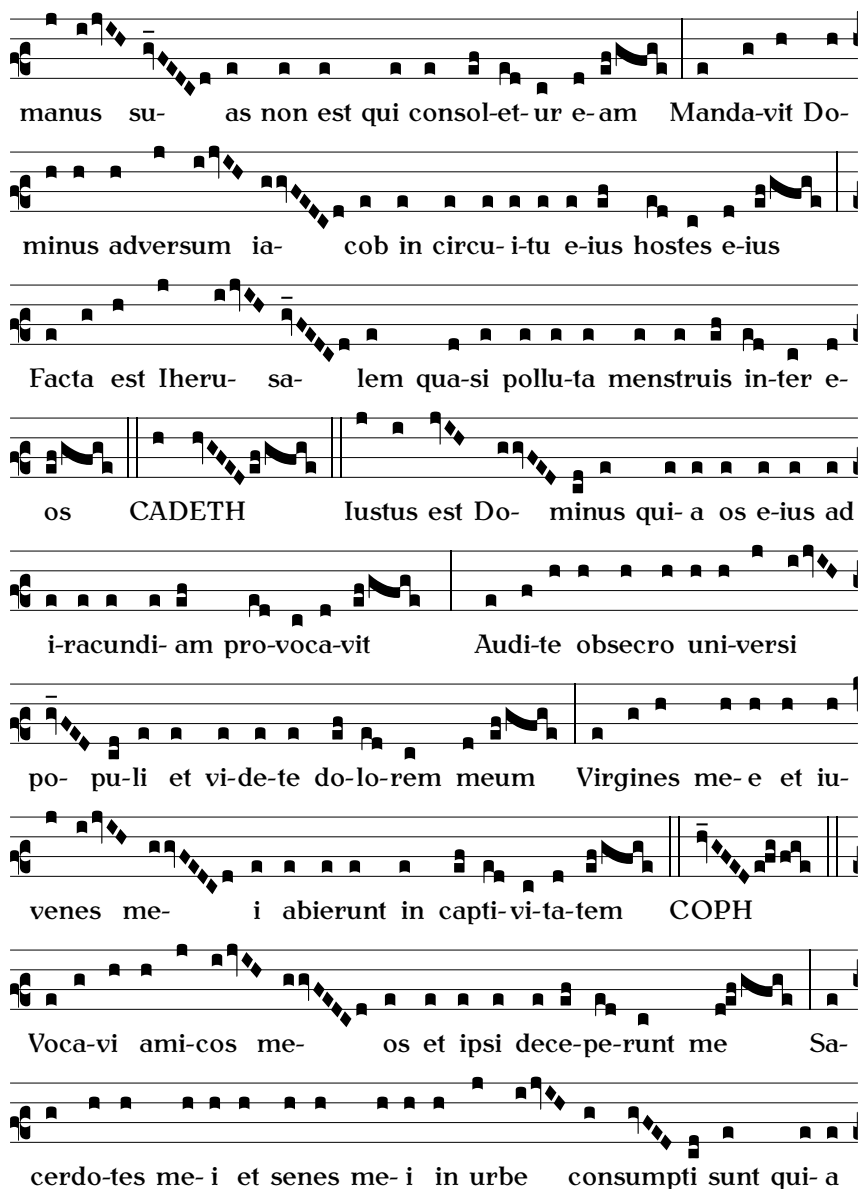
LAMENTACJA III

LAMENTACIO TERCIA

N UN Vi-gi-la-vit iugum i-niqui-ta-tum me-arum
 in manu- e- jus convo-lu-te sunt et inpo-si-te col-lo me-

o Infirma-ta est virtus me- a de-dit me Dominus in
 manu de qua non po-te-ro surgere LAMETH Abstulit Dominus omnes magni-fi-cos me-os de me-di-o me- i
 voca-vit adversum me tempus ut contereret e-lectos me-os
 Torcul-ar calca-vit Domi-nus virgam fi-li-e Iuda A-YN Idcirco ego plorans et ocu-lus me-us deducens
 a- quas qui- a longe factus est a me conso-la-tor convertans
 a-nimam me-am Facti sunt fi-li- i me- i perdi- ti quo-
 ni- am inva-lu- it i-nimi-cus PHEE Expandit Sy-on

manus su- as non est qui consol-et-ur e-am Manda-vit Do-

minus adversum ia- cob in circu-i-tu e-ius hostes e-ius

Facta est Iheru- sa- lem qua-si pollu-ta menstruis in-ter e-

os CADETH Iustus est Do- minus qui- a os e-ius ad

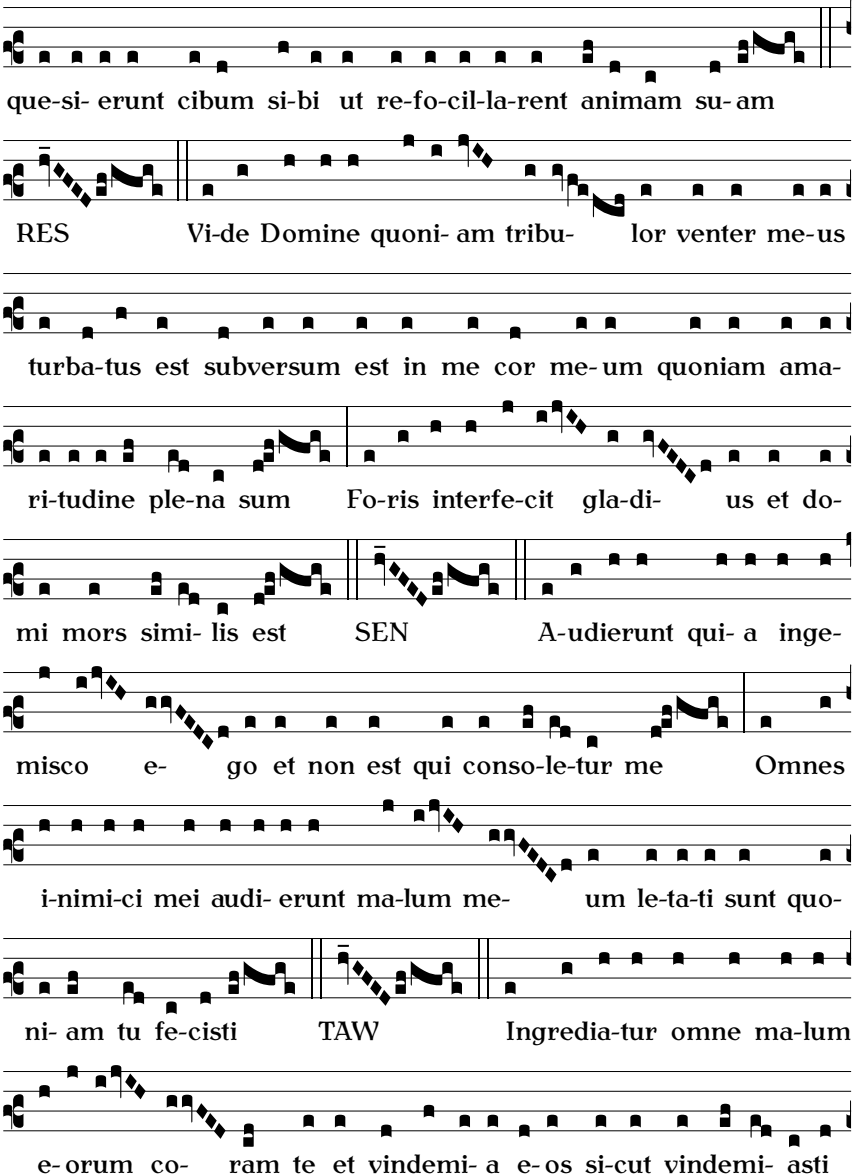
i-racundi- am pro-voca-vit Audi-te obsecro uni-versi

po- pu-li et vi-de-te do-lo-rem meum Virgines me-e et iu-

venes me- i abierunt in capti-vi-ta-tem COPH

Voca-vi ami-cos me- os et ipsi dece-pe-runt me Sa-

cerdo-tes me- i et senes me- i in urbe consumpti sunt qui- a

que-si-erunt cibum si-bi ut re-fo-cil-la-rent animam su-am

RES Vi-de Domine quoni-am tribu-lor venter me-us

turba-tus est subversum est in me cor me-um quoniam ama-

ri-tudine ple-na sum Fo-ris interfe-cit gla-di-us et do-

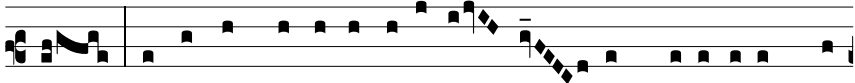
mi mors simi-lis est SEN A-udierunt qui-a inge-

misco e-go et non est qui conso-le-tur me Omnes

i-nimi-ci mei audi-erunt ma-lum me-um le-ta-ti sunt quo-

ni-am tu fe-cisti TAW Ingredia-tur omne ma-lum

e-orum co-ram te et vindemi-a e-os si-cut vindemi-asti

me Propter omnes i-niqui-ta-tes me- as multi enim ge-
 mi-tus me-i et cor me-um merens Iherusa-lem Iheru-
 sa- lem converte ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA IV

LAMENTACIO QUARTA

A LLEPH Ego vir vi-dens pauperta-tem me-
 am in virga indigna-ti-onis e-ius Me mina-vit et addu-xit
 me in tene- bris et non in lucem Tantum in me
 ver- tit et convertit manum su-am to-ta di-e BETH
 Ve-tustam fe-cit pellem me-am et carnem me-

am contri-vit omnia ossa me-a Edi-fi-ca-vit in gyro

me- o circumde-dit me felle et la- bore In tenebro-

sis colloca- vit me qua-si mortu-os sempi- ternos

GY- MEL Circume-di-fi-ca-vit adversum me tempus ut non

egre- di- ar adgrava-vit compedem me-um Sed et cum

clamavero et roga- ve- ro exclu-sit ora-ti-onem me-am

Conclu-sit vi- as me- as la-pi-dibus qua- dris semi-tas me- as

sub- vertit Iherusa-lem Iheru- sa- lem convertere

ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA V

LAMENTACIO QUINTA

D ELETH Ursus insidians factus est mi-

chi le-o in abscon- di-to Semi-tas me-as subvertit et con-

fre- git posu- it me deso-la- tam Te-tendit arcum

su- um et posu- it me qua-si signum ad sa-git- tam

HEE Mi-sit in renibus me- is fi-li- as pha-re-

tre su- e Factus sum in de-ri-sum omni popu-lo me-

o canti-cum e-orum to-ta di- e Reple-vit me ama-

ri-tudi-nibus me- is inebri- a-vit me absin- the- o

WAW Et confre-git ad numerum dentes me-

os ci-ba-vit me ci- ne-re Et repulsa est in me anima

me- a obli-tus sum bono- rum Et di-xi pe-ri-it fi-nis

me- us et spes me-a a Do- mi-no ZAY

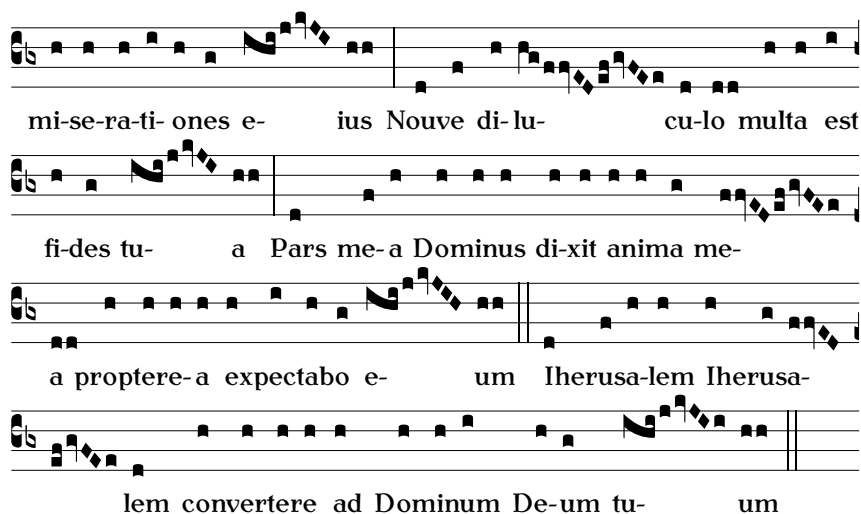
Recorda-re pauperta-tis et transgressionis me- e absin-

thi-i et fel- lis Memo-ri-a memor e- ro et tabescet

in me anima me- a Hec reco-lens in corde me-

o in De-o spe-ra- vi BETH Mi-se-ri-cordi-e

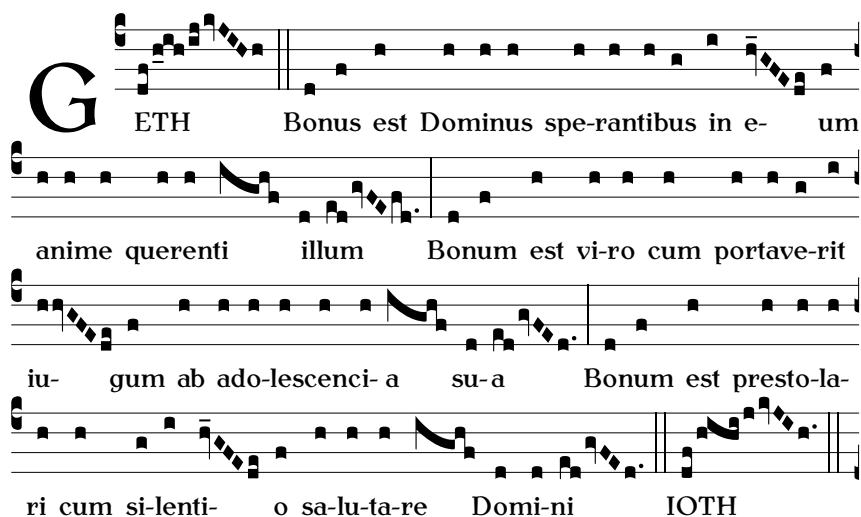
Domi-ni qui-a non sumus consum- pti qui-a non de-fecerunt

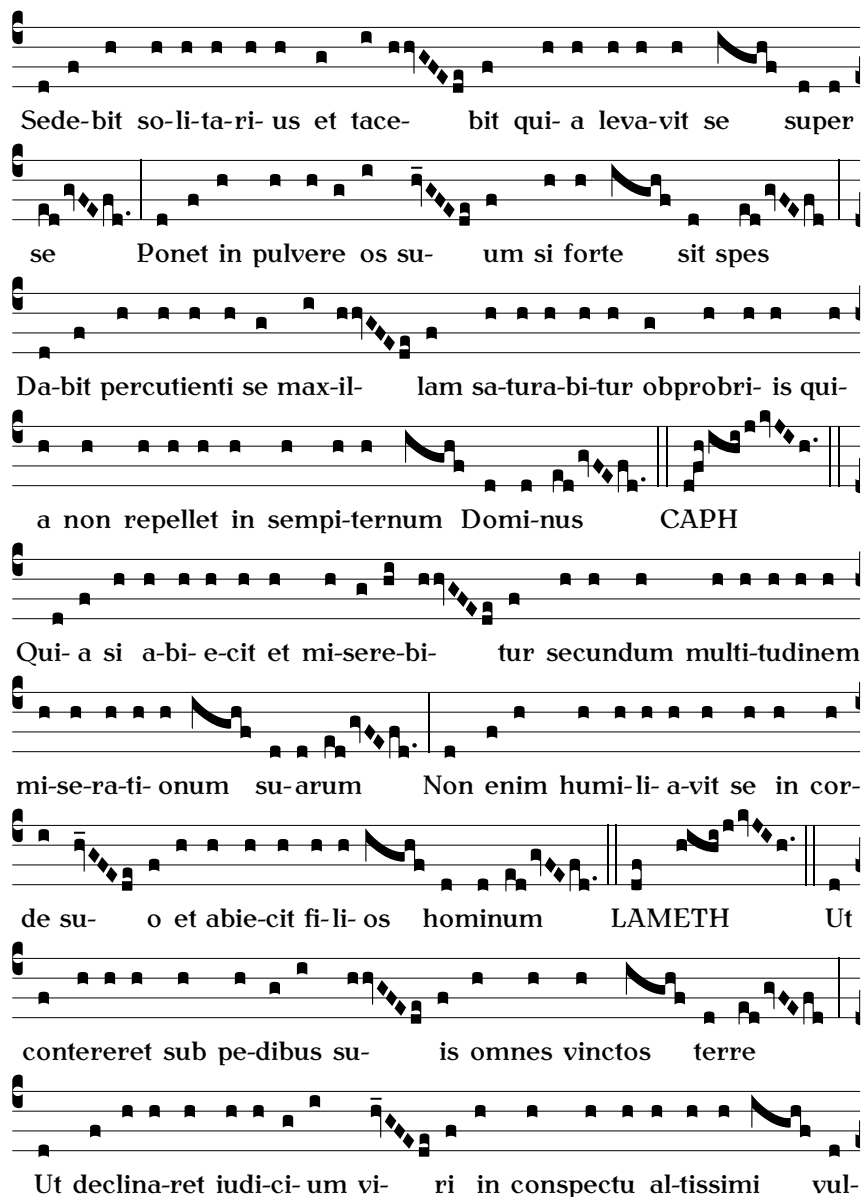
mi-se-ra-ti-ones e- ius Noue di-lu- cu-lo multa est
 fi-des tu- a Pars me-a Dominus di-xit anima me-
 a proptere-a expectabo e- um Iherusa-lem Iherusa-
 lem convertere ad Dominum De-um tu- um

LAMENTACJA VI

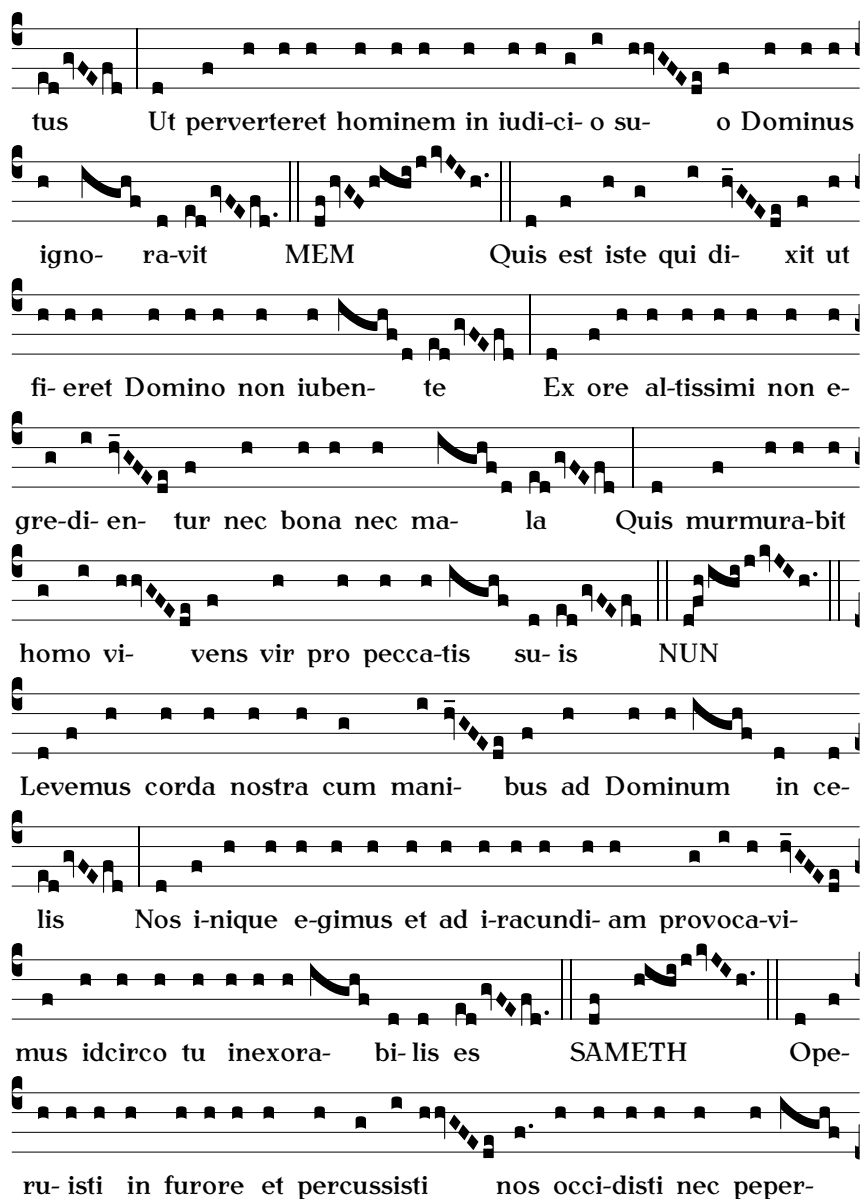
LAMENTATIO SEXTA SEQUITUR

G ETH Bonus est Dominus spe-rantibus in e- um
 anime querenti illum Bonum est vi-ro cum portave-rit
 iu- gum ab ado-lescenci-a su-a Bonum est presto-la-
 ri cum si-lenti- o sa-lu-ta-re Domi-ni IOTH

Sede-bit so-li-ta-ri-us et tace-bit qui a leva-vit se super
 se Ponet in pulvere os su-um si forte sit spes
 Da-bit percutienti se max-il-lam sa-tura-bi-tur obprobri-is qui-
 a non repellet in sempi-ternum Domi-nus CAPH
 Qui a si a-bi-e-cit et mi-sere-bi-tur secundum multi-tudinem
 mi-se-ra-ti-onum su-arum Non enim humi-li-a-vit se in cor-
 de su-o et abie-cit fi-li-os hominum LAMETH Ut
 contereret sub pe-dibus su-is omnes victos terre
 Ut declina-ret iudi-ci-um vi-ri in conspectu al-tissimi vul-

tus Ut perverteret hominem in iudi-cio su- o Dominus
 igno- ra-vit MEM Quis est iste qui di- xit ut
 fi-eret Domino non iuben- te Ex ore al-tissimi non e-
 gre-di-en- tur nec bona nec ma- la Quis murmura-bit
 homo vi- vens vir pro pecca-tis su- is NUN
 Levemus corda nostra cum mani- bus ad Dominum in ce-
 lis Nos i-nique e-gimus et ad i-racundi-am provoca-vi-
 mus idcirco tu inexora- bi-lis es SAMETH Ope-
 ru-isti in furore et percussisti nos occi-distis nec peper-

ci-sti Opposu- isti nubem ti- bi ne transe- at ora-

ti- o Era-di- cationem et abiectionem posu- isti me

in me-di- o popu-lo- rum PHEE Apperu- erunt

super nos os su- um omnes i-nimi-ci me- i Formi-

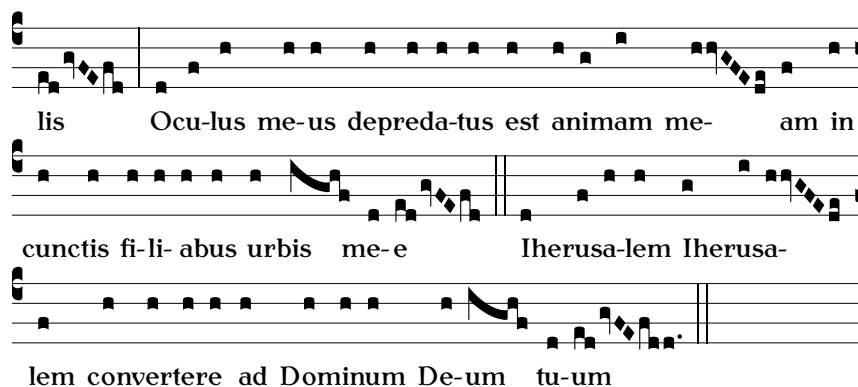
do et laque- us facta est no- bis va-ti- cina-ti- o et con- tri-

ci- o- Di- vi- si- ones aquarum dedu- xit ocu- lus me- us

in contri- ci- one fi- li- e popu- li me- i A-YN

Ocu- lus me- us afflic- tus est nec tacu- it e- o quod non esset

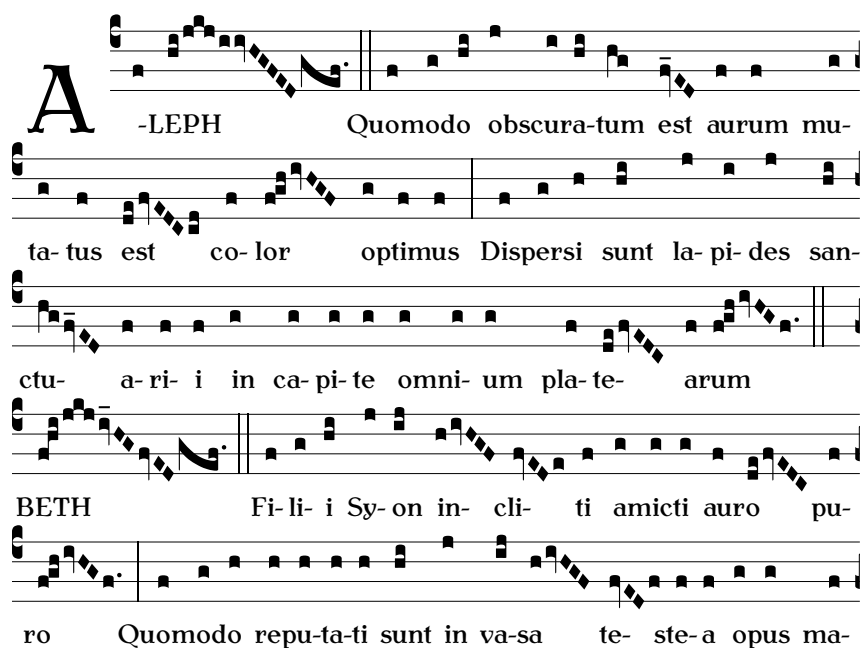
requi- es. Donec respi- ceret et vi- de- ret Dominus de ce-

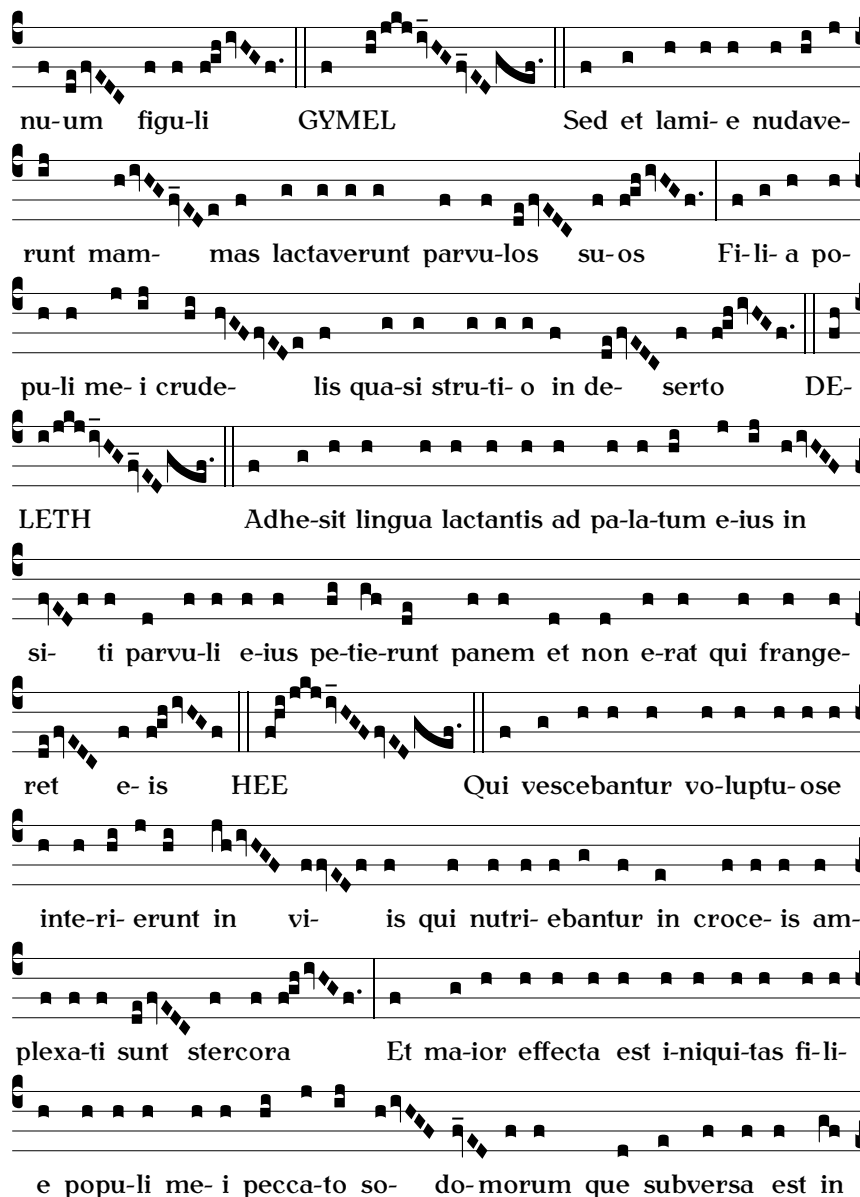
lis Ocu-lus me-us depreda-tus est animam me- am in
cunctis fi-li- abus urbis me-e Iherusa-lem Iherusa-
lem convertere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA VII

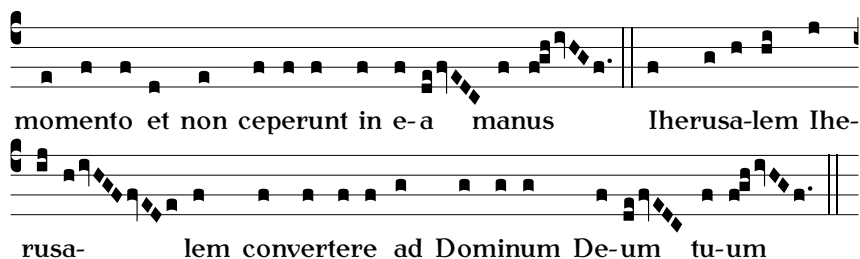
LAMENTACIO SEPTIMA

A -LEPH Quomodo obscura-tum est aurum mu-
ta-tus est co-lor optimus Dispersi sunt la-pi-des san-
ctu-a-ri- i in ca-pi-te omni- um pla-te- arum
BETH Fi-li- i Sy-on in- cli- ti amicti auro pu-
ro Quomodo repu-ta-ti sunt in va-sa te- ste-a opus ma-

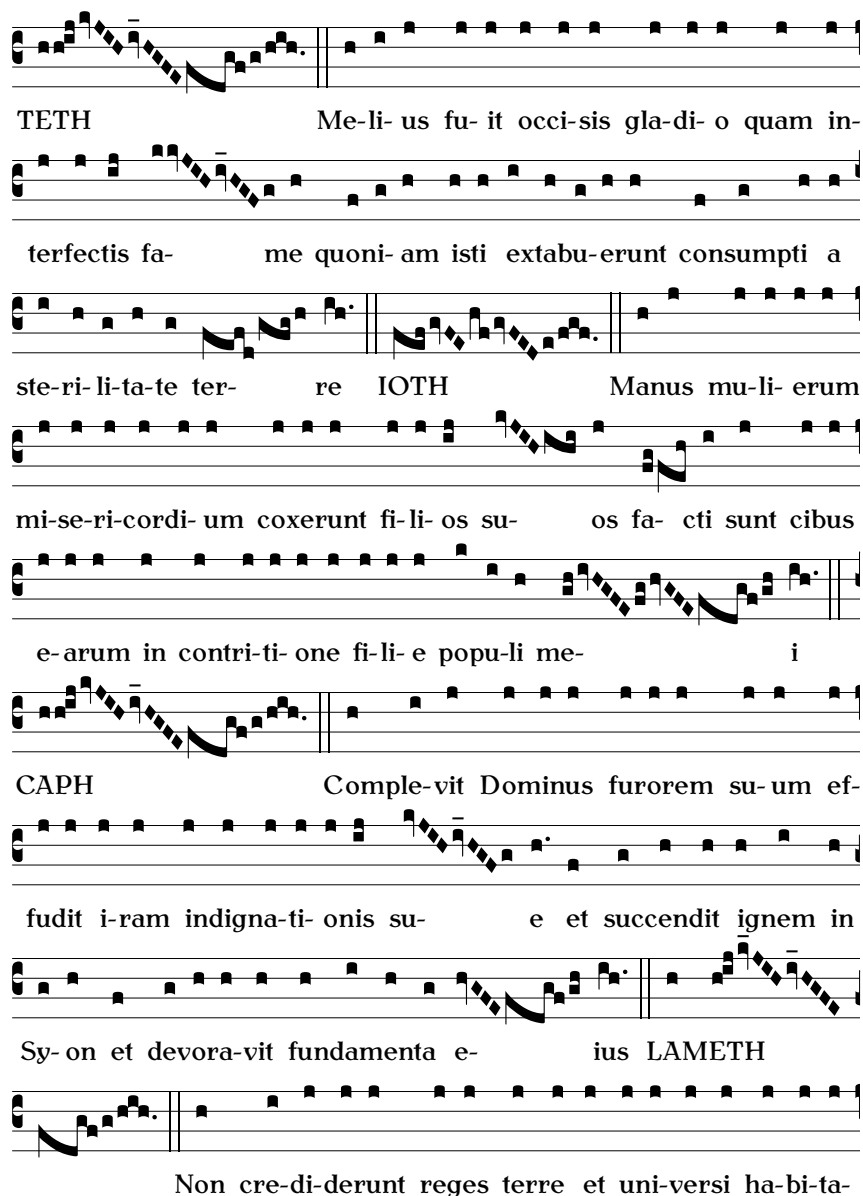
nu-um figu-li GYMEL Sed et lami-e nudave-
 runt mam- mas lactaverunt parvu-los su-os Fi-li-a po-
 pu-li me-i crude- lis qua-si stru-ti-o in de- serto DE-
 LETH Adhe-sit lingua lactantis ad pa-la-tum e-ius in
 si- ti parvu-li e-ius pe-tie-runt panem et non e-rat qui frange-
 ret e- is HEE Qui vescebantur vo-luptu-ose
 inte-ri-erunt in vi- is qui nutri-ebantur in croce- is am-
 plexa-ti sunt stercora Et ma-ior effecta est i-niqui-tas fi-li-
 e popu-li me-i pecca-to so- do-morum que subversa est in

LAMENTACJA VIII

LAMENTACIO OCTAVIA

Z A-Y Candidiores na-za-re- i e- ius
 ni- ve ni-ti-di o-res lacte rubi-cundi- ores ebore antiquo
 saphi-ro pulchri- o- res BETH Denigra-ta est
 super carbones fa-ci- es e-o- rum et non sunt cogni-ti in
 pla-te- is Adhe-sit cu-tis e-orum ossibus et
 aru- it et facta est qua-si li- gnum

TETH Me-li- us fu- it occi-sis gla-di o quam in-

terfectis fa- me quoni- am isti extabu-erunt consumpti a

ste-ri-li-ta-te ter- re IOTH Manus mu-li- erum

mi-se-ri-cordi- um coxerunt fi-li- os su- os fa- cti sunt cibus

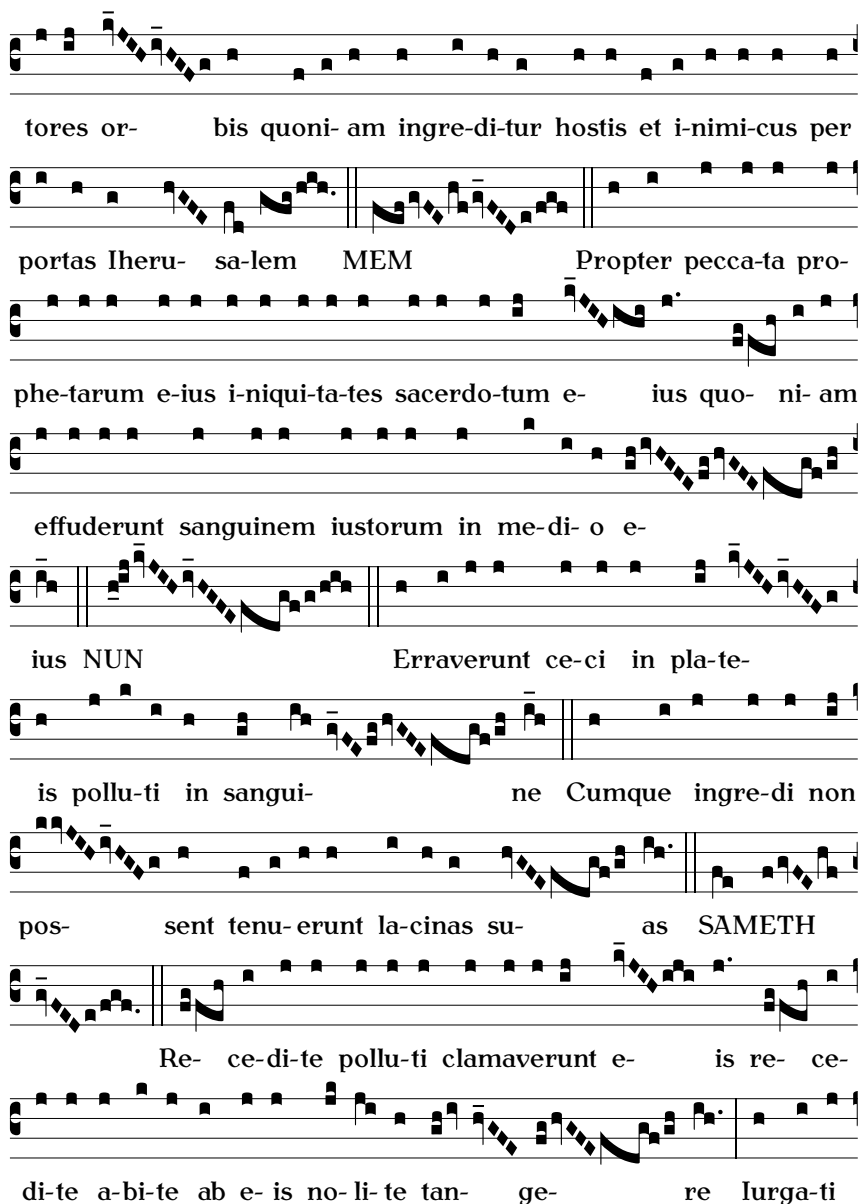
e-arum in contri-ti- one fi-li- e popu-li me- i

CAPH Comple-vit Dominus furorem su-um ef-

fudit i-ram indigna-ti- onis su- e et succendit ignem in

Sy-on et devora-vit fundamenta e- ius LAMETH

Non cre-di-derunt reges terre et uni-versi ha-bi-ta-

tores or- bis quoni- am ingre-di-tur hostis et i-nimi-cus per
 portas Iheru- sa-lem MEM Propter pecca-ta pro-
 phe-tarum e-ius i-niqui-ta-tes sacerdo-tum e- ius quo- ni- am
 effuderunt sanguinem iustorum in me-di- o e-
 ius NUN Erraverunt ce-ci in pla-te-
 is pollu-ti in sangui- ne Cumque ingre-di non
 pos- sent tenu-erunt la-cinas su- as SAMETH
 Re- ce-di-te pollu-ti clamaverunt e- is re- ce-
 di-te a-bi-te ab e- is no-li-te tan- ge- re Iurga-ti

quippe et mo-ti di-xerunt inter gen- tes non addet ultra ut

ha-bi-tet in e- is PHEE Fa- ci-es Domi-ni

di-vi-sit e- os Non addet ut respi-ci-at e- os Fa- ci-es

sacerdo-tum non erubu-erunt neque senum mi-serti sunt

A-YN Cum adhuc subsisteremus

de-fecerunt ocu-li nostri ad auxi-li-um nostrum va- num

cum respi-ceremus attenti ad gentem que salva-re nos non po-

te- rat Lubri-caverunt vesti-gi-a nostra in i-tinere pla-te-

arum no-strarum apro-pinqua-vit fi-nis noster comple-ti sunt

di-es nostri qui-a venit fi-nis no-ster COPH

Ve-lo-ci-ores fu-erunt persecu-tores nostri aqui-lis ce-li

su-per montes persecu-ti sunt nos in de-serto insi-di-a-ti sunt

no-bis TAW Comple-ta est i-niqui-tas tu-a fi-li-a Sy-on non addet ultra ut transmigret te

vi-si-ta-vit i-niqui-ta-tem tu-am fi-li-a edon discoperu-it pec-ca-ta

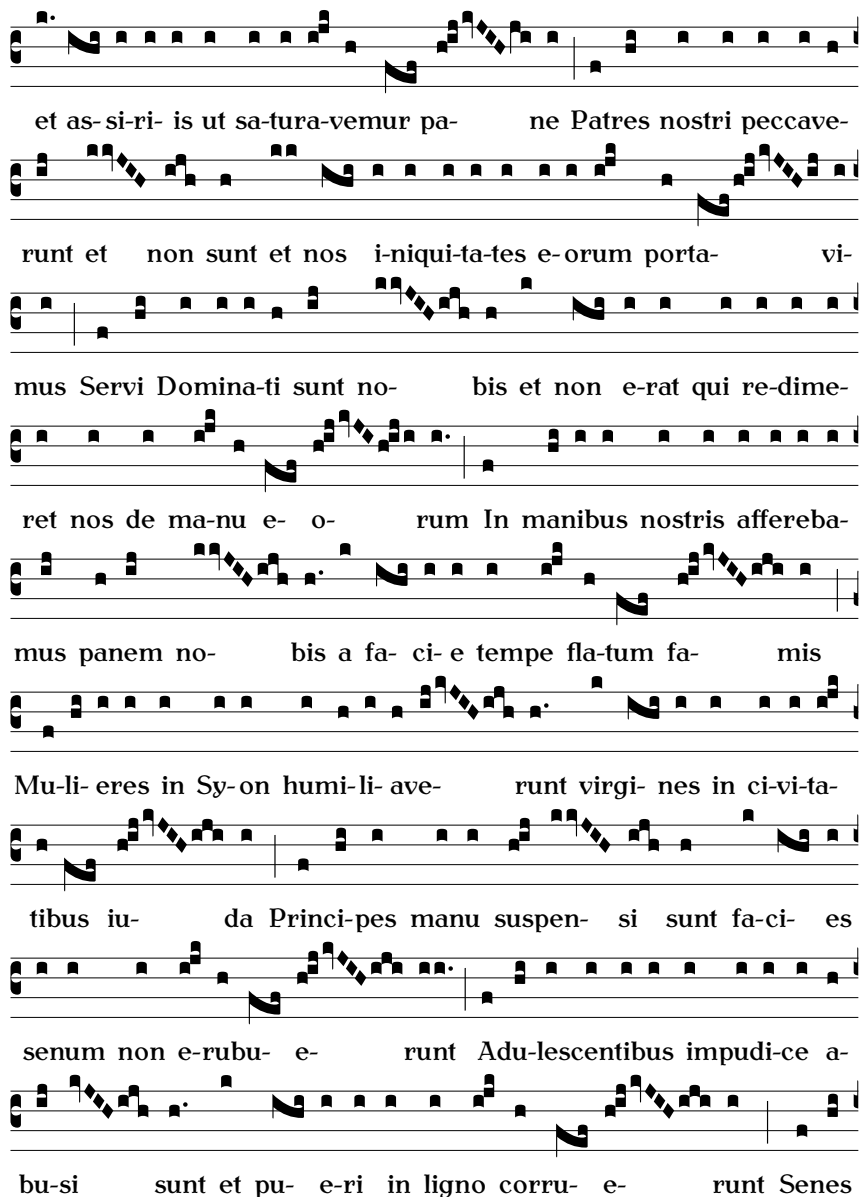
tu-a Iherusa-lem Iherusa-lem con-vertere ad

Dominum De-um tu-um

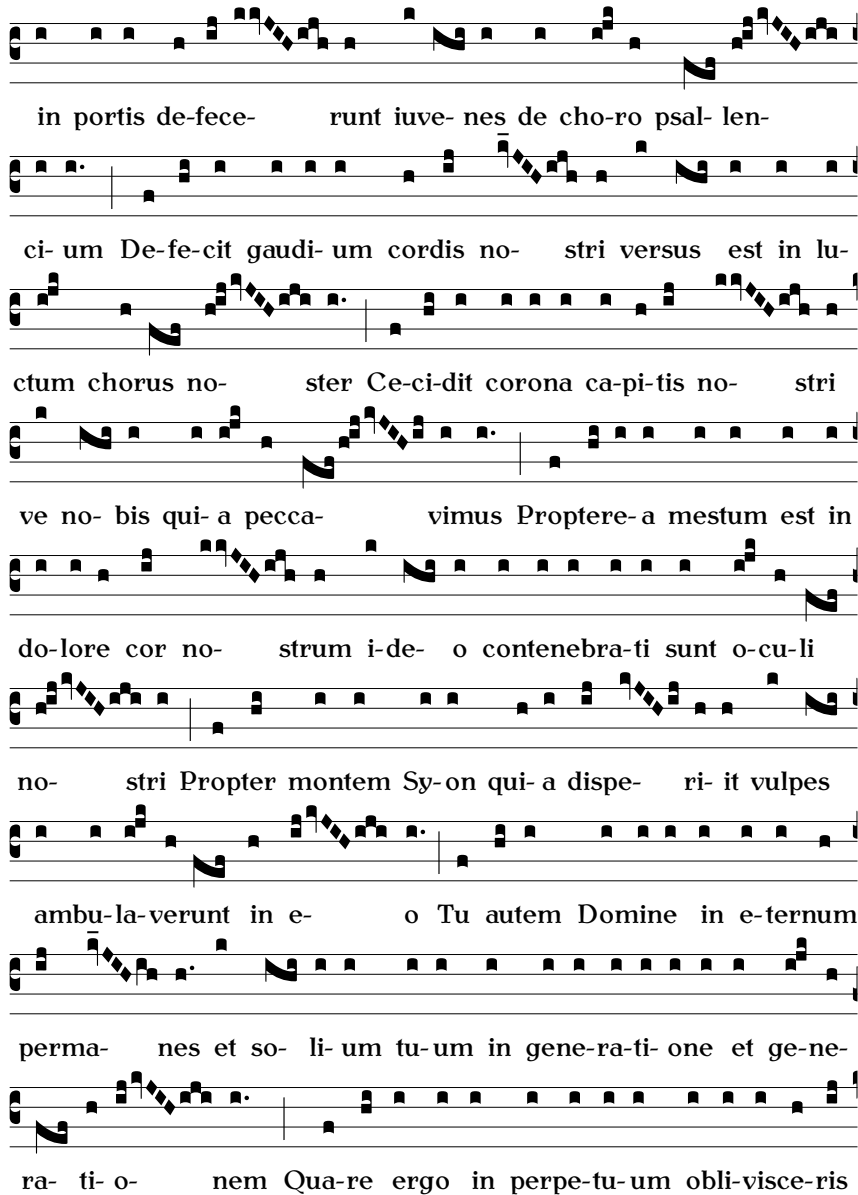
LAMENTACJA IX

LAMENTATIO NONA INCIPIT

O -ra- ti- o Ieremi- e pro-phe-te Recorda- re Domi-
ne et vi-de quid acci-de-rit no- bis Intu- ere et respi-ce ob-
probri- um no- strum Here-di-tas nostra versa est ad a-li-
e- nos Do-mus nostre ad extra- ne-os Pupil-li facti
sumus absque pa- tre ma-tres nostre qua-si vi- du-
e Aquam nostram pecuni- a bi- bi-mus Ligna nostra pre-ti-
o compa- ra- vi-mus Cervi-cibus nostris minaba- mur las-
sis non da-ba-tur re- qui-es Egipto de-dimus ma- num

et as-si-ri- is ut sa-tura-remur pa- ne Patres nostri peccave-
runt et non sunt et nos i-niqui-ta-tes e-orum porta- vi-
mus Servi Domina-ti sunt no- bis et non e-rat qui re-dime-
ret nos de ma-nu e- o- rum In manibus nostris affereba-
mus panem no- bis a fa- ci- e tempe fla-tum fa- mis
Mu-li- eres in Sy-on humi-li- ave- runt virgi- nes in ci-vi-ta-
tibus iu- da Princi-pes manu suspen- si sunt fa-ci- es
senum non e-rubu- e- runt Adu-lescentibus impudi-ce a-
bu-si sunt et pu- e-ri in ligno corru- e- runt Senes

in portis de-fece- runt iuve- nes de cho-ro psal- len-
ci- um De-fe-cit gaudi- um cordis no- stri versus est in lu-
ctum chorus no- ster Ce-ci-dit corona ca-pi-tis no- stri
ve no- bis qui- a pecca- vimus Proptere- a mestum est in
do-lore cor no- strum i-de- o contenebra-ti sunt o-cu-li
no- stri Propter montem Sy-on qui- a dispe- ri- it vulpes
ambu-la-verunt in e- o Tu autem Domine in e-ternum
perma- nes et so- li- um tu-um in gene-ra-ti- one et ge-ne-
ra- ti- o- nem Qua-re ergo in perpe-tu-um obli-visce-ris

no- stri dere- linques nos in longi-tu-dinem di-e- rum

Converte nos De-us et conver- te-mur in no- va di- es nostros

si-cut a prin- ci- pi- o Sed pro- i-ci- ens repu-listi nos

i-ra- tus es contra nos vehe-men- ter Iherusa-lem Iheru-

sa- lem conver-tere ad Dominum De-um tu- um

Lamentatio p^{ma}

Et factū est poquā in captiuitatem
ductus est israhel et ierusalem destructa est
sedit q^{ue} ieremias p^{ro}ph^{eta} et planxit lamentatō
ne hāc in ierusalē et dixit **A**leph
Quomō sedet sola ciuitas pleā populo
facta est quasi vidua domina gentiū p^{ri}
nceps p^{ri}uinciarū facta est sub tributo

REKOPIS AKKK MS 241 (1447-56)

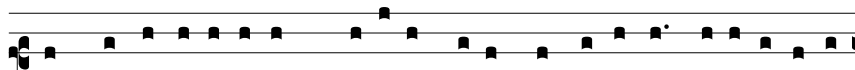
LAMENTACJA I

LAMENTACIO PRIMA

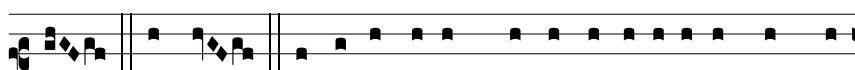
E T factum est postquam in capti-vi-ta-tem ductus est Isra-
hel et Ierusa-lem destructa est se-dit Jeremi- as flens et planxit la-
menta-ti-onem hanc in Jerusa-lem et di-xit ALEPH Quomodo
sedet so-la ci-vi-tas plena popu-lo facta est qua-si vidu-a domina
genti-um princeps pro-vinci-arum facta est sub tribu-to
BETH Plorans plora-vit in nocte et lacrimae e-ius in ma-xil-lis

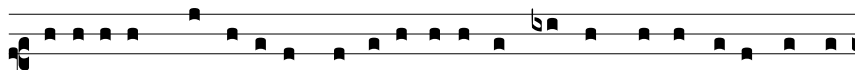
e-ius non est qui conso-le-tur e-am ex omnibus ca-ris e-ius

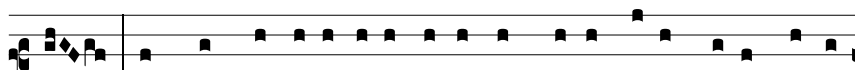
Omnes ami-ci e-ius spre-verunt e-am et facti sunt e- i i-nimi-

ci GYMEL Migra-vit Judas propter afflicti-onem et mul-

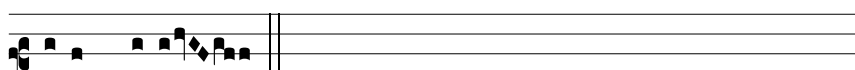
ti-tudinem servi-tu-tis ha-bi-ta-vit inter gentes nec invenit requi-

em Omnes persecu-tores e-ius apprehenderunt e-am inter

angusti-as Jerusa-lem Ierusa-lem convertere ad Dominum

De-um tu-um

LAMENTACJA II

LAMENTACIO SECUNDA

B ELETH Vi- e Si- on lugent e-o quod non sint qui ve-
 ni- ant ad so- leni- ta- tem Omnes porte e- ius destructe sacer-
 do- tes e- ius gemen- tes virgines e- ius squa- li- de et ipsa oppressa
 ama- ri- tudine HE Facti sunt hostes e- ius in ca- pi- te
 i- nimi- ci e- ius locuple- ta- ti sunt qui- a Dominus locu- tus est su-
 per e- am Propter multi- tudinem i- niqui- ta- tum e- ius Parvu- li
 e- ius ducti sunt in capti- vi- ta- tem ante fa- ci- em tribu- lantis
 VAV Et egressus est a fi- li- a Si- on omnis decor e- ius facti

sunt princi-pes e-ius ve-lut a-ri- e-tes non inveni- entes pascu-

a Et a-bi- erunt absque forti-tudine ante fa-ci- em subse-

quentis ZAYN Et recorda-ta est Ierusa-lem di- erum af-

flicti- o-nis su-e et preva-ri-ca-ti- onis omni- um de-si-de-ra-bi-

li- um su-orum que habu-e-rat a di- ebus an-tiquis cum caderet

popu-lus e-ius in manu hosti-li et non esset auxi-li- a-tor

Vi-derunt e-am hostes et de-ri-serunt sabba-ta e-ius Jerusa-

lem Ierusa-lem convertere ad Dominum De-um tu-um

LAMENTACJA III

LAMENTACIO TERCIA

N UN Vi-gi-la-vit iugum i-niqui-ta-tum me-arum
in manu- e- ius convo-lu-te sunt et in-po-si-te col-lo
me-o Infirma-ta est virtus me- a de-dit me Dominus
in manu de qua non po-te-ro surgere SAMETH
Abstu-lit omnes magni-fi-cos me-os Dominus de me-di-o
me- i voca-vit adversum me tempus ut contereret e-le-ctos
me-os Torcul-ar calca-vit Domi-nus virgi-ni fi-li-e lu-
da A-YN Idcirco ego plorans et ocu-lus me-us

deducens a- quas qui- a longe factus est a me conso-la-tor con-

vertans a-ni-mam me-am Facti sunt fi-li- i me- i perdi-

ti quoni- am inva-lu- it i- nimi-cus HHE Expandit

Si- on manus su- as non est qui consol-e- tur e-am

Manda-vit Dominus adversus Ja- cob in circu-i-tu e-ius ho-

stes e-ius SADE Justus est Domi- nus qui- a os

e-ius ad i-racundi- am pro- voca-vit Audi-te obsecro uni-

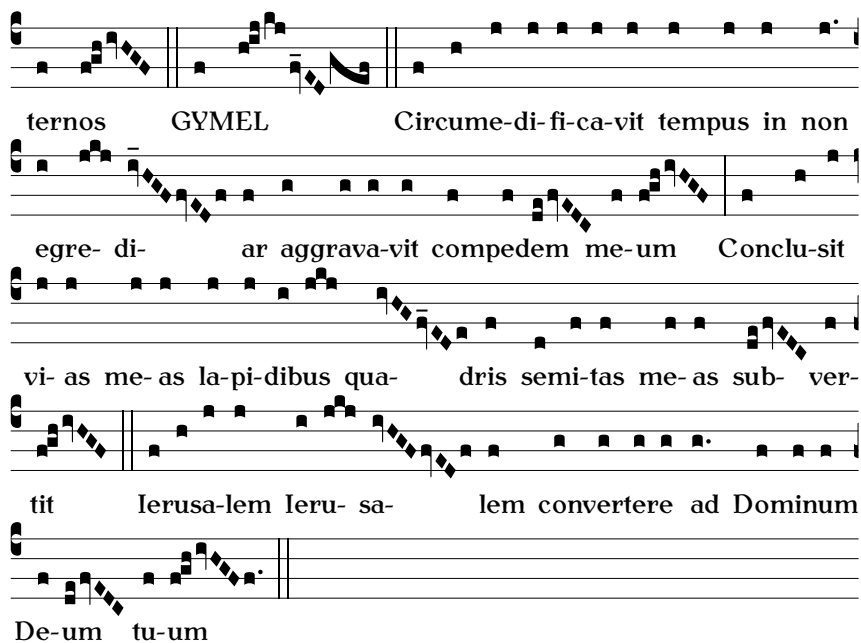
versi popu- li et vi-de-te do-lo- rem meum Ierusa-lem

Ieru- sa- lem converte ad Dominum De- um tu-um

LAMENTACJA IV

FERIA SEXTA MAGNA IN NOCTURNO LAMENTACIO PRIMA UT SEQUITUR

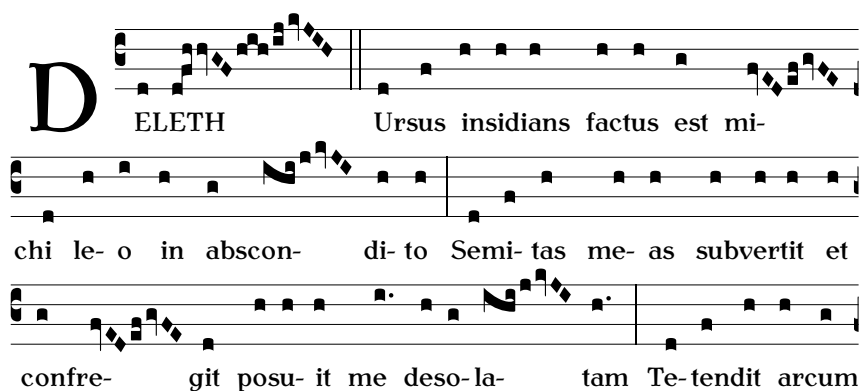
A LLEPH Ego vir vi-dens pauperta-tem me-
 am in virga indigna-ti-onis e-ius Me mina-vit et addu-xit
 me in te-ne-bris et non in lucem Tantum in me
 ver-tit et convertit manum su-am to-ta di-e BETH
 Ve-tustam fe-cit pellem me-am et carnem me-
 am contri-vit omni-a ossa me-a Edi-fi-ca-vit in gy-
 ro me-o et circumde-dit me felle et la-bore
 In tenebro-sis colloca-vit me qua-si mortu-os sempi-

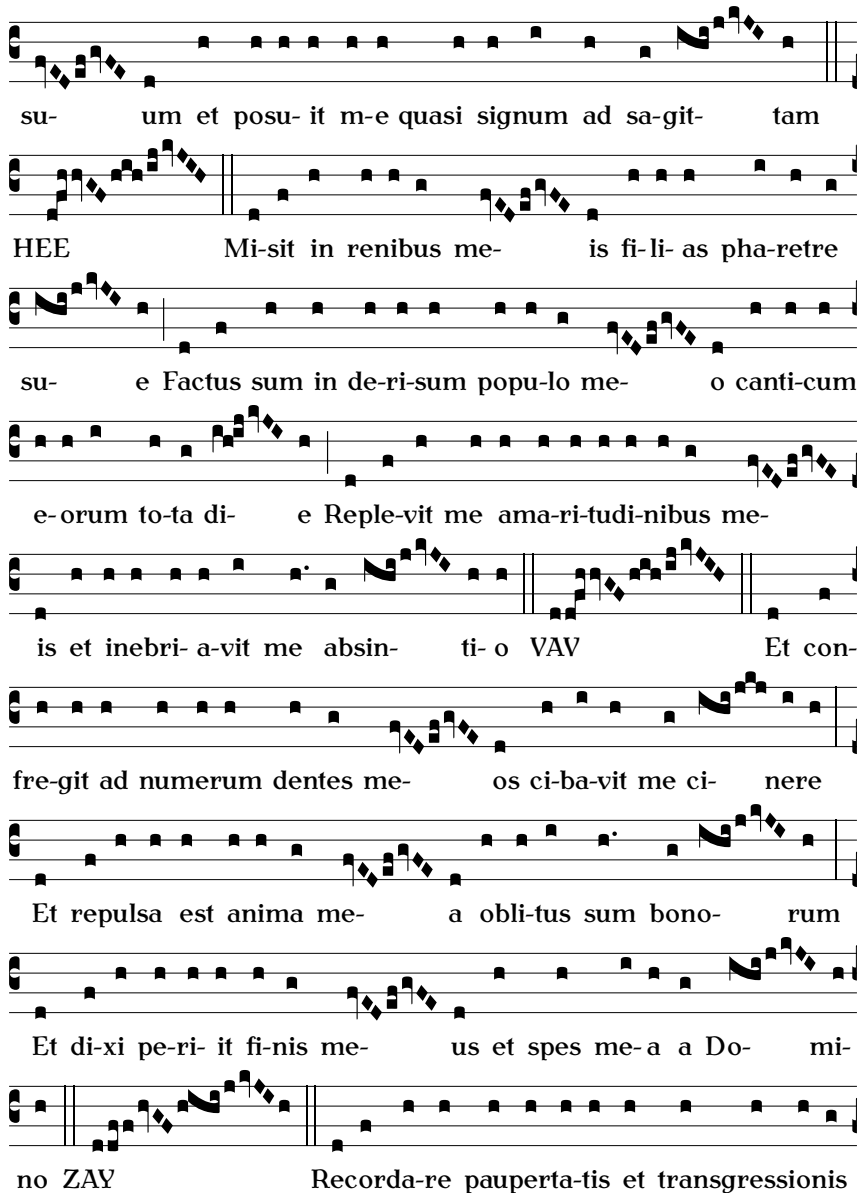
ternos GYMEL Circume-di-fi-ca-vit tempus in non
 egre- di- ar aggrava-vit compedem me-um Conclu-sit
 vi- as me- as la-pi- dibus qua- dris semi- tas me- as sub- ver-
 tit Ierusa- lem Ieru- sa- lem convertere ad Dominum
 De-um tu-um

LAMENTACJA V

SECUNDA LAMENTACIO FERIA SEXTA

D ELETH Ursus insidians factus est mi-
 chi le- o in abscon- di- to Semi- tas me- as subvertit et
 confre- git posu- it me deso- la- tam Te- tendit arcum

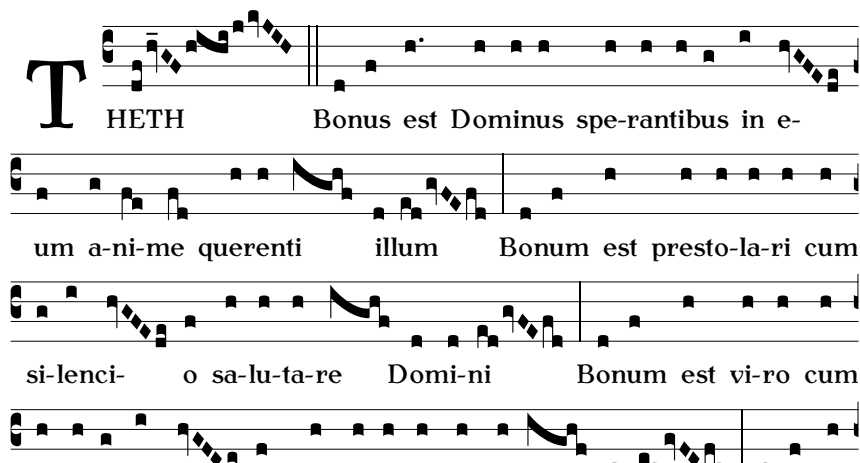
su- um et posu- it m-e quasi signum ad sa-git- tam
 HEE Mi-sit in renibus me- is fi-li- as pha-retre
 su- e Factus sum in de-ri-sum popu-lo me- o canti-cum
 e-orum to-ta di- e Reple-vit me ama-ri-tudi-nibus me-
 is et inebri- a-vit me absin- ti- o VAV Et con-
 fre-git ad numerum dentes me- os ci-ba-vit me ci- nere
 Et repulsa est anima me- a obli-tus sum bono- rum
 Et di-xi pe-ri- it fi-nis me- us et spes me-a a Do- mi-
 no ZAY Recorda-re pauperta-tis et transgressionis

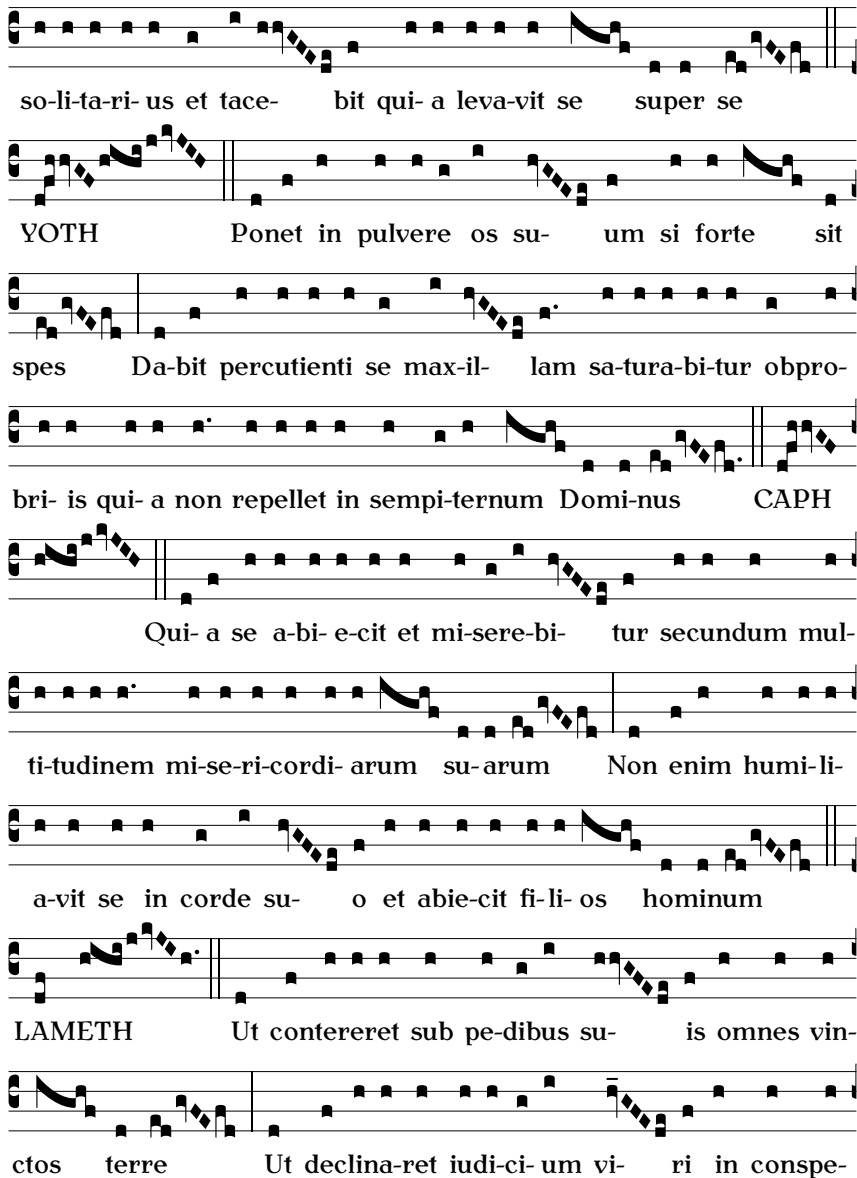
me- e absinthi- i et fel- lis Memo-ri- a memor e-
 ro et tabescet in me anisma me- a Hec reco-lens in corde
 me- o in De-o spe-ra- bo Jerusa-lem Ieru- sa- lem
 convertere ad Dominum De-um tu- um

LAMENTACJA VI

TERCIA LAMENTACIO FERIA SEXTA

T HETH Bonus est Dominus spe-rantibus in e-
 um a-ni-me querenti illum Bonum est presto-la-ri cum
 si-lenci- o sa-lu-ta-re Domi-ni Bonum est vi-ro cum
 portave-rit iu- gum ab ado-lescenci- a su- a Sede-bit

so-li-ta-ri-us et tace-bit qui-a leva-vit se super se

YOTH Ponet in pulvere os su-um si forte sit

spes Da-bit percutienti se max-il-lam sa-tura-bi-tur obpro-

bri-is qui-a non repellet in sempi-ternum Domi-nus CAPH

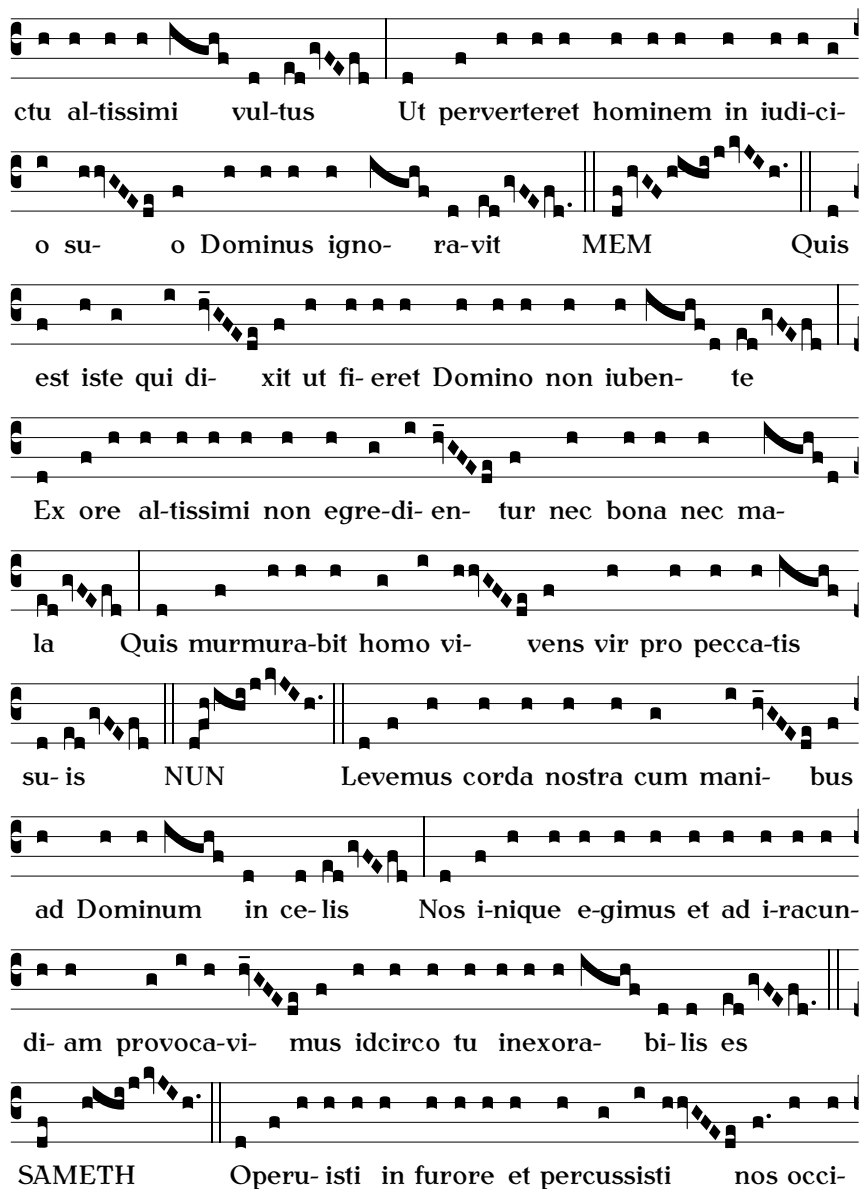
Qui-a se a-bi-e-cit et mi-sere-bi-tur secundum mul-

ti-tudinem mi-se-ri-cordi-arum su-arum Non enim humi-li-

a-vit se in corde su-o et abie-cit fi-li-os hominum

LAMETH Ut contereret sub pe-dibus su-is omnes vin-

ctos terre Ut declina-ret iudi-ci-um vi-ri in conspe-

ctu al-tissimi vul-tus Ut perverteret hominem in iudi-ci-

o su- o Dominus igno- ra-vit **MEM** Quis

est iste qui di- xit ut fi-eret Domino non iuben- te

Ex ore al-tissimi non egre-di-en- tur nec bona nec ma-

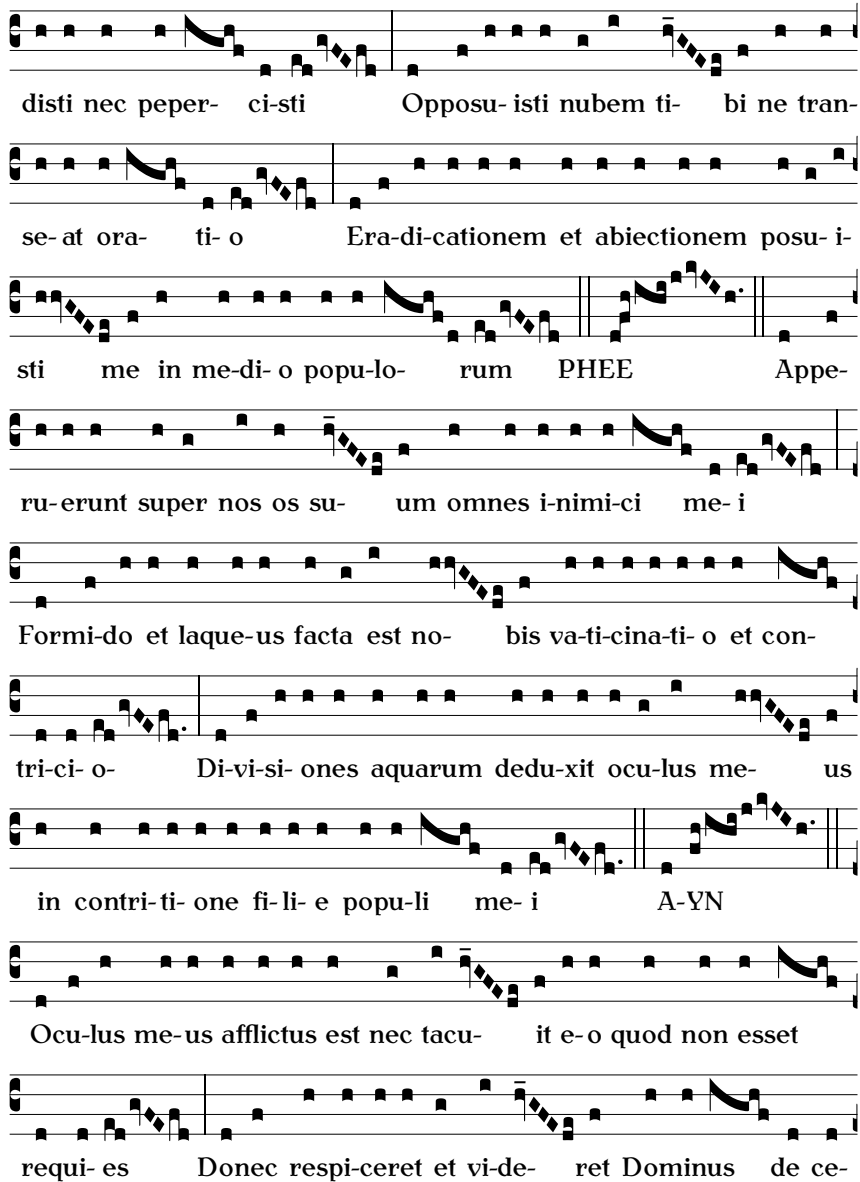
la Quis murmura-bit homo vi- vens vir pro pecca-tis

su- is **NUN** Levemus corda nostra cum mani- bus

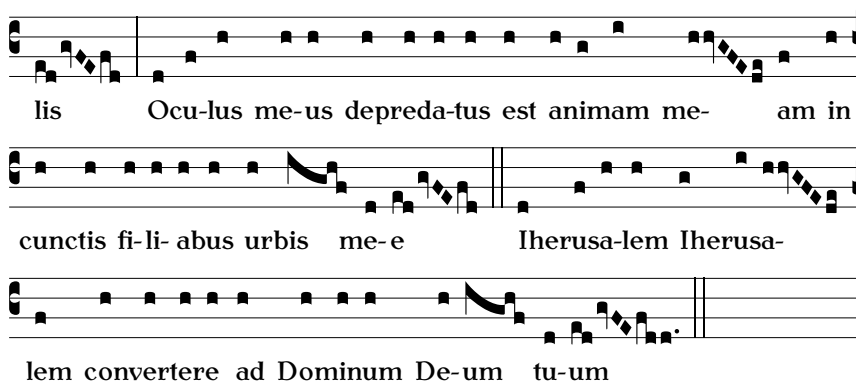
ad Dominum in ce-lis Nos i-nique e-gimus et ad i-racun-

di-am provoca-vi- mus idcirco tu inexora- bi-lis es

SAMETH Operu-isti in furore et percussisti nos occi-

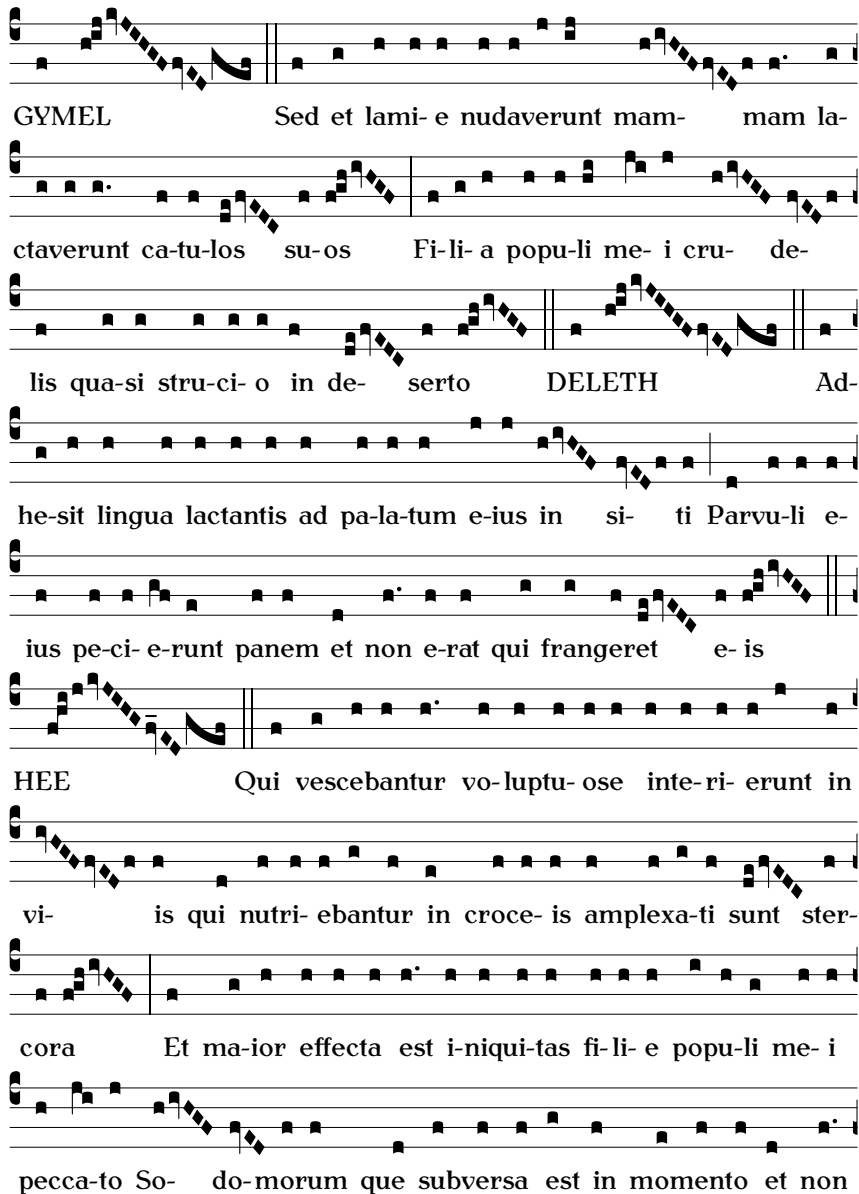
disti nec peper- ci-sti Opposu-isti nubem ti- bi ne tran-
 se-at ora- ti- o Era-di-cationem et abiectionem posu- i-
 sti me in me-di- o popu-lo- rum PHEE Appe-
 ru-erunt super nos os su- um omnes i-nimi-ci me- i
 Formi-do et laque-us facta est no- bis va-ti-cina-ti- o et con-
 tri-ci- o- Di-vi-si- ones aquarum dedu-xit ocu-lus me- us
 in contri-ti- one fi-li- e popu-li me- i A-YN
 Ocu-lus me-us afflictus est nec tacu- it e-o quod non esset
 requi- es Donec respi-ceret et vi-de- ret Dominus de ce-

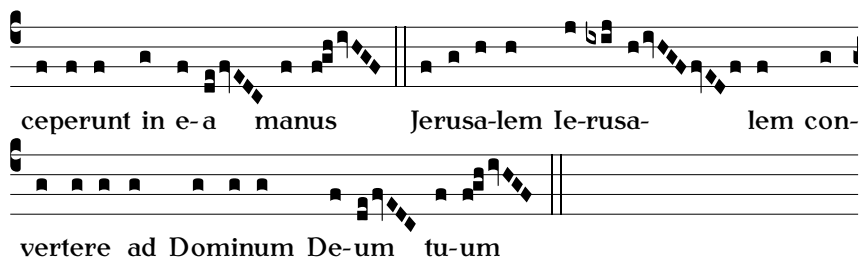
LAMENTACJA VII

SABBATO LAMENTACIO PRIMA

A -LEPH Quomodo obscura-tum est aurum mu-
ta-tus est co-lor optimus Dispersi sunt la-pi-des sanctu- a-
ri- i in ca-pi-te omni-um pla-te- arum **BETH**
Fi-li- i Si-on in- cli- ti et amicti auro puro Quomodo re-
pu-ta-ti sunt in va-sa te- ste-a opus manu-um figu-li

GYMEL Sed et lami-e nudaverunt mam- mam la-
 ctaverunt ca-tu-los su-os Fi-li-a popu-li me- i cru- de-
 lis qua-si stru-ci-o in de- serto DELETH Ad-
 he-sit lingua lactantis ad pa-la-tum e-ius in si- ti Parvu-li e-
 ius pe-ci-e-runt panem et non e-rat qui frangeret e-is
 HEE Qui vescebantur vo-luptu-ose inte-ri-erunt in
 vi- is qui nutri-ebantur in croce-is amplexa-ti sunt ster-
 cora Et ma-ior effecta est i-niqui-tas fi-li-e popu-li me- i
 pecca-to So- do-morum que subversa est in momento et non

LAMENTACJA VIII

SECUNDA SABBATO LAMENTACIO

Z A-Y Candidiores facti sunt na-za-re i

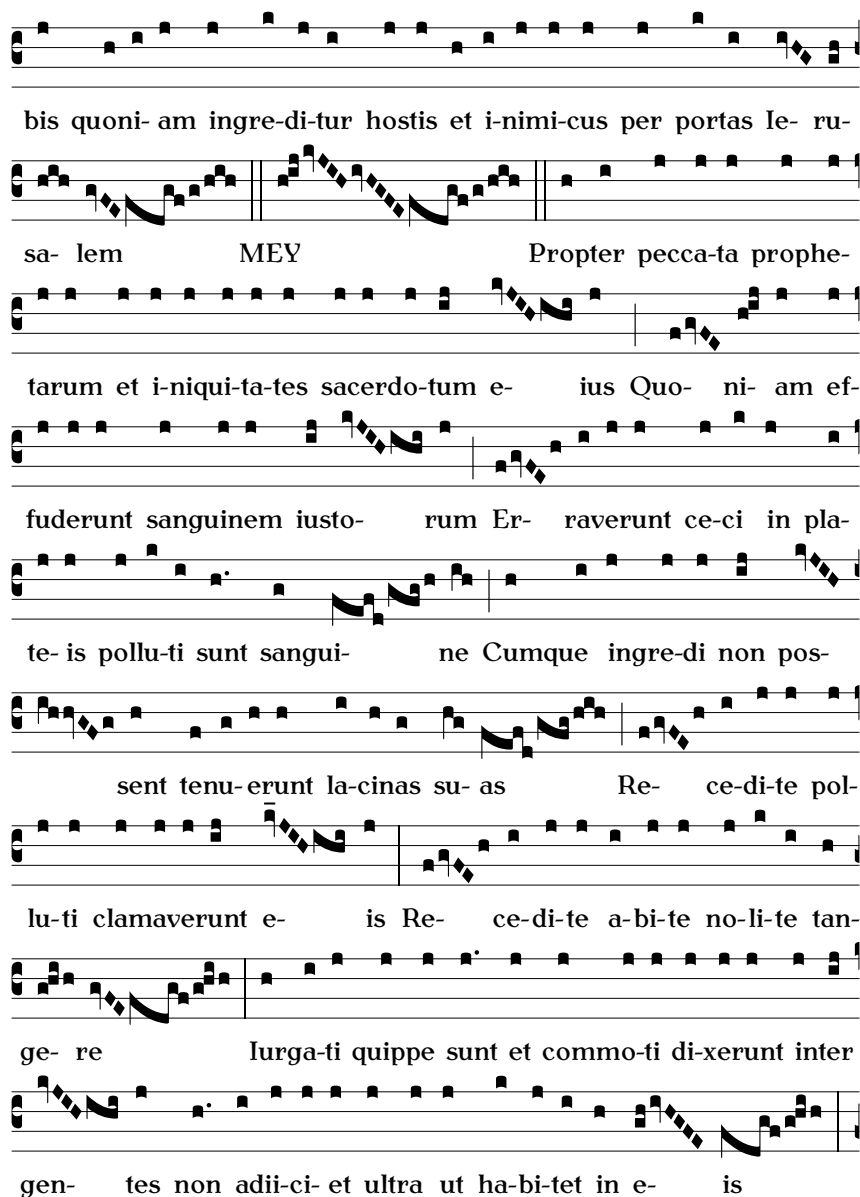
e-ius ni- ve ni-ti-di- o-res lacte rubi-cundi- ores ebore

antiquo saphi-ro pulcri- o-res BETH

Denigra-ta est super carbones fa-ci- es e-o- rum et non

sunt cogni-ti in pla-te- is DELETH

Non cre-di-derunt reges terre et uni-versi ha-bi-ta-tores or-

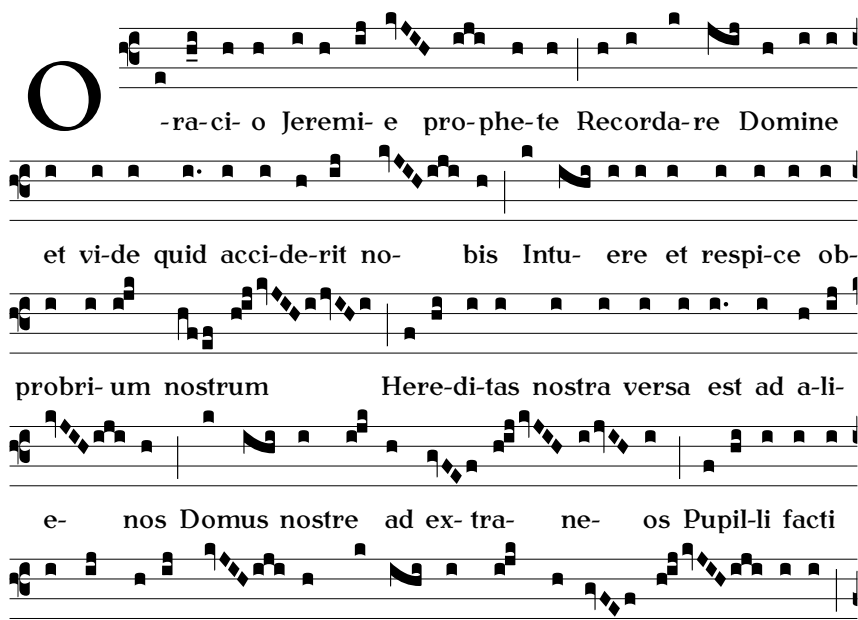

bis quoni- am ingre-di-tur hostis et i-nimi-cus per portas Ie- ru-
 sa- lem MEY Propter pecca-ta prophe-
 tarum et i-niqui-ta-tes sacerdo-tum e- ius Quo- ni- am ef-
 fuderunt sanguinem iusto- rum Er- raverunt ce-ci in pla-
 te- is polluti sunt sangui- ne Cumque ingre-di non pos-
 sent tenu-erunt la-cinas su- as Re- ce-di-te pol-
 lu-ti clamaverunt e- is Re- ce-di-te a-bi-te no-li-te tan-
 ge- re Iurga-ti quippe sunt et commo-ti di-xerunt inter-
 gen- tes non adii-ci- et ultra ut ha-bi-tet in e- is

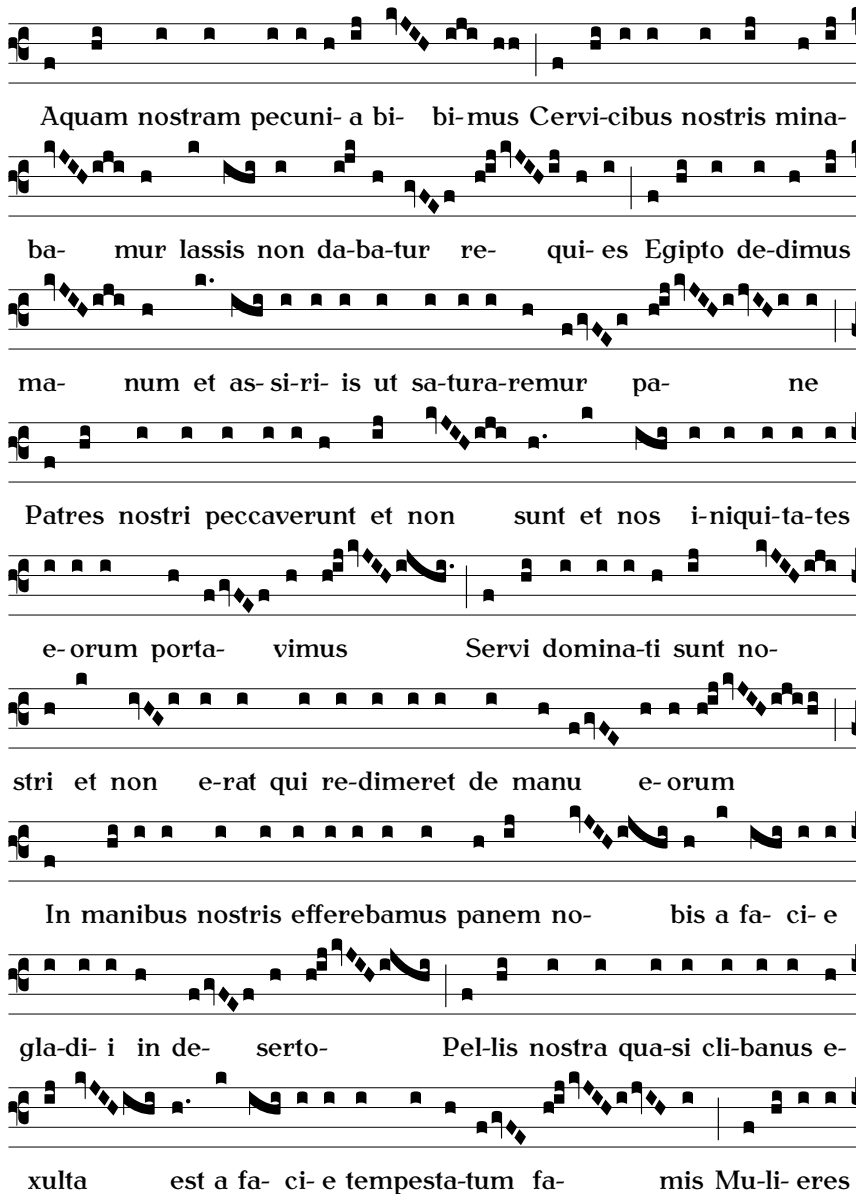

Fa- ci-es Domi-ni di-vi-sit e- os Non addet ut respi-ci-
at e-os Ierusa-lem Ierusa- lem con- vertere
ad Dominum De-um tu-um

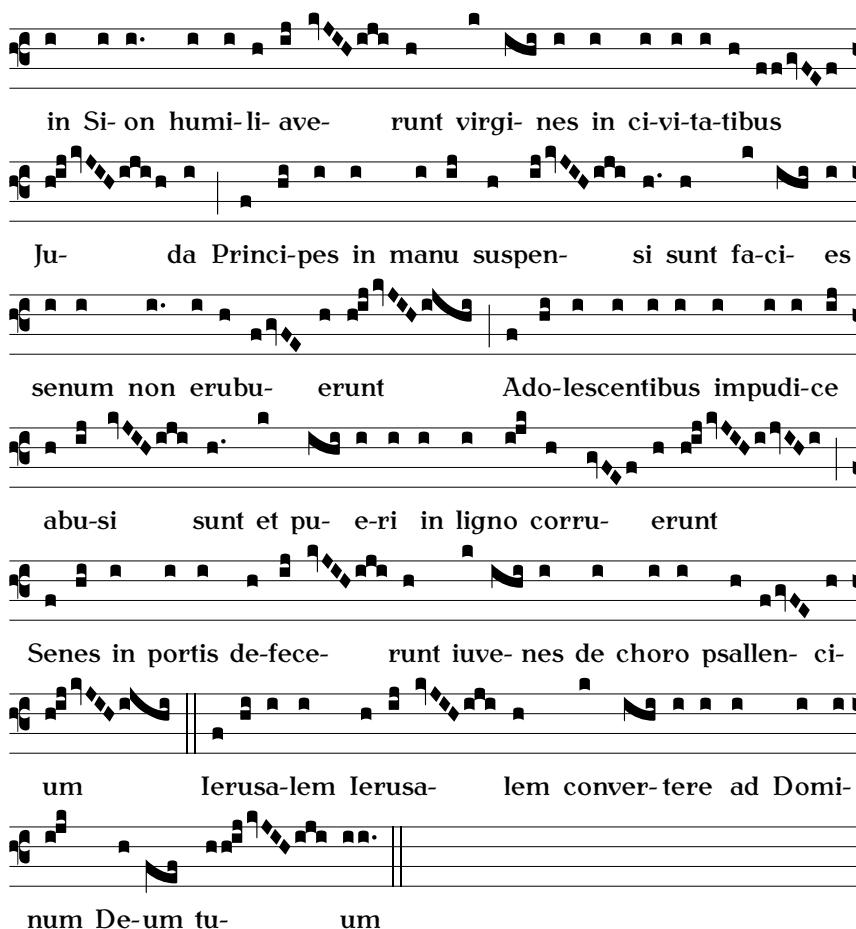
LAMENTACJA IX

O -ra-ci-o Jeremi-e pro-phe-te Recorda-re Domine
et vi-de quid acci-de-rit no- bis Intu- ere et respi-ce ob-
probri-um nostrum Here-di-tas nostra versa est ad a-li-
e- nos Domus nostre ad ex-tra- ne- os Pupil-li facti
sumus sine pa- tre matres nostre qua-si vi- du-e

Aquam nostram pecuni-a bi-bi-mus Cervi-cibus nostris mina-
 ba-mur lassis non da-ba-tur re-qui-es Egipto de-dimus
 ma-num et as-si-ri-is ut sa-tura-remur pa-
 ne
 Patres nostri peccaverunt et non sunt et nos i-ni-qui-ta-tes
 e-orum porta-vimus Servi domina-ti sunt no-
 stri et non e-rat qui re-dimeret de manu e-orum
 In manibus nostris efferebamus panem no-bis a fa-ci-e
 gla-di-i in de-ser-to Pel-lis nostra qua-si cli-banus e-
 xulta est a fa-ci-e tempesta-tum fa-mis Mu-li-eres

in Si-on humi-li-ave- runt virgi-nes in ci-vi-ta-tibus

Ju- da Princi-pes in manu suspen- si sunt fa-ci-es

senum non erubu- erunt Ado-lescentibus impudi-ce

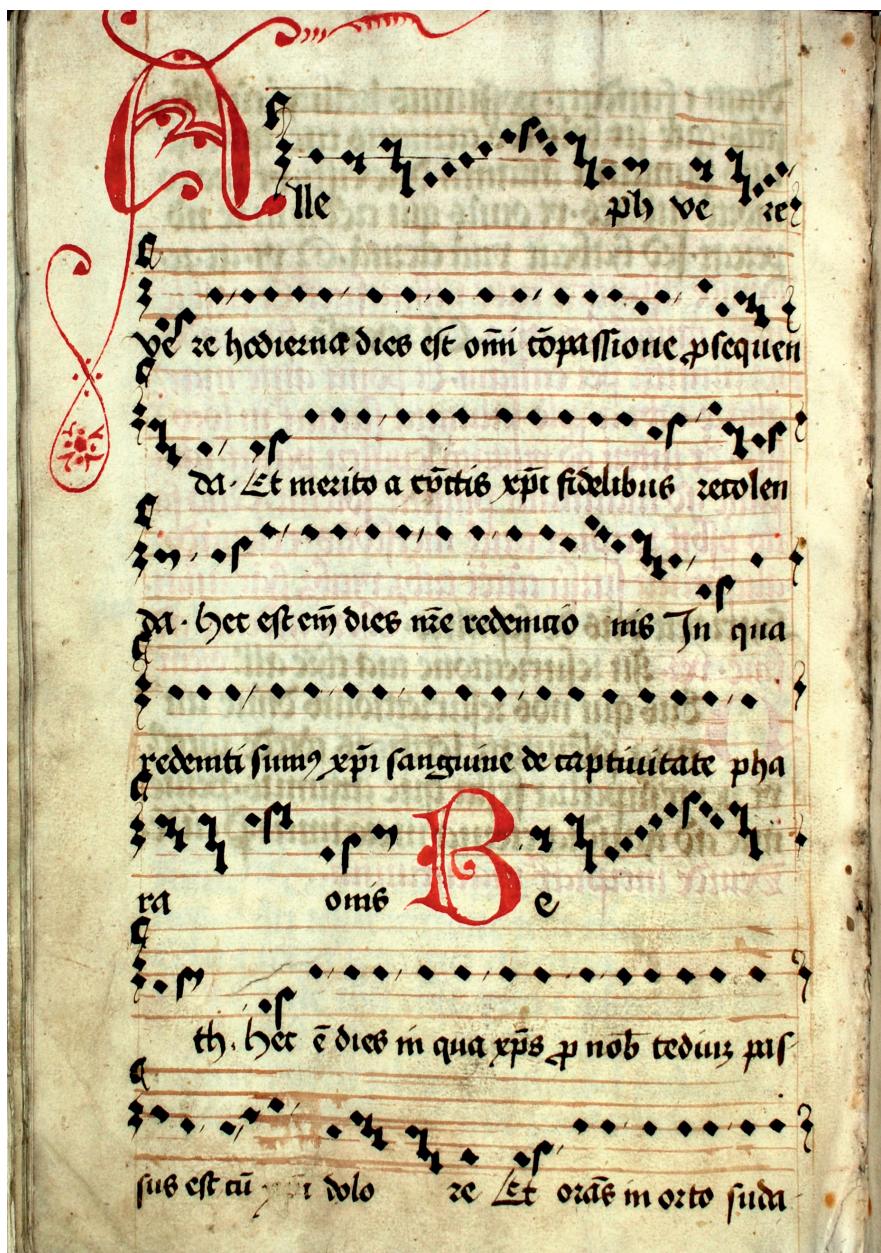
abu-si sunt et pu- e-ri in ligno corru- erunt

Senes in portis de-fece- runt iuve- nes de choro psallen- ci-

um Ierusa-lem Ierusa- lem conver-tere ad Domi-

num De-um tu- um

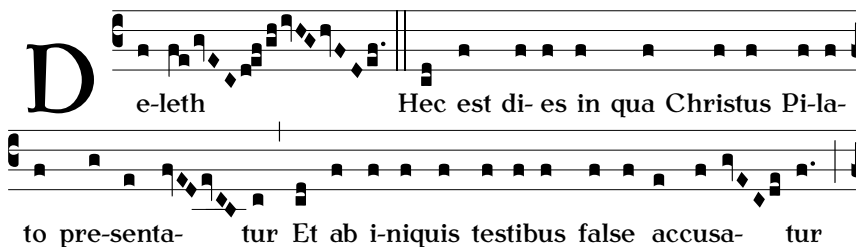
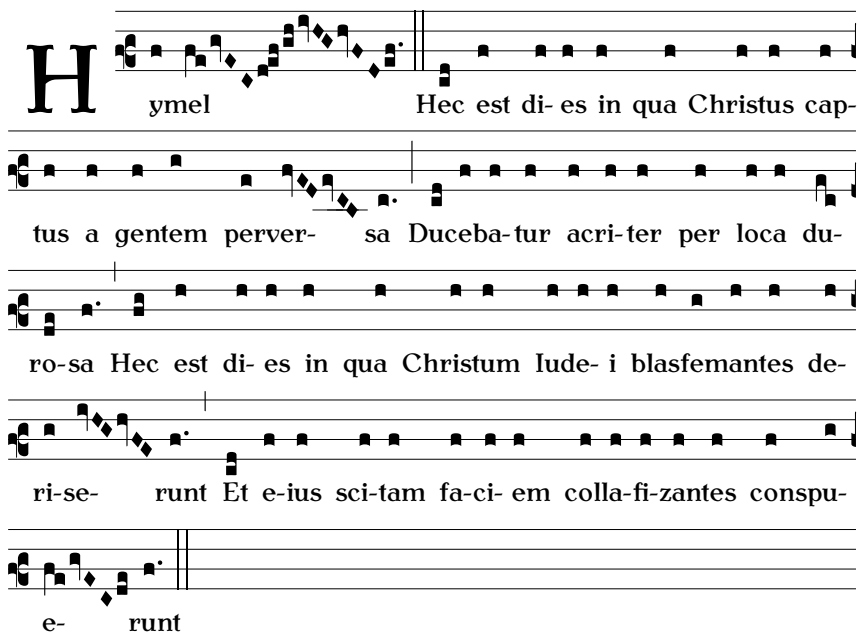
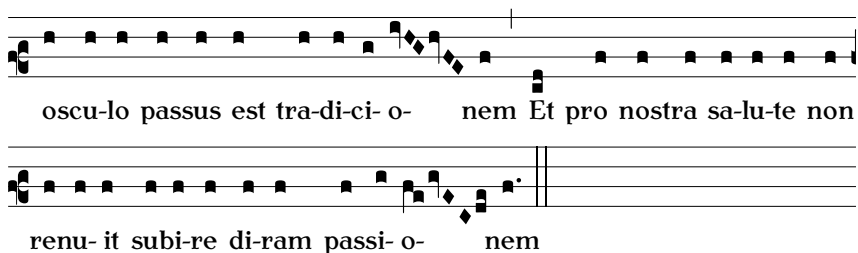

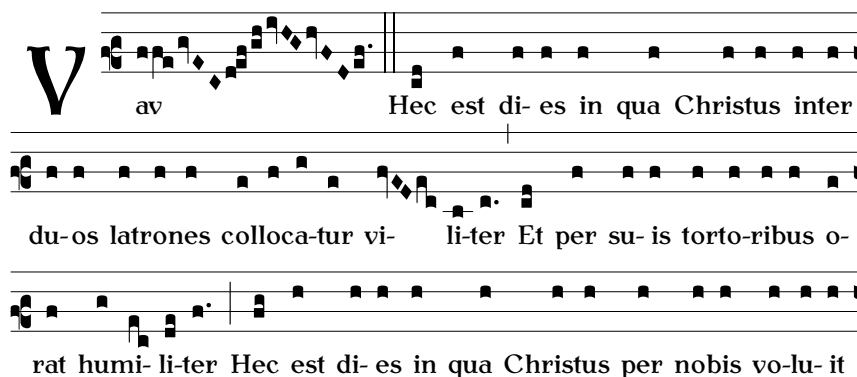
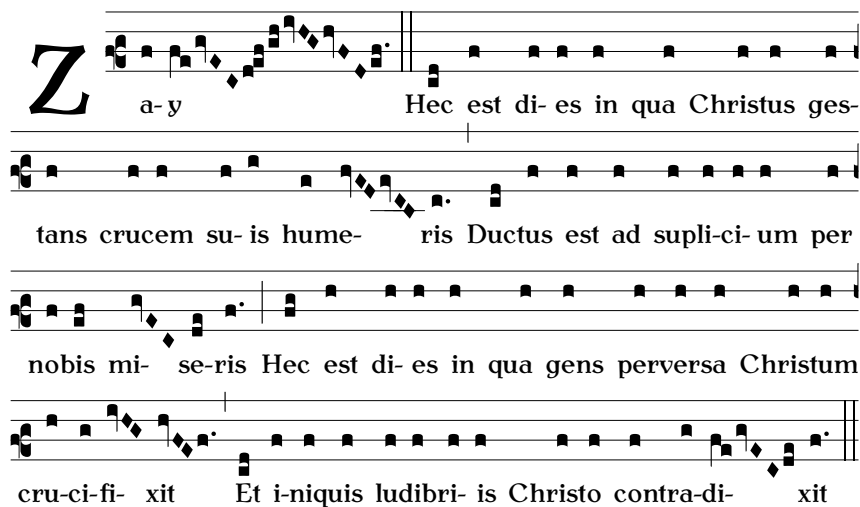
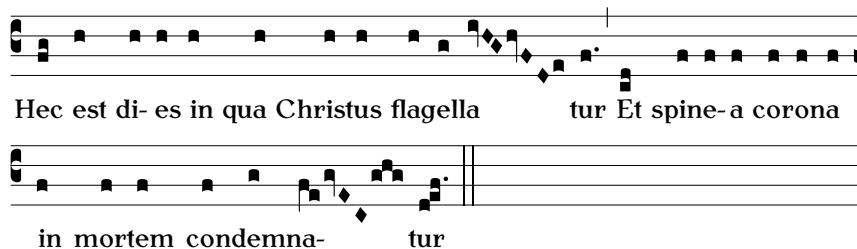

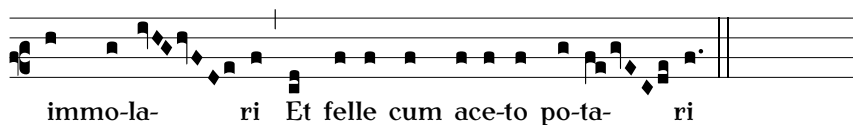
VERE VERE HODIERNA DIES

A L-leph Ve- re vere ho-di-erna di-es
est omni compassi-one per sequen- da Et me-ri-to a cun-
Christi fi-de-libus re-co-lenda. Hec est enim di-es nostre rede-
mci-o- nis In qua redempti sumus Christi sanguine de capti-
vi-ta-te pha-ra- onis

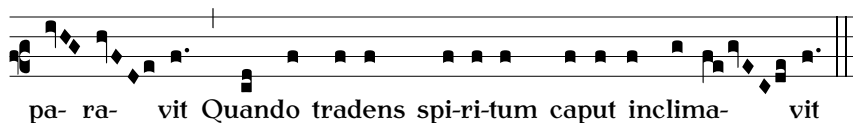
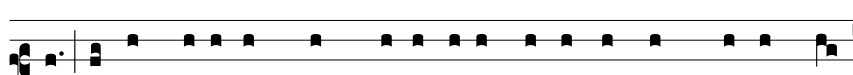
B eth Hec est di-es in qua Christus pro
nobis te-dimus passus est cum do-lo- re Et oras in orto su-
da-vit sanguine-o su-do- re Hec est di-es in qua Christus pa-cis

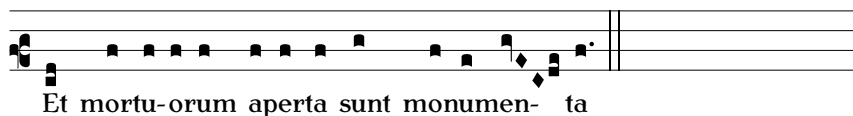
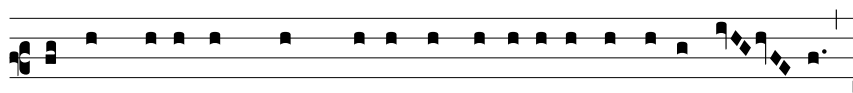

B

K

L ameth Ergo Jerusa-lem luge et plange
 planctu ma- gno pasca-li condo-lens pro nobis mortu-o a- gno
 Jerusa-lem prope-ra peni-tenci- am a- gere et ad Dominum
 De-um tu-um converte- re

DE MISERICORDIA

L ameth In di-e furo-ris Domi- ni quan-
do veni-et Dominus iudi-ca-re vi-vos et mortu-os Pec-
ca-tores stabunt in magna angu- sti- a an- te fa-ci-em tribu-
lantis Tunc procedent du-e advocatri- ces vi-
de-li-cet iusti-ci- a pro actore Christi allegans et mi-se-ri-cordi- a
pro re- is pec-ca-to-ribus interpellans

M i-se-ri-cordi- a di- cet

M e- mento pa-ter mi-se-ri-cordi- arum tu-arum et pa-ter
to-ci- us conso-la-ci- onis

A d hec iusti-ci- a di- cet

E -ffunde i-ram tu-am in gentem que te non no- vit
et in regnum quod nomen tu-um non invoca-vit

M e-y Ad hec mi-se-ri-cordi- a di- cet

P ar- ce Domine parce popu-lo tu-o et ne des here-di-ta-
tem tu-am in perdi-ci- onem

I usti-ci-a responde-bit

E -xurge Domine et iudi-ca causam me- am Me- mor

esto imprope-ri- orum tu-orum

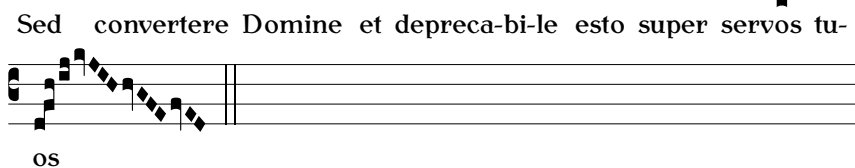
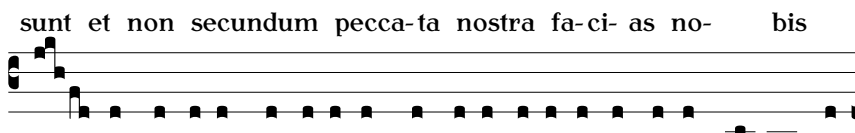
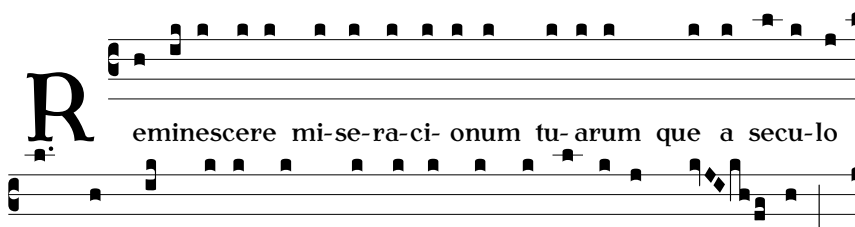
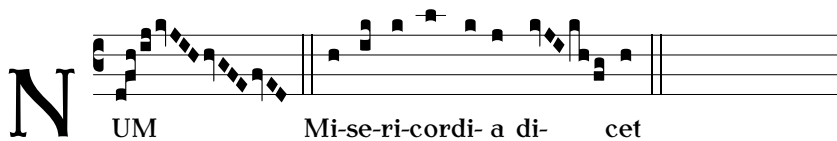
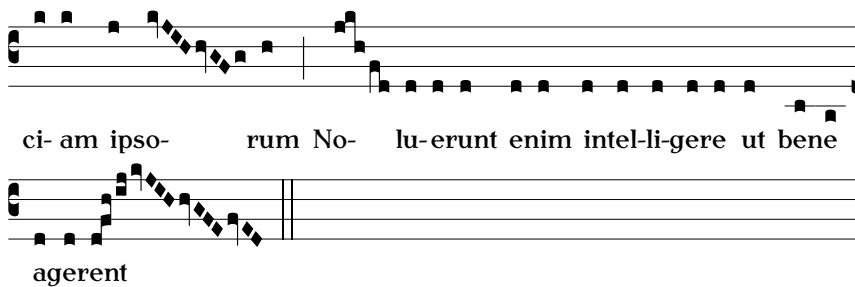
I -tem mi-se-ri-cordi- a di- cet

N e memine-ris i-niqui-ta-tum nostrarum antiquarum cit-

to anti-ci-pent nos mi-se-ri-cordi- e tu-e

I usti-ci-a di-cet

D a il-lis secundum ope-ra ipsorum et secundum nequi-

U -sque quo Domine pecca-tores glo-ri-abun- tur De-

pone illos pro-ector noster Domine

I -tem Mi-se-ri-cordi-a di- cet

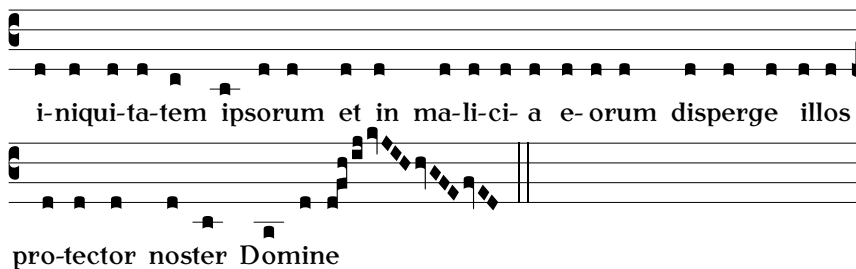
M e- mento sa-lu-tis auctor quod nostri quondam corpo-

ris ex il-li-ba-ta virgine nascendo formam sumpse-ris et averte

i-ram tu-am a nobis

I usti-ci-a di-cet

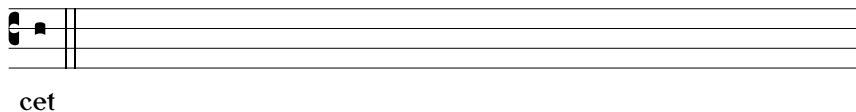
C onterre pecca-tores in vi- is e-o- rum Red-de il-lis

A

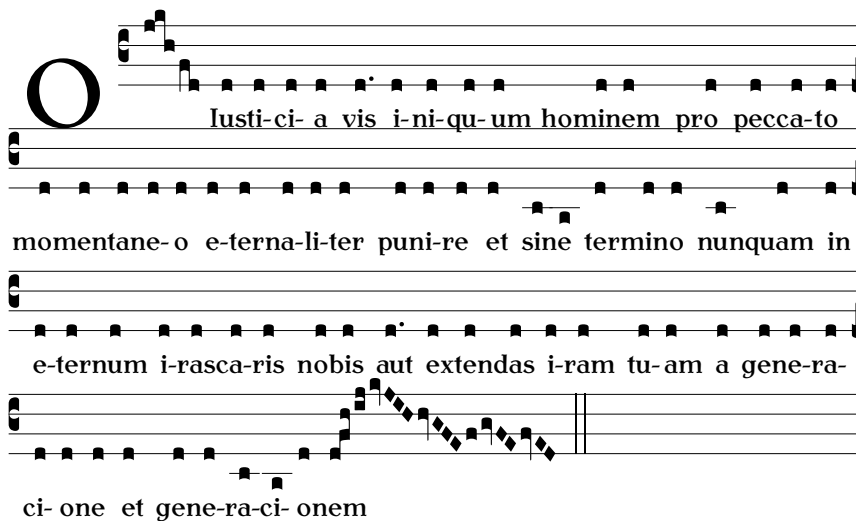
- Ÿ

Mi-se-ri-cordi-a vultu inclina-to di-

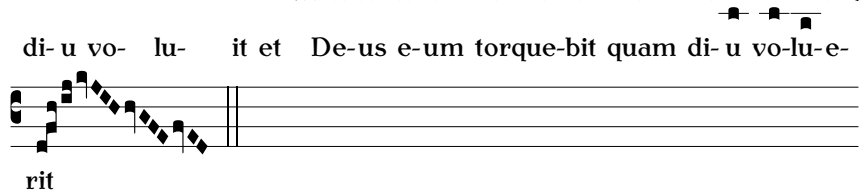
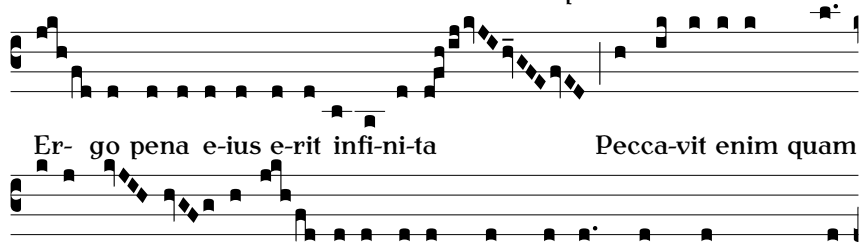
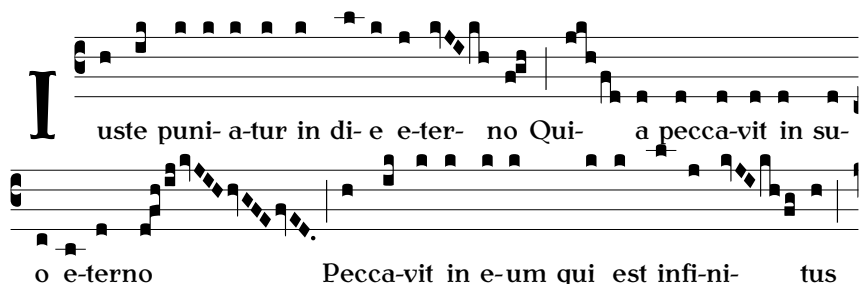
O

Iusti-ci-a vis i-ni-qu-um hominem pro pecca-to

S

uffi-cit ti-bi ut tam di-u puni-a-tur in inferno quam di-u

B ETH Tandem Christus iudex respondebat ad
argumenta di- cens

N o- lu-erunt enim bene-dicci-onem quando tempus fu-
it accepta-bi-le et di-es sa-lu-tis Unde nunc e-lon-
ga-bi-tur ab e- is Qui- a tempus est reddendi uni-cu- i-
que quod su-um est et fi-li- us homi-nis da-bit sentenci- am su-
am Tolla-tur impi- us ne vi-de-at glo-ri- am de-
i Et i-terum Disce-di-te a me omnes ma-ligni in ignem
e-ter- num

O sentenci-a fle-bi-lis et ama-ra et omnimodo into-
le-ra-bi-lis Avertat nos De-us ab i-ra su-a tam gra-
vissi- ma Et donet nobis spa-ci-um peni-tendi et post
hoc gaudi-a ce-lorum in secu-la secu-lorum amen

I erusa-lem Ierusa- lem con- vertere ad Dominum De-
um tu-um

KOMENTARZ REWIZYJNY

AKKK MS 59

LAMENTACJA I: w transkrypcji uwzględniono tylko bemole występujące w rękopisie.

AKKK MS 58

LAMENTACJA V:

- zmieniono położenie klucza *c*: na trzech z pięciu kart klucz został zapisany błędnie na czwartej linii. W rękopisie dopisano nowy klucz na linii trzeciej oraz wpisano bemol obniżający dźwięk *h*. Poprawki uwzględniono w transkrypcji;
- w zakończeniu wersetu Lm 3, 18 na słowie *Domino* prawdopodobnie błędne zakończenie melodii melizmatu. W transkrypcji dźwięki *d, c, b, b* zastąpiono *d, c, b, a, a*.

AKKK MS 241

LAMENTACJA II: na marginesie przy pierwszej literze hebrajskiej widnieje dopisek *Dalet*. W transkrypcji zachowano wersję pierwotną.

LAMENTACJA IV: w rękopisie brak zakończenia *Dominum Deum tuum*. W transkrypcji melodia została zrekonstruowana na podstawie poprzednich wersetów.

LAMENTACJA V: brakujący werset Lm 3, 12 został dopisany na marginesie. Uwzględniono go w transkrypcji.

LAMENTACJA VIII: w rękopisie brak zakończenia *Deum tuum*. W transkrypcji melodia została zrekonstruowana na podstawie poprzednich wersetów.

DE MISERICORDIA: w rękopisie klucz zapisano o jedną linię wyżej niż w transkrypcji. Porównanie z podobną melodią drugiej wersji Lamentacji II z AKKK MS 59 sugeruje, że w manuskrypcie AKKK MS 241 zapis jest błędny.

BIBLIOGRAFIA

Danielski W., *Agendy i kancjonały katedry krakowskiej na Wawelu*, w: „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 24 (1977) z. 4.

Gancarczyk P., *Cantus planus multiplex*, w: *Notae musicae artis*, red. E. Witkowska-Zaremba, Kraków 1999.

Fedorowicz S., *Kolektarz wawelski sprzed 1526 roku. Świadek liturgii Kościoła krakowskiego w XV, XVI i XVII wieku*, Kraków 2007.

Fedorowicz S., *Liturgia biskupia Wielkiego Czwartku w wawelskich ceremoniałach z XVI w.*, „Roczniki Liturgiczne” 1 (2009).

Fedorowicz S., *Agendy katedry wawelskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (2008) nr 90.

Fedorowicz S., *Ołomuniecki pontyfikał na Wawelu*, „Analecta Cracoviensia” 51 (2009).

Fedorowicz S., *Ewangeliarze wawelskie biskupa Piotra Tomickiego*, „Liturgia Sacra” 14 (2008) nr 2.

Fedorowicz S., *Średniowieczne lekcjonarze w zbiorach wawelskich*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (2008) nr 89.

Kubieniec J., *Lamentacje chorałowe w krakowskich rękopisach liturgicznych XII–XVIII wieku*, w: „Muzyka” (1999) nr 1.

Kubieniec J., *Treny Jeremiasza w polskiej liturgii potrydenckiej*, w: *Muzyka jest zawsze współczesna. Studia dedykowane Alicji Jarzębskiej*, red. M. Woźna-Stankiewicz, A. Sitarz, Kraków 2011.

Klocek A., *Obrzędowość „matutinum tenebrarum” w XVI-wiecznych edycjach „Ceremoniału rzymskiego” i potrydenckim „Caeremoniale episcoporum”*, „Studia Włocławskie” 4 (2001).

Polkowski I., *Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej*, Kraków 1884.

Stäblein B., MGG t. 8, Kassel–Basel 1960.

Szendrei J., *Notacja liniowa w polskich źródłach chorałowych XII–XVI wieku*, w: *Notae musicae artis*, red. E. Witkowska-Zaremba, Kraków 1999.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka S. J., Kraków 1962.

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

